Vlaams Parlement

612 (2020-2021) – Nr. 1
ingediend op 20 januari 2021 (2020-2021)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

verzendcode: LEE

INHOUD

Memorie van toelichting 3

Bijlagen bij de memorie van toelichting:

– Concordantietabel A 39

– Concordantietabel B 47

Voorontwerp van decreet van 17 juli 2020 49

Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens 65

Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen 71

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen 91

Voorontwerp van decreet van 30 oktober 2020 99

Advies van de Raad van State 117

Ontwerp van decreet 129

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

In voorliggend ontwerp van decreet worden wijzigingen voorgesteld aan het Materialendecreet en het decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid die nodig zijn voor een correcte omzetting van de gewijzigde Europese kaderrichtlijn Afvalstoffen, de gewijzigde richtlijn inzake havenontvangstvoorzieningen voor de afvalafgifte van schepen en de richtlijn betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu (de SUP-richtlijn).

De meeste bepalingen betreffen technische aanpassingen die weinig of geen beleidsimpact hebben, zoals aanpassingen aan definities.

De bepalingen die wel een beleidsimpact hebben zijn:
– een rechtsgrond voor het doorrekenen van de zwerfvuilkosten aan de producenten;
– de invoering van minimale criteria waaraan een regeling van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid moet voldoen;
– een veralgemening van het principe dat afvalinzamelaars hun inzamelformules zo moeten organiseren dat hun klanten aangemoedigd worden afval gescheiden aan te bieden.

De eerste twee punten komen erop neer dat de producenten meer financiële verantwoordelijkheid krijgen voor de kosten die verbonden zijn aan het beheer van afvalstoffen die voortkomen uit de producten die zij op de markt brengen, conform het beginsel van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Het derde punt geeft meer mogelijkheden om via VLAREMA financiële stimulansen te voorzien voor het gescheiden aanbieden van recycleerbare afvalstoffen, zowel bij huishoudens als bij bedrijven.

Tens slotte worden enkele aanpassingen voorzien aan de artikelen die een rechtsgrond bieden voor bepalingen rond asbestinventarisatie in VLAREMA.

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

De Europese kaderrichtlijn Afvalstoffen 2008/98 vormt de basis van de Europese afvalstoffenwetgeving en daarmee ook van het Vlaamse afval- en materialenbeleid. Deze richtlijn is recent herzien door richtlijn 2018/851. De lidstaten hebben de tijd tot 5 juli 2020 om die om te zetten in nationale wetgeving.

De richtlijn 2019/904 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu bevat bepalingen om het gebruik terug te dringen van bepaalde kunststofproducten die vaak opduiken als marien zwerfvuil. Deze richtlijn stelt onder meer dat de kost voor opruiming van zwerfvuil en voor bewustmakingsmaatregelen moet gedragen worden door de producenten voor die kunststoffen die in een bijlage bij de richtlijn zijn opgenomen. Deze kosten moeten, afhankelijk van het type product, ten laatste vanaf 5 januari 2023 of vanaf 31 december 2024 door de producenten worden betaald.

Op 7 juni 2019 werd de richtlijn (EU) 2019/883 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake havenontvangstvoorzieningen voor de afvalafgifte van schepen gepubliceerd in het publicatieblad van de Europese Unie. Deze richtlijn wijzigt richtlijn 2010/65/EU betreffende meldingsformaliteiten voor schepen die aankomen in en/of vertrekken uit havens van de lidstaten, en vervangt de huidige

richtlijn 2000/59/EG betreffende havenontvangstvoorzieningen voor scheepsafval en ladingresiduen. Het doel van deze richtlijn is het mariene milieu te beschermen tegen de negatieve effecten van lozingen van afval van schepen die gebruikmaken van havens in de Europese Unie, en tegelijk te zorgen voor vlot maritiem vervoer, door de beschikbaarheid en het gebruik van toereikende havenontvangstvoorzieningen en de afgifte van afval aan die voorzieningen te verbeteren. De richtlijn is van toepassing op alle zeeschepen die een Europese haven aanlopen, en alle Europese zeehavens. Het toepassingsgebied is dus vrij ruim, want het gaat zowel over grote commerciële zeehavens, vissershavens, terminals op waterwegen waar zeeschepen laden/lossen, tot kleine jachthavens. Overeenkomstig artikel 24 van deze richtlijn moeten de lidstaten uiterlijk op 28 juni 2021 de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking doen treden om aan deze richtlijn te voldoen. Teneinde de richtlijn (EU) 2019/883 in Vlaamse wetgeving te implementeren moeten zowel het Materialendecreet als het VLAREMA worden gewijzigd.

B. Inhoud

Kaderrichtlijn Afvalstoffen

De meeste wijzigingsbepalingen in de kaderrichtlijn Afvalstoffen zijn van technische aard en hebben weinig of geen beleidsimpact. Het gaat om aanpassingen aan:
– de algemene doelstelling van het Materialendecreet;
– definities;
– criteria met betrekking tot het onderscheid tussen afval en grondstof;
– de inhoud die uitvoeringsplannen en preventieprogramma's minimaal moeten bevatten;
– vereisten bij de behandeling van gevaarlijk afval.

De gewijzigde kaderrichtlijn Afval bevat ook nieuwe eisen over de rapportage van afvalstoffengegevens aan de Europese Commissie en de methodes die moeten gehanteerd worden bij berekening van recyclagehoeveelheden. Deze bepalingen zullen niet omgezet worden in Vlaamse wetgeving, maar zullen gevolgd worden wanneer de OVAM rapporteert aan de Europese Commissie.

De gewijzigde kaderrichtlijn bevat minimale criteria waaraan een regeling van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid moet voldoen. Sommige criteria worden overgenomen in het Materialendecreet, andere worden op het niveau van uitvoeringsbesluit (VLAREMA) opgenomen. Deze criteria hebben betrekking op:
– de omschrijving van taken en verantwoordelijkheden van alle actoren betrokken bij een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid;
– de vastlegging van doelstellingen en de rapportage daarover;
– de wijze van verslaggeving door producenten of hun beheersorganen;
– waarborgen van gelijke behandeling van producenten;
– stimuleren van preventie en gescheiden inzameling;
– de geografische afbakening van de inzameling;
– financiële verplichtingen;
– maatregelen om afvalstoffen via de juiste kanalen in te zamelen.

Eén van die criteria stelt dat de financiële bijdragen die producenten betalen die onder een regeling vallen van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, de kosten moeten dekken voor:
– de gescheiden inzameling, vervoer en beheer van afvalstoffen;
– verstrekken van informatie aan afvalstoffenhouders over mogelijkheden van afvalpreventie, hergebruik en gescheiden inzameling;
– verzamelen en rapporteren van gegevens over producten die in de handel zijn gebracht en over inzameling en verwerking van afval dat uit die producten is voortgekomen.

Bij collectieve systemen moeten, in de mate van het mogelijke, de bijdragen die producenten betalen aan een beheersorgaan gedifferentieerd zijn in functie van duurzaamheid, repareerbaarheid, herbruikbaarheid, recycleerbaarheid en aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. De repareerbaarheid moet worden bekeken in verhouding tot de nieuwprijs. Er moet een voldoende grote economische stimulans zijn om het product te repareren. De kosten mogen niet meer bedragen dan de kosten die nodig zijn om de afvalbeheersdiensten op een kostenefficiënte wijze te verrichten.

Bij wijze van uitzondering, voorziet de kaderrichtlijn de mogelijkheid om bovengenoemde kosten maar voor 80 procent te laten dekken door de producenten. De overige 20 procent moet gedragen worden door de afvalstoffenproducenten of de distributeurs van de producten waaruit het afval is voortgekomen. Voor regelingen van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid die niet voortspruiten uit een Europese verplichting en die zijn ingevoerd vóór 4 juli 2018, mogen die producentenbijdragen zelfs beperkt blijven tot een dekking van 50 procent. Dit moet wel gemotiveerd worden op basis van de noodzaak om een adequaat afvalbeheer en de economische levensvatbaarheid te waarborgen. In voorliggend ontwerp van decreet is de uitzondering om de kostendekking te beperken tot 50 procent niet opgenomen. De bestaande regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid dienen immers om tegemoet te komen aan Europese verplichtingen en/of dateren van na 4 juli 2018. Zo zijn de regelingen met betrekking tot huishoudelijke en bedrijfsmatige verpakkingen opgesteld in kader van de Europese Verpakkingsrichtlijn. Bovendien is de nieuwe erkenning, afgeleverd aan Fost Plus, ingegaan vanaf januari 2019. De nieuwe aanvaardingsplichtconvenanten voor afvalbanden en afvalolie zijn ingegaan in respectievelijk november 2019 en februari 2020. Daardoor is het betwistbaar of die nog wel kunnen beschouwd worden als systemen die al bestonden van vóór 4 juli 2018. De afspraken rond inzamelwijze en financiering worden immers vastgelegd in dergelijke erkenningen of convenanten. Ten slotte laat de kaderrichtlijn niet toe dat de kostendekking voor bestaande systemen verlaagd wordt naar 50 procent als dit vandaag al hoger zou liggen.

In VLAREMA wordt voor bepaalde producten gebruik gemaakt van collectieve plannen als invulling van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Het is niet de bedoeling deze collectieve plannen af te schaffen. Wel zullen collectieve plannen niet beschouwd worden als een 'regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid', waarvoor de minimumcriteria gelden. Dit omdat deze systemen niet noodzakelijk tot doel hebben om een inzamelsysteem op te zetten door de producenten.

Er wordt vastgesteld dat de hoeveelheid bedrijfsrestafval in Vlaanderen nauwelijks daalt. Uit sorteeranalyses blijkt nochtans dat er een belangrijke hoeveelheid recycleerbaar afval in het bedrijfsrestafval aanwezig is. Er zijn extra inspanningen nodig om het voor bedrijven zowel logistiek als financieel interessanter te maken hun recycleerbare afvalstoffen gescheiden aan te bieden. De inzamelaars spelen hier een belangrijke rol in. Deze ontwerpwijziging bevat daarom een voorstel om als algemeen principe in te schrijven dat afvalinzamelaars hun inzamelformules zo moeten organiseren dat hun klanten worden aangemoedigd afval gescheiden aan te bieden. Het kan bijvoorbeeld gaan om te voorzien in geschikte afvalrecipiënten en aangepaste inzamelfrequenties. Maar ook het aanpassen van tariefformules zodat het gescheiden aanbieden van recycleerbaar afval voordeliger wordt dan het aanbieden van dit afval als restafval, is wenselijk. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om een tarifering van (rest)afval op gewicht in plaats van volume. Bedoeling is dat de Vlaamse Regering daarover nadere regels kan uitwerken. Daarbij kan zowel worden gekozen voor sancties bij inzamelaars die dit niet goed implementeren, als premies voor inzamelaars die dit wel doen. In een volgende VLAREMA-aanpassing zal ook een regeling worden opgenomen die de verantwoordelijkheden van producenten en inzamelaars verduidelijkt bij het inzamelen van bedrijfsafvalstoffen,

met als doel het bevorderen van de selectieve inzameling. Met deze toevoeging wordt ook deels tegemoetgekomen aan de kaderrichtlijn die lidstaten aanmoedigt gebruik te maken van economische instrumenten om prikkels te bieden voor toepassing van de afvalhiërarchie. Onder meer wordt verwezen naar de invoering van gedifferentieerde afvaltarieven waarbij afvalproducenten aangeslagen worden op basis van de werkelijk geproduceerde hoeveelheid afval en prikkels worden geboden om scheiding aan de bron van recycleerbaar afval en vermindering van restafval aan te moedigen. Een significant prijsverschil hanteren tussen de inzameling van restafval en gescheiden aangeboden afval dat (eventueel na verdere sortering) kan worden gerecycleerd, is tot hiertoe bij onder meer huishoudelijk afval al een krachtig instrument gebleken om recyclage aan te moedigen. Hierbij moet worden opgemerkt dat er ook bij huishoudelijk afval verdere verbetering mogelijk is en niet enkel bedrijfsafvalstoffen worden geviseerd.

Richtlijn over vermindering effecten kunststofproducten

De richtlijn 2019/904 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu bevat bepalingen om het gebruik terug te dringen van bepaalde kunststofproducten die vaak opduiken als marien zwerfvuil. Deze richtlijn stelt onder meer dat de kost voor opruiming van zwerfvuil en voor bewustmakingsmaatregelen moet gedragen worden door de producenten voor die kunststoffen die in een bijlage bij de richtlijn zijn opgenomen. Het gaat hier met name om:
- bepaalde voedselverpakkingen, zoals dozen, zakjes en wikkels voor voedingsmiddelen;
- drankverpakkingen van maximaal 3 liter met uitzondering van glas en metaal;
- drinkbekers;
- lichte plastic draagtassen;
- vochtige doekjes;
- ballonnen;
- tabaksproducten met filters.

In het voorliggend ontwerp van Materialendecreet wordt een juridische basis voorzien om deze zwerfvuilkosten door te rekenen naar de producenten. Dit principe van doorrekenen van de zwerfvuilkost naar de producent wordt verruimd naar alle producten die een relevant aandeel hebben in de zwerfvuilkost en een relevante milieu-impact hebben. Het Materialendecreet geeft het mandaat aan de Vlaamse Regering om de producten waarvoor de zwerfvuilkost moet worden betaald, aan te duiden en hun aandeel in de kost vast te leggen.

De Vlaamse Regering heeft al in 2018 de intentie uitgesproken om producenten financieel verantwoordelijk te stellen voor de opruiming van zwerfvuil. Daarna is de Europese SUP-richtlijn goedgekeurd die lidstaten verplicht alle zwerfvuilkosten door te rekenen naar de producenten voor bepaalde eenmalige plastic producten. Om onterechte verschuivingen te vermijden naar eenmalige producten gemaakt van andere materialen, wordt voorgesteld deze zwerfvuilkosten door te rekenen naar alle producten die een significante impact hebben in het zwerfvuil. Daarmee wordt ook tegemoet gekomen aan de reeds jaren geuite kritiek dat de producenten van niet-verpakkingen tot hiertoe geen of weinig verantwoordelijkheid opnemen in de strijd tegen zwerfvuil.

Het is bijvoorbeeld de bedoeling om ook kauwgomproducenten voor de zwerfvuilkost te laten betalen. Kauwgom komt vaak voor in het zwerfvuil en vraagt specifieke handelingen om het van de openbare ruimte te verwijderen.

Een ander voorbeeld zijn blikjes. Die vallen niet onder de richtlijn Kunststoffen, maar we wensen toch dat die net als de andere drankverpakkingen mee betalen aan de zwerfvuilkost. Blikjes zijn een belangrijke stroom in het zwerfvuil (naar

schatting 25 procent van het zwerfvuil in gewicht) en het kan niet de bedoeling zijn dat metalen drankverpakkingen worden bevoordeeld ten opzichte van plastic drankverpakkingen, waardoor er nog meer blik in het zwerfvuil verschijnt. Ter vergelijking: PET-flessen vertegenwoordigen naar schatting minder dan 5 procent van het gewicht in zwerfvuil.

Ook andere stromen die – al dan niet tijdelijk – in hoge mate in het zwerfvuil terechtkomen, zoals persoonlijk beschermingsmateriaal als mondmaskers en handschoenen, kunnen in aanmerking komen.

De te betalen zwerfvuilkost zou wel beperkt blijven tot een nog nader te bepalen aandeel van het betreffende product in het zwerfvuil. Dit aandeel kan afhangen van de relatieve hoeveelheid in volume, gewicht of aantal stuks, van de inspanningen nodig om het op te ruimen en van de milieu-impact. Bijvoorbeeld moet de mogelijkheid worden openhouden dat bepaalde afvalstoffen, zoals bepaalde organische fracties als bladeren of snel volledig afbreekbare etensresten, worden vrijgesteld van de verplichting tot betalen van de zwerfvuilkost, omdat de milieu-impact hiervan eerder beperkt is. Over deze bepalingen wordt overlegd met de andere gewesten en wordt desgevallend een interregionaal akkoord afgesloten.

Deze doorrekening van de zwerfvuilkost naar de producenten doet geen afbreuk aan de gedeelde verantwoordelijkheid. Ook consumenten moeten aangesproken worden op zwerfvuilgedrag, bijvoorbeeld door communicatie, en door het opdrijven van handhavingsinspanningen door lokale besturen waarmee de pakkans wordt verhoogd.

Met deze verschuiving van financiële verantwoordelijkheid richting producenten wordt beter tegemoetgekomen aan het principe 'vervuiler betaalt', vastgelegd in artikel 10 van het Materialendecreet. Deze verschuiving kan bovendien indirecte positieve milieueffecten hebben. Sinds de jaren negentig zien we in het afvalstoffenbeleid, zowel op Vlaams als op Europees niveau, een grotere verantwoordelijkheid ontstaan richting producenten. Het instrument uitgebreide producentenverantwoordelijkheid genereert extra private middelen voor de inzameling en de milieuvriendelijke verwerking van afvalstoffen. Zo worden via uitgebreide producentenverantwoordelijkheid jaarlijks 110 miljoen euro private middelen ingezet voor afvalbeheer. Dit heeft geleid tot meer selectieve inzameling en recyclage van afvalstoffen. Deze resultaten zouden niet gehaald zijn, mochten de financiële middelen en operationele inzet beperkt zijn gebleven tot de publieke middelen. De opruimkosten voor zwerfvuil vormen een zware kostenpost, vooral voor lokale overheden. Bijvoorbeeld, ondanks het feit dat slechts een minieme fractie van op de markt gebrachte verpakkingen eindigen als zwerfvuil, ligt de kost voor opruiming van zwerfvuilverpakkingen in een vergelijkbare grootteorde als de kost van de pmd-inzameling en -recyclage. Deze schaarse publieke middelen kunnen beter besteed worden aan de vele andere uitdagingen waar lokale overheden mee geconfronteerd worden in de omslag naar een lokale klimaatvriendelijke en circulaire economie.

Andere bepalingen in de richtlijn 2019/904 zullen omgezet worden in VLAREMA.

Richtlijn Havenontvangstvoorzieningen

Om hergebruik en recyclage te vergemakkelijken moet het scheepsafval in de havens gescheiden worden ingezameld. In principe gelden hiervoor de EU-afvalregels, maar omdat schepen internationale regels volgen, mogen de havenontvangstvoorzieningen de afvalfracties inzamelen overeenkomstig de afvalcategorieën omschreven in het Internationaal Verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen (MARPOL).

Elk schip dat een EU-haven aandoet geeft er, alvorens die haven te verlaten, in principe al zijn afval af. Nieuw is dat bij elke afgifte de inzamelaar een afvalontvangstbewijs moet afgeven aan de kapitein van het schip, en dat de gegevens van de afgifte meteen aangemeld moeten worden in een specifiek daartoe voorziene Europese databank.

Net als in de bestaande richtlijn moeten de kosten voor de inzameling en verwerking van het scheepsafval gedekt worden door bijdragen van schepen: schepen moeten bij het aanlopen van een haven dan ook een indirecte afvalbijdrage betalen, ongeacht of er afval wordt afgegeven. Voor scheepsvuilnis werd in de nieuwe richtlijn evenwel een striktere toepassing voorzien: voor alle vaste afval, met uitzondering van ladingresiduen, geldt een 100 procent indirect systeem. Dit betekent dat er aan het schip bijkomend geen directe kosten in rekening mogen worden gebracht, teneinde te zorgen voor een recht van afgifte zonder aanvullende kosten op basis van het afgegeven afvalvolume.

Nieuw is ook dat de richtlijn bepalingen meeneemt over passief opgevist afval (het afval dat vissers onbedoeld opvissen): in plaats van dit afval terug te gooien in zee worden vissers gestimuleerd het mee te brengen naar de haven. Om te vermijden dat de vissers de extra kosten voor de inzameling en verwerking van dit passief opgevist afval moeten betalen, moet de overheid dit subsidiëren en mogen vissers het gratis afgeven. Deze subsidie wordt gegeven door de federale overheid.

Daarnaast zijn er strengere maatregelen inzake inspecties aan boord van schepen, wordt de mogelijkheid voorzien voor het geven van financiële prikkels voor de afgifte van residuen uit tankwaswater dat persistente drijvende stoffen bevat, en bevat de nieuwe richtlijn talrijke verplichtingen voor het elektronisch rapporteren en uitwisselen van data en informatie over scheepsafval. Om de interpretatie van bepaalde zaken (methodologie voor het bepalen van voldoende toegewezen opslagcapaciteit, criteria voor schepen die minder afval produceren, methodologie voor rapportering van monitoringsgegevens van passief opgevist afval, en elementen van een risicogebaseerd selectiemechanisme voor inspectie van schepen) meer te harmoniseren in EU-havens, worden deze door de Europese Commissie door middel van uitvoeringshandelingen met de EU-lidstaten afgesproken.

Impactanalyse

De invoering van minimumcriteria voor regelingen van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid zullen weinig impact hebben op bestaande regelingen voor huishoudelijke verpakkingen, batterijen, AEEA, voertuigwrakken en afvalbanden. De regeling uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor afvalolie zal weinig impact ondervinden mits erover gewaakt wordt dat de financiële tussenkomsten van de producenten voor de gescheiden inzameling en recyclage van afvalolie bij bedrijven voldoende hoog blijven om de nodige kostendekking te garanderen. Er moet over gewaakt worden dat de vooropgezette doelstellingen gehaald worden en dat de kostendekking door producenten voldoende hoog is. Zo moet de nettokost van gescheiden inzameling en recyclage (dit is de kost van gescheiden inzameling en recyclage minus opbrengst van de recyclage) voor 80 tot 100 procent gedragen worden door de producenten. Dit hoeft niet kostendekkend te zijn voor elke inzameling bij elke individuele afvalstoffenproducent afzonderlijk, maar door de beheersorganen moet het geheel van de middelen die ter beschikking worden gesteld om gescheiden inzameling en recyclage te doen plaatsvinden, wel overeenkomen met minstens 80 procent van de nettokost van de gescheiden inzameling en recyclage. Bij de opmaak van een aanvaardingsplichtconvenant zal hiermee rekening gehouden worden. Voor regelingen van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen kunnen in het interregionaal samenwerkingsakkoord Verpakkingsafval andere of bijkomende regelingen worden voorzien die specifiek daarop van toepassing zijn.

Het doorrekenen van de zwerfvuilkosten naar producenten zal leiden tot een verschuiving van kosten die vandaag worden gedragen door de lokale en Vlaamse overheden. De opruimkosten voor zwerfvuil worden geraamd op ongeveer 130 miljoen euro per jaar op basis van bevragingen van gemeenten, intercommunales, provincies en Vlaamse agentschappen. Hierbij zitten ook vaak de kosten voor het ledigen van de gemeentelijke afvalbakjes, wat ook moet verrekend worden conform de SUP-richtlijn. In 2019-2021 lopen er fractietellingen die ons een beeld zullen geven van de gemiddelde samenstelling van het zwerfvuil. Deze tellingen zullen gebruikt worden als basis voor het verdelen van de opruimkosten over de verschillende producenten. Onder meer zullen verpakkende bedrijven, kauwgomproducenten en tabaksindustrie een proportioneel deel van deze kosten moeten dragen aangezien de producten die zij op de markt brengen een significante bijdrage leveren tot de hoeveelheid zwerfvuil. In 2019-2020 loopt er ook een studie om de opruimkosten van zwerfvuil nauwkeuriger in kaart te brengen. De goedkeuring van dit ontwerp van decreet heeft nog geen onmiddellijke budgettaire impact. Het voorziet wel de rechtsgrond om kosten toe te wijzen, eens de studies zijn afgerond. De toewijzing van deze kosten gebeurt idealiter in samenspraak met de andere gewesten, aangezien producenten georganiseerd zijn op de Belgische markt als geheel.

De impact op de burger zal zeer beperkt zijn. Lokale en Vlaamse overheden financieren nu de opruimkost van zwerfvuil. De burger betaalt hiervoor via belastingen. Als deze kosten verschuiven naar de producenten, zullen zij die kosten op de een of andere manier doorrekenen in de prijs van verpakte goederen, tabaksproducten, kauwgom en eventuele andere producten die zij op de markt brengen. Er is dus een verschuiving van kosten van de belastingen betalende burger naar de consument van goederen die soms in het zwerfvuil belanden. Overheden kunnen als alternatief belastingen verlagen of de vrijgekomen middelen besteden aan andere initiatieven die het algemeen belang ten goede komen. Het aandeel van de verhoging in de totale aankoopprijs van een product zal zeer klein zijn.

Wat het gelijkheidsbeginsel betreft, probeert de voorgestelde regeling de lat zoveel mogelijk gelijk te leggen. De Europese richtlijn beperkt de doorrekening van de zwerfvuilkost tot een aantal plastic voorwerpen. Dit is discriminerend ten opzichte van voorwerpen die uit een ander materiaal zijn gemaakt, maar evengoed in het zwerfvuil belanden en daar een kost veroorzaken. Daarom wordt hier voorzien in een doorrekening van de zwerfvuilkost naar alle producten die in een significante hoeveelheid in het zwerfvuil terechtkomen en daar een significante milieu-impact veroorzaken.

De invoering van het principe dat formules voor de inzameling van afvalstoffen zo moeten georganiseerd worden dat ze de afvalstoffenproducent stimuleren meer afval gescheiden aan te bieden, zal voor huishoudelijke afvalstoffen geen impact hebben. Er bestaat immers al een tarievenvork voor huishoudelijk restafval en het uitvoeringsplan voor huishoudelijk en gelijkaardig bedrijfsafval legt voor huishoudelijke afvalstoffen al minimumeisen op op vlak van inzamelfrequentie en inzamelwijzen die gescheiden inzameling moeten garanderen. Voor de inzameling van bedrijfsafvalstoffen kan het impact hebben op die inzamelaars die te weinig inspanningen doen om hun klanten te doen overschakelen op het aanbieden van gescheiden afvalstromen met oog op recyclage (al dan niet met nasortering). De impact van dit principe zal pas kunnen ingeschat worden als er een concrete regeling is. Dit hoeft geen stijging met zich mee te brengen van de inzamelkost van afval, vermits een differentiatie van tarieven ook kan bekomen worden door restafval duurder te maken en gescheiden recycleerbare stromen goedkoper. Bovendien leiden de huidige inzamelformules (bijvoorbeeld volumetarifering in plaats van gewichtstarifering) vaak tot onnodige kosten voor de afvalstoffenproducenten.

De invoering van de meeste bepalingen van de nieuwe richtlijn Havenontvangstvoorzieningen zal weinig impact hebben op de bestaande regelingen voor de inzameling van scheepsafval zoals die momenteel in de Vlaamse havens worden toegepast. De uitzondering hierop is de invoering van een 100 procent indirect kostendekkingssysteem voor alle vast afval, met uitzondering van ladingresiduen. Er zullen aan het schip immers bijkomend geen directe kosten in rekening mogen worden gebracht, teneinde te zorgen voor een recht van afgifte zonder aanvullende kosten op basis van het afgegeven afvalvolume. Deze bepaling heeft een impact op de bestaande regelingen omdat de havenbesturen nu de volledige kost aan de schepen zullen moeten doorrekenen, terwijl het niet alleen bijzonder moeilijk is die volledige kost in te schatten maar bovendien ook moeilijk in te schatten is hoeveel afval de schepen in het nieuwe systeem zullen afgeven. Of deze wijzigingen ook een impact zullen hebben op de tarieven die afvalinzamelaars aanrekenen voor de inzameling en verwerking van afvalstoffen is nog niet duidelijk. Mogelijk moeten afspraken worden gemaakt tussen afvalinzamelaars en havenbesturen over de tariefzetting bij afvalinzameling.

Implementatie

Het is de bedoeling de wijzigingsbepalingen van de decreten onmiddellijk in werking te laten treden.

De bepalingen rond zwerfvuilkosten zullen nog nader uitgewerkt moeten worden in een interregionaal akkoord of in uitvoeringsbesluiten. Het is de bedoeling deze uitvoerende maatregelen te laten ingaan vanaf 1 januari 2023, overeenkomend met de timing voorzien in de SUP-richtlijn.

C. Totstandkomingsprocedure

De Inspectie van Financiën heeft op 24 april 2020 gunstig advies gegeven.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 2 juli 2020.

Het voorontwerp van decreet werd voor de eerste keer principieel goedgekeurd op 17 juli 2020.

De Minaraad heeft advies gegeven op 8 september 2020. De wijzigingen aan het ontwerp naar aanleiding van dit advies of de motivatie om de ontwerpteksten niet te wijzigen zijn beschreven in C.1.

De Vlaamse Toezichtcommissie voor verwerking van persoonsgegevens heeft advies gegeven op 8 september 2020. Dit advies was gunstig en gaf geen aanleiding tot wijziging van het ontwerp.

De SERV heeft advies gegeven op 14 september 2020. De wijzigingen aan het ontwerp naar aanleiding van dit advies of de motivatie om de ontwerpteksten niet te wijzigen zijn beschreven in C.1.

Het voorontwerp van decreet werd voor de tweede keer principieel goedgekeurd op 30 oktober 2020.

De Raad van State heeft advies gegeven op 2 december 2020. De wijzigingen aan het ontwerp naar aanleiding van dit advies of de motivatie om de ontwerpteksten niet te wijzigen zijn beschreven in C.2.

C.1. Bespreking adviezen van de Minaraad en de SERV

De Minaraad en de SERV hebben op respectievelijk 8 en 14 september 2020 hun advies afgeleverd. In de stukken hieronder staan de adviezen van de raadspartners, gerangschikt volgens thema. Bij elk advies wordt aangegeven of dit aanleiding heeft gegeven tot wijziging van de ontwerpteksten of de memorie met bijhorende motivatie.

a) Zwerfvuilkosten

De mate van detail in het Materialendecreet met betrekking tot de doorrekening van zwerfvuilkosten aan producenten

– Voka, UNIZO en Boerenbond vragen om alleen de grote principes van de Europese kaderrichtlijn Afvalstoffen en de richtlijn betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu (de SUP-richtlijn) op te nemen in het Materialendecreet en de details verder uit te werken in het VLAREMA en het Interregionaal Samenwerkingsakkoord (ISA).

– VVSG, BBL, ABVV, ACV en BV-OECO zijn er voorstander van dat het Materialendecreet, als kaderdecreet, de kapstokken bevat die nodig zijn om een geïntegreerd Vlaams materialenbeleid te kunnen voeren.

De ontwerpteksten in artikel 11, 5°, komen al voor een groot deel tegemoet aan de opmerkingen van de partners van de Minaraad. Daarom worden de ontwerpteksten niet gewijzigd naar aanleiding van het advies.

Een regeling over de zwerfvuilkosten bestaat uit:
1) een beslissing dat zwerfvuilkosten worden doorgerekend naar de producenten voor die producten die een belangrijke impact hebben in het zwerfvuil;
2) een beslissing over uit welke elementen de zwerfvuilkosten bestaan;
3) meer gedetailleerde afspraken over welke producten een belangrijke impact hebben in het zwerfvuil;
4) het vastleggen van de hoogte van de zwerfvuilkosten;
5) afspraken over de inning van de vergoedingen van producenten en de verdeling over de drie gewesten;
6) afspraken over de vergoeding van de overheden.

Beslissingen 1) en 2) zijn principieel en zijn om die reden vastgelegd in het Materialendecreet. Beslissing 3) moet worden vastgelegd in VLAREMA. Beslissing 5) wordt best vastgelegd in een interregionaal akkoord waarover de gewesten momenteel in gesprek zijn. Beslissingen 4) en 6) moeten nog meer in detail geregeld worden. De algemene principes worden dus vastgelegd in het Materialendecreet en de details verder uitgewerkt in andere wetgeving.

Het gebruik van het Materialendecreet als rechtsgrond voor regelingen rond verpakkingen

– Voka, Boerenbond en UNIZO vragen om zowel in het ontwerp van decreet als de memorie van toelichting verwijzingen naar verpakkingen weg te laten, omdat het ISA hiervoor het aangewezen beleidskader vormt. Men vraagt om dit ook zo aan te geven in de impactanalyse en de samenvatting. Het spreiden van regelgeving en engagementen omtrent verpakkingen over vier beleidsankerpunten van een totaal verschillende natuur (i. Materialendecreet en VLAREMA, ii. ISA, iii. de erkenningen van Fost Plus en Valipac, en iv. een Green Deal Preventie en Hergebruik van Verpakkingen zoals door de OVAM wordt nagestreefd), zal volgens hen leiden tot een kluwen waar niemand nog aan uitraakt.

Om dezelfde reden vragen Voka, UNIZO en Boerenbond om in het artikel rond de preventieprogramma's elke verwijzing naar verpakkingen weg te laten.

– Ook de SERV vindt dat alles wat verpakkingsafval betreft, via een samenwerkingsakkoord moet worden geregeld in de Interregionale Verpakkingscommissie, zodat minstens in de drie gewesten eenzelfde regeling geldt.

– VVSG, BBL, ACV, ABVV en BV-OECO treden dit standpunt niet bij. Om tijdig de SUP-richtlijn om te zetten vormt het Materialendecreet een betere keuze dan het ISA. Een nieuw ISA moet eerst onderhandeld worden binnen de schoot van de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) en daarna nog politiek gevalideerd worden in de drie betrokken regio's. Bij het doorlopen van een dergelijke procedure wordt de deadline voor omzetting bijna zeker niet gehaald. Men wijst er verder op dat de SUP-richtlijn niet alleen voor zwerfvuilgevoelige (kunststoffen) verpakkingen de invoering van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) met zich meebrengt, maar ook voor bijvoorbeeld kauwgom, sigarettenpeuken enzovoort. Indien men de verpakkingsgerelateerde UPV-bepalingen van de SUP-richtlijn zou omzetten via het ISA en voor overige stromen via het Materialendecreet, creëert men mogelijk net een ingewikkelder kluwen aan regelgeving. Omwille van de ongewenste doorwerking op diverse artikelen waaraan men veel belang hecht (bijvoorbeeld inzake de financiering van de zwerfvuilkosten), kunnen VVSG, BBL, ABVV, ACV en BV-OECO de vraag om verpakkingen buiten de scope van dit dossier te houden, niet bijtreden.

– BBL, VVSG, ABVV, ACV en BV-OECO kunnen zich niet verenigen met de door Voka, UNIZO en Boerenbond gevraagde weglatingen van verwijzingen naar verpakkingen. Door ook verpakkingen op te nemen in het artikel rond preventieprogramma's stelt men zich tot doel om ook preventie te bekomen via de vernoemde instrumenten voor "zover relevant en passend binnen de bevoegdheden", aldus de toelichting. Hiermee kan men volgens BBL, VVSG, ABVV, ACV en BV-OECO ook aan de slag in het kader van het ISA, waarbinnen preventie overigens net een onderbelicht aspect vormt.

De ontwerpteksten van de artikelen en de memorie worden niet gewijzigd naar aanleiding van deze adviezen. Deels omdat de adviezen sterk verdeeld zijn, deels omdat er inhoudelijke bezwaren zijn die hieronder worden toegelicht.

Het Materialendecreet legt de algemene principes vast van het Vlaamse afval- en materialenbeleid. Alle bepalingen uit het Materialendecreet gelden ook voor verpakkingen, tenzij uitdrukkelijk anders geregeld in het ISA. Bijvoorbeeld, het verbod op het onbeheerd achterlaten, vastgelegd in het Materialendecreet, geldt ook voor verpakkingen. De verplichting om bepaalde afvalstoffen gescheiden aan te bieden vinden hun rechtsgrond in het Materialendecreet. Zo is de gescheiden inzameling van pmd als verplichting opgenomen in VLAREMA. Maatregelen voor de preventie van verpakkingsafval, zoals rond plastic zakken en het gebruik van eenmalige drankverpakkingen bij overheden en op evenementen, zijn geregeld in het VLAREMA. Het uitvoeringsplan voor huishoudelijk afval en bedrijfsverpakkingen bevat een hoofdstuk rond verpakkingen. Het bestaande ISA vervult niet de functie van een volledig aparte wetgeving waarin alle bepalingen rond verpakkingen zijn gebundeld. Het dient enkel om die elementen te regelen die best uniform uitgevoerd worden in de drie gewesten. Een bundeling van alle verpakkingsmaatregelen in het ISA leidt niet noodzakelijk tot een eenvoudiger wetgeving. Bijvoorbeeld, de erkenningen voor Fost Plus en Valipac geven verdere uitvoering aan het ISA en kunnen dus niet vervangen worden door het ISA zelf. De Green Deal is geen wetgevend initiatief en is gebaseerd op een vrijwillig engagement van de betrokkenen. De herhaling van bepalingen in het Materialendecreet die ook van toepassing zijn op verpakkingen, zou leiden tot dubbele wetgeving die telkens simultaan moet aangepast worden om coherent te zijn. Dit zou leiden tot situaties waarbij veranderingen

in de afvalwetgeving telkens moeten onderhandeld worden met de andere gewesten. Dit zou neerkomen op een herfederaliseren van de afvalwetgeving.

Bovenstaande argumentatie houdt dus niet in dat er naar aanleiding van deze aanpassing van het Materialendecreet geen bijkomende bepalingen kunnen worden opgenomen in het interregionaal samenwerkingsakkoord Verpakkingen. Waar samenwerking tussen de gewesten wenselijk is, kan en zal dit uiteraard wel gedaan worden.

De doorrekening van zwerfvuilkosten naar producenten voor alle producten die een belangrijke impact hebben op zwerfvuil

– Voka en UNIZO willen de scope van de doorrekening van zwerfvuilkosten beperken tot die producten die genoemd zijn in de SUP-richtlijn. Voka en UNIZO steunen de strijd tegen zwerfvuil, maar verwijzen naar de uitgebreide acties van Mooimakers op het gebied van sensibilisering, ondersteuning van burgers, verenigingen, scholen, gemeenten en intercommunales, samenwerkingsverbanden, monitoring enzovoort. Het doorrekenen van zwerfvuilkosten die niet zijn opgenomen in de SUP-richtlijn is volgens hen goldplating.

– VVSG, BBL, ABVV, ACV en BV-OECO steunen daarentegen het voorstel om de zwerfvuilkosten, die vandaag in belangrijke mate worden gedragen door de lokale en Vlaamse besturen, door te rekenen aan de producenten van alle producten waarvan de afvalstromen een relevant aandeel in de totale zwerfvuilkost en een significante milieudruk veroorzaken.

De adviezen van de partners van de Minaraad zijn verdeeld. Er zijn ook inhoudelijke redenen aan te geven om de voorgestelde teksten in artikel 11 met betrekking tot de doorrekening van de zwerfvuilkosten ongewijzigd te laten. Hieronder volgt de motivatie.

In de conceptnota Verpakkings/zwerfvuilbeleid 2.0, goedgekeurd door de Vlaamse Regering in juni 2018, staat "Verantwoordelijkheid voor voorkomen en opruimen zwerfvuil verhalen op de verantwoordelijken. Dit komt neer op het uitbreiden van het beginsel van de producentenverantwoordelijkheid richting mede financiële verantwoordelijkheid voor het opruimen van zwerfvuil. De middelen die worden gegenereerd als bijdrage in de opruimkost van verpakkingsafval in zwerfvuil, kunnen worden doorgestort naar de lokale, provinciale en Vlaamse overheden die instaan voor de opruiming van zwerfvuil en voor de werking van de Mooimakers.[…] Zwerfvuil betreft uiteraard meer dan verpakkingen alleen. We maken dan ook werk van producentenverantwoordelijkheid voor andere bronnen van zwerfvuil, zoals sigarettenpeuken en kauwgom. Het bepalen van ieders aandeel gebeurt op basis van de nulmeting waarvoor de methodiek in overleg met alle betrokken actoren wordt bepaald."

De Vlaamse Regering had dus al van voor de goedkeuring van de Europese SUP-richtlijn de intentie om producenten financieel verantwoordelijk te stellen voor de opruiming van zwerfvuil. Niet alleen verpakkingen vallen hieronder, maar ook andere producten zoals kauwgom. Deze wijziging van het Materialendecreet is dus een implementatie van reeds beslist Vlaams beleid en geen strengere toepassing van Europese richtlijnen.

Afstemming met Europese richtsnoeren ter verduidelijking van de SUP-richtlijn

– Voka, UNIZO en Boerenbond wijzen op de sterke concurrentie met de buurlanden en de stijgende trend inzake grensaankoop. Daarom is het belangrijk om de verdere verfijning op Europees niveau van de SUP-richtlijn af te wachten. Dit met het oog op een geharmoniseerde implementatie van de SUP-richtlijn in de verschillende gewesten, maar ook in de buurlanden.

– De SERV vindt dat bij de voorbereiding van de omzetting van de SUP-richtlijn moet rekening gehouden worden met de Europese guidelines die nu worden uitgewerkt en moet worden bekeken welke regelingen onze buurlanden zullen implementeren.

– VVSG, BBL, ABVV, ACV en BV-OECO menen dat de Europese guidelines die nog in uitwerking zijn, mogelijks wel zullen helpen om de hoogte van de verschillende zwerfvuilkosten te bepalen. Het algemene, in de SUP-richtlijn opgenomen financieringsprincipe zullen deze evenwel niet wijzigen.

De verwachte verfijning op Europees niveau met richtsnoeren heeft betrekking op de manier waarop de hoogte van zwerfvuilkosten berekend wordt, de bepaling van de samenstelling van het zwerfvuil en de wijze van rapportering. Dit zijn elementen die ook op Vlaams niveau nog moeten beslist worden en niet worden geregeld in het Materialendecreet. Er is dus nog tijd om de Europese verfijning toe te passen in meer gedetailleerde afspraken. Deze verfijning zal echter geen impact hebben op de algemene principes die zijn vastgelegd in het voorontwerp van Materialendecreet.

Economische gevolgen van de doorrekening van zwerfvuilkosten

– Indien het Vlaamse Gewest als enige regio tot een veralgemeende doorrekening zou beslissen, zal dit volgens Voka en UNIZO nadelige economische gevolgen hebben voor zowel de producenten als de gebruikers van de producten die niet onder het toepassingsgebied van de SUP-richtlijn vallen: deze producten zullen in Vlaanderen (nog) duurder worden dan in onze buurlanden (en de andere gewesten), met een oneerlijk speelveld tot gevolg. Dit moet absoluut vermeden worden. De stelling in de memorie van toelichting, als zou de zwerfvuilkost geen onoverkomelijke kost vormen voor de producent, is te kort door de bocht. De analyse die hieraan ten grondslag ligt veronachtzaamt compleet het gegeven dat er in Vlaanderen/België reeds meerdere lasten (taksen, heffingen, bijdragen enzovoort) betaald moeten worden, hetgeen vandaag reeds resulteert in hogere prijzen voor onder andere de voedingsproducten. Diverse analyses hebben reeds aangetoond dat een eenzijdige verhoging van de lasten op voedingsproducten onmiddellijk resulteert in een verhoging van de grensaankopen.

– VVSG, BBL, ABVV, ACV en BV-OECO steunen daarentegen het voorstel van de Vlaamse Regering om de zwerfvuilkosten, die vandaag in belangrijke mate worden gedragen door de lokale en Vlaamse besturen, door te rekenen aan de producenten van alle producten waarvan de afvalstromen een relevant aandeel in de totale zwerfvuilkost en een significante milieudruk veroorzaken. Dit om te vermijden dat een producent zich aan deze kosten zou onttrekken door een verpakking uit een ander materiaal te gebruiken, bijvoorbeeld door alle plastic flesjes te vervangen door blikjes. Het moet inderdaad de bedoeling zijn om de totale hoeveelheid zwerfvuil substantieel te verminderen. Voor VVSG, BBL, ABVV, ACV en BV-OECO is het dan ook heel belangrijk dat punt 5° van wijzigingsartikel 11 blijft staan zoals het nu geformuleerd is, met inbegrip van de letterlijke overname van de zwerfvuilkostenposten uit de SUP-richtlijn. Deze lijst sluit helemaal aan bij de praktijk: uit de diverse studies van de OVAM blijkt dat dit inderdaad de belangrijkste kostenposten zijn. VVSG, BBL, ABVV, ACV en BV-OECO steunen het principe van het doorrekenen van de zwerfvuilkosten via UPV, omdat de producenten, via het ontwerp van zowel hun product als hun businessmodel, het best geplaatst zijn om deze zwerfvuilkosten proberen te vermijden. Het voorstel van de Vlaamse Regering om het SUP-financieringsprincipe door te trekken naar alle relevante fracties, sluit volgens VVSG, BBL, ABVV, ACV en BV-OECO ook aan bij de geest van het nieuwe EU-actieplan, dat een duurzame transformatie van alle grondstofintensieve waardeketens beoogt, waaronder ook (alle) verpakkingen. Hierbij aansluitend onderschrijven VVSG,

BBL, ABVV, ACV en BV-OECO de volgende appreciatie die is opgenomen in de begeleidende nota aan de regering: "De Inspectie van Financiën benadrukt het belang van een gelijke behandeling van de diverse sectoren in kader van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Dit bevestigt de keuze om de zwerfvuilkosten door te rekenen aan alle producenten die producten op de markt brengen die in het zwerfvuil belanden, voor zover dit significant is, en dit niet te beperken tot een specifieke groep producenten."

Er is inderdaad een verschil tussen distributieprijzen in België en de buurlanden, wat aanleiding geeft tot grensaankopen. Deze verschillen zijn echter te wijten aan een complex samenspel van diverse factoren, die niet enkel te maken hebben met milieuverplichtingen. Ook logistiek, mobiliteit, ruimtelijke factoren, verschillend landschap van marktspelers, verschillen in de aanvoerketen enzovoort, hebben hier een impact op. Er zijn ook verschillen in milieuwetgeving die net een verhogend effect kunnen hebben op aankopen in het buitenland. Zo moet in Nederland en Duitsland statiegeld betaald worden op bepaalde verpakkingen. Je kan van een milieuwetgeving niet verwachten dat ze alle bestaande marktverschillen tussen landen wegwerkt. Met de SUP-richtlijn wordt een stap gezet richting een meer gelijk speelveld. Alle landen zullen immers zwerfvuilkosten moeten doorrekenen naar hun producenten, minimaal voor die producten die genoemd zijn in deze richtlijn. De SUP-richtlijn creëert echter een nieuwe ongelijkheid in het speelveld. Dranken gekocht in plastic flessen zullen relatief duurder worden dan dranken gekocht in blik en drankkartons. Zo kan een verschuiving ontstaan richting andere verpakkingen zonder dat daar een milieureden of economische reden voor bestaat. Men wil deze ongelijkheid tegengaan met dit voorstel.

Verder lopen er gesprekken met de andere gewesten over een interregionaal akkoord voor een uniforme inning van de vergoedingen voor zwerfvuilkosten zodat marktverschillen tussen gewesten worden weggewerkt.

Zwerfvuil afkomstig van blikjes

– Voor Boerenbond is het cruciaal dat het aandeel zwerfvuil, met inbegrip van de blikjes, vermindert. Het is belangrijk dat ook op deze blikjes wordt ingezet omdat ze direct zware gevolgen hebben voor runderen. Om een geharmoniseerde implementatie te bekomen, meent Boerenbond dat het financieringssysteem voor het geheel best wordt uitgewerkt op het niveau van België (binnen een ISA) en nog beter op het niveau van Europa, zodat een level playing field wordt gegarandeerd.

Een verhaling van de zwerfvuilkosten op plastic verpakkingen en niet op blikjes, kan ertoe leiden dat er nog meer drank wordt verkocht in blikjes en daardoor op relatief korte termijn nog meer schade ontstaat aan runderen. Daarom wordt het belang onderschreven van een gelijkaardige regeling in de andere gewesten en zelfs van een Europese regeling. In dat kader lopen er daarom ook gesprekken voor de afsluiting van een interregionaal akkoord voor de inning van vergoedingen van de zwerfvuilkosten. Dit mag ons echter niet tegenhouden om nu al op Vlaams niveau te voorkomen dat er een sterke toename is van de consumptie van blikjes.

Koppeling tussen aandeel zwerfvuil en bijdrage in de zwerfvuilkost

– De Minaraad onderschrijft de uit de SUP-richtlijn overgenomen vereisten dat bij een doorrekening van zwerfvuilkosten aan een producent er (i) een duidelijke koppeling moet zijn tussen de gevraagde financiële bijdrage en het aandeel van diens producten in het zwerfvuil, en (ii) dat de inzameling van het zwerfvuil op een kostenefficiënte wijze dient te gebeuren. De Minaraad ondersteunt dan ook de initiatieven die de OVAM, in overleg met de betrokken actoren, onderneemt om dit te helpen verzekeren, met name de zwerfvuilstudie en het opstellen van

referentie-inzamelingsscenario's. De Minaraad vraagt eveneens om dit in nauw overleg te doen met de andere gewesten, alsook dat de studie moet gebeuren op basis van geverifieerde en onderbouwde gegevens met het oog op efficiëntie.

Dit advies wordt gevolgd. De zwerfvuilstudie naar referentiekosten voor opruiming zwerfvuil wordt zo goed mogelijk uitgevoerd op basis van objectieve gegevens. De Vlaamse overheid is ook in gesprek met de andere gewesten over de afsluiting van een interregionaal akkoord voor onder meer de doorrekening van de zwerfvuilkosten. De aanpak en de resultaten van onze studies zullen worden gedeeld met de andere gewesten en ook zullen hun inzichten worden meegenomen. De producenten zijn op nationaal niveau georganiseerd, het is dan ook logisch om hierrond overeenstemming te zoeken op interregionaal niveau.

Helder communiceren over besteding van vrijgekomen overheidsmiddelen

– De Minaraad sluit zich aan bij de vraag van de Inspectie van Financiën om open en transparant met de belastingbetalers te communiceren over de overheidsmiddelen die vrijkomen bij de doorrekening van zwerfvuilkosten aan producenten.

Dit advies wordt gevolgd. In overleg met de VVSG zal de monitoring worden opgezet van de besteding van de vrijgekomen overheidsmiddelen.

Onderbouwing van het zwerfvuilbeleid

– Volgens de SERV is het doel van de voorgestelde regeling het verschuiven van de zwerfvuilkosten van de overheid naar de producenten, die deze kosten op hun beurt kunnen doorrekenen aan de consument. Of dit ook effect zal hebben op de hoeveelheid zwerfvuil is niet alleen onduidelijk, het wordt blijkbaar zelfs niet beoogd. Volgens de SERV moet dit nochtans het uitgangspunt zijn. Dit vergt antwoorden op vragen zoals 'waarom gooit iemand iets illegaal weg?', 'op welke manier kan dergelijk gedrag bijgestuurd worden?', 'hoe kan het beleid hierop inspelen?'. Op basis van gedragsinzichten – en eventueel door praktijktesten van alternatieven (cf. randomised controlled trials) – moet het probleem nader worden verkend en nagegaan worden welke beleidsmaatregelen effectief werken.

  Daarom moet volgens de SERV in de eerste plaats een analyse gemaakt worden, niet enkel van de samenstelling van de verschillende fracties, maar ook waarom er te veel zwerfvuil voorkomt of waarom de hoeveelheden onvoldoende dalen. Een evaluatie van de campagne Mooimakers kan hiervan onderdeel zijn (cf. pilootproject 'nudging' in 21 scholen).

De Vlaamse Regering heeft al in 2018 de intentie uitgesproken om producenten financieel verantwoordelijk te stellen voor de opruiming van zwerfvuil. Daarna is de Europese SUP-richtlijn goedgekeurd die lidstaten verplicht alle zwerfvuilkosten door te rekenen naar de producenten voor bepaalde eenmalige plastic producten. Om onterechte verschuivingen te vermijden naar eenmalige producten gemaakt van andere materialen, wordt voorgesteld deze zwerfvuilkosten door te rekenen naar alle producten die een significante impact hebben in het zwerfvuil. Daarmee wordt ook tegemoet gekomen aan de reeds jaren geuite kritiek dat de producenten van niet-verpakkingen tot hiertoe geen of weinig verantwoordelijkheid opnemen in de strijd tegen zwerfvuil.

De stelling dat een verschuiving van financiële verantwoordelijkheid richting producenten als uitgangspunt moet hebben dat de hoeveelheid zwerfvuil daarmee daalt, klopt niet. Het principe 'vervuiler betaalt', vastgelegd in artikel 10 van het Materialendecreet, stelt: "Overeenkomstig het beginsel 'de vervuiler betaalt' worden de kosten van het afvalstoffenbeheer gedragen door de eerste afvalstoffenproducent, de huidige of de vorige houders van afvalstoffen, de producent van het product

waaruit het afval is voortgekomen, of de distributeurs of invoerders van een dergelijk product." De hier voorgestelde regeling is meer conform het principe 'vervuiler betaalt', dan de huidige regeling waarbij publieke middelen worden gebruikt voor de opruiming van zwerfvuil. Het principe 'vervuiler betaalt' is een beginsel dat op zichzelf staat en niet aan geldigheid verliest wanneer de toepassing ervan niet tot een directe milieuwinst zou leiden.

Bovendien klopt het niet dat een verschuiving van financiële verantwoordelijkheid richting producenten geen positieve milieueffecten heeft. Sinds de jaren negentig zien we in het afvalstoffenbeleid, zowel op Vlaams als op Europees niveau, een grotere verantwoordelijkheid ontstaan richting producenten. Het instrument uitgebreide producentenverantwoordelijkheid genereert extra private middelen voor de inzameling en de milieuvriendelijke verwerking van afvalstoffen. Dit heeft geleid tot meer selectieve inzameling en recyclage van afvalstoffen. Deze resultaten zouden niet gehaald zijn mochten de financiële middelen en operationele inzet beperkt zijn gebleven tot de publieke middelen. De opruimkosten voor zwerfvuil vormen een zware kostenpost, vooral voor lokale overheden. Deze schaarse publieke middelen kunnen beter besteed worden aan de vele andere uitdagingen waar lokale overheden mee geconfronteerd worden in de omslag naar een lokale klimaatvriendelijke en circulaire economie. Vandaar dat het ook belangrijk is dat, in overleg met VVSG, erover wordt gewaakt dat de vrijgekomen middelen worden ingezet voor de vele milieu-uitdagingen.

Het belang van een evaluatie van het zwerfvuilbeleid wordt onderschreven. Het zwerfvuilbeleid is de voorbije jaren reeds één van de belangrijkste focuspunten geweest in het beleidsvoorbereidend werk rond afvalbeheer: impactanalyses over de invoering van statiegeld, jaarlijkse metingen van de netheidsindex, tweejaarlijkse monitoring van de hoeveelheid zwerfvuil en de opruimkosten ervan, intensieve fractietellingen voor het meten van de samenstelling van het zwerfvuil, studie voor het bepalen van een referentiekost voor de opruiming van zwerfvuil, impactstudies over cateringmateriaal op evenementen enzovoort. Dit neemt niet weg dat er nog meer inspanningen kunnen gebeuren, bijvoorbeeld door het uitvoeren van studies naar gedragsverandering. Ook hier zijn extra financiële middelen voor nodig. Er zal ook meer aandacht worden besteed aan cijfers van op de markt gebrachte hoeveelheid producten. Dit kan verduidelijken waar het beleid meer moet inzetten op preventie. Deze studies en data-analyse kunnen echter geen reden zijn om een doorrekening van zwerfvuilkosten, conform het principe 'vervuiler betaalt', uit te stellen of af te voeren.

b) Minimale criteria voor UPV-regelingen

Voldoen bestaande UPV-systemen aan de vereiste kostendekking?

– Voka, UNIZO en Boerenbond steunen het voorstel van de Vlaamse Regering om de bestaande keuzemogelijkheid aangaande UPV-systemen te behouden, maar gaan niet akkoord met de stellingname dat de UPV-regeling voor bedrijfsmatig verpakkingsafval (met Valipac als beheerorganisme) mogelijk niet voldoet aan het principe van de volledige kostendekking. Daarom, en omdat het ISA voor verpakkingen het aangewezen beleidskader vormt, vraagt men om dit aan te passen in de tekst.

In een voorbereidende beleidsstudie, uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie, is Valipac met naam genoemd als een systeem dat niet voldoet aan de nieuwe Europese regels met betrekking tot kostendekking voor UPV-regelingen. Ook al hebben deze beleidsstudies slechts een adviserende rol en is door de Europese Commissie nog geen formeel standpunt ingenomen, de stelling dat het Valipacsysteem mogelijk niet voldoet, is niet ongegrond. De vermelding van Valipac in de memorie is echter niet van wezenlijk belang voor de inhoud van de

voorgestelde wijziging van het Materialendecreet. Daarom is de verwijzing naar Valipac in de memorie geschrapt.

Doelstellingen en autonomie van beheerorganismen

– Voka, UNIZO en Boerenbond vestigen ook de aandacht op artikel 11 van het ontwerp van decreet, dat aan de Vlaamse Regering een ruimere bevoegdheid geeft om een financiële verantwoordelijkheid op te leggen aan producenten. In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat hierbij ook gedacht kan worden aan een bijdrage in de kosten voor sensibilisering, handhaving of andere beleidstaken. Voka, UNIZO en Boerenbond geven aan principieel niet tegen meer verantwoordelijkheid te zijn, als die verantwoordelijkheid rekening houdt met de draagkracht van het beheerorganisme en er ook toe leidt dat men zelf kan beslissen welke maatregelen er zullen genomen worden en hoe deze zullen geïmplementeerd worden om de doelstellingen te bereiken.

Wij onderschrijven de stelling dat de toekenning van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid betekent dat er duidelijke doelstellingen worden afgesproken en dat de producenten vrijheid krijgen om de meest passende maatregelen te nemen, uiteraard binnen het bestaande wettelijke kader. Dit wordt zo ook verduidelijkt in de memorie van toelichting.

Financiering van handhaving

– Voka, UNIZO en Boerenbond zien momenteel geen rechtsgrond om de beheerorganismen (en dus ook producenten) mee verantwoordelijk te laten zijn voor de handhaving. Handhaving blijft een bevoegdheid van de Vlaamse administratie. Zolang hiervoor geen gedragen juridisch kader is uitgewerkt, mag handhaving niet tot het takenpakket worden gerekend van de beheerorganismen. Voka, UNIZO en Boerenbond vragen dan ook om de woorden "handhaving of andere beleidstaken" uit de tekst te schrappen.

– Voor de SERV is het alvast duidelijk dat het uitoefenen van toezicht en het opleggen van administratieve sancties taken zijn van de uitvoerende macht en de kosten hiervan niet moeten doorgerekend worden in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.

– BBL en VVSG zijn wel voorstander voor het behoud van de huidige toelichting bij artikel 11, waarbij met name een ruimere bevoegdheid wordt toegekend aan de Vlaamse Regering om een financiële verantwoordelijkheid op te leggen aan producenten. Als de beslissingen van producenten ertoe leiden dat de kosten voor handhaving groter zijn, zoals dit bijvoorbeeld geldt in het kader van de strijd tegen zwerfvuil, dan is het volgens BBL en VVSG niet onredelijk om deze kosten door te vertalen naar de producenten. Handhaving is in deze geen deel van het takenpakket van de producenten, dat blijft inderdaad bij de overheid. De financiering daarvan is een andere zaak. Dit is volgens BBL en VVSG een kwestie van de vervuiler betaalt en uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Om bij het voorbeeld van de zwerfvuilproblematiek te blijven, kunnen de producenten de kosten voor handhaving reduceren door minder zwerfvuilgevoelige producten te gebruiken, herbruikbare verpakkingen te hanteren, statiegeld als middel te introduceren enzovoort.

Handhaving is een belangrijk element in de implementatie van beleid. Handhavingsinspanningen kosten ook geld, net als inspanningen voor sensibilisering. Er wordt in het decreet voorzien in een rechtsgrond voor 'andere beleidstaken'. Hierbij mag niet van tevoren worden uitgesloten welke taken dit zouden kunnen zijn. Wanneer aan de producenten zou worden gevraagd om een andere beleidstaak te financieren, dan moeten ze wel zelf mee kunnen beslissen over de wijze waarop de

beleidstaak uitgevoerd wordt. Het aspect handhaving komt momenteel niet concreet ter sprake, daarom kan dit geschrapt worden in de memorie van toelichting.

Graad van kostendekking

– BBL en VVSG steunen het voorstel van de Vlaamse Regering niet om in het Materialendecreet een rechtsgrond op te nemen voor een afwijking van het principe van een 100 procentkostendekking. Zij verwijzen hiertoe naar het oorspronkelijke voorstel van de OVAM. Dat voorzag niet in een mogelijkheid tot afwijking omdat men, met uitzondering van de collectieve plannen, bij een UPV die is ingevoerd op Vlaams niveau, er tot hiertoe van uitgegaan is dat alle bovengenoemde kosten worden gedragen door de producenten. BBL en VVSG delen de inschatting van de OVAM dat het beperken van de kostendekking tot 80 procent, om redenen van economische levensvatbaarheid, kan leiden tot onduidelijkheid in een onderhandelingsproces met producenten over wanneer aan deze voorwaarde is voldaan.

  BBL en VVSG merken ook op dat in de memorie van toelichting geen duidelijke motivatie is opgenomen waarom er wordt voorzien in een rechtsgrond voor mogelijke afwijkingen. De reden dat het ontwerp van decreet hierin voorziet, is volgens BBL en VVSG dat men vandaag reeds inschat dat bij UPV-regelingen die vallen onder het tweede systeem, er geen volledige kostendekking mogelijk is. Als het systeem hier niet toe in staat is, dient men volgens BBL en VVSG het systeem zodanig aan te passen dat het wel mogelijk is, eerder dan te voorzien in een decretale basis voor het bestendigen van een systeemfout.

Er wordt gestreefd naar een ruime graad van kostendekking door de producenten bij een regeling voor UPV, net zoals de Europese kaderrichtlijn vooropstelt. Bij UPV-systemen die voorzien in gratis inzameling, dragen de producenten de volledige kost (100 procent). Er zijn evenwel ook UPV-systemen die niet voorzien in een gratis inzameling van afvalstoffen bij de ontdoener. Deze systemen stimuleren de selectieve inzameling via gerichte premies aan de ontdoeners en/of de inzamelaars. In deze systemen is de graad van kostendekking moeilijker exact vast te stellen. Deze systemen kunnen echter ook performant zijn en hebben, zeker voor bedrijfsafval, een groot draagvlak omdat ze minder ingrijpen in de bestaande marktwerking. Daarom is het aangewezen om gebruik te maken van de mogelijkheid die Europa voorziet om de kostendekking in bepaalde gevallen te beperken tot 80 procent. Dit zal evenwel steeds moeten gemotiveerd worden. Bovendien moet dan ook aangetoond worden dat een voldoende mate van kostendekking (80 procent) gegarandeerd is.

Samenwerking met de andere gewesten

– De SERV is van mening dat er intensief moet samengewerkt worden tussen de drie gewesten, ook wat betreft de aanpassingen aan de UPV-regeling.

Het belang van een goede samenwerking met de andere gewesten inzake regelingen rond UPV wordt onderschreven. Daarom lopen er gesprekken met de andere gewesten over een nieuw interregionaal akkoord rond UPV. Dit akkoord moet een kader vastleggen voor die aspecten die een uniforme aanpak vergen in de drie gewesten.

c) Inzameling van bedrijfsafvalstoffen

Reguleren van inzamelformules bij bedrijven

– Voka, UNIZO en Boerenbond vinden het positief dat er meer op zal worden ingezet om selectieve inzameling te bevorderen, maar hebben een reeks bedenkingen bij de wijze waarop men dit in uitvoering van het ontwerp van decreet voorziet te doen. Algemeen is er in het VLAREMA reeds een verplichting vastgelegd om bepaalde afvalstoffenfracties verplicht selectief in te zamelen. Het koppelen van een nieuwe verplichting aan deze fracties (i.e. het steeds financieel interessanter maken van een selectieve inzameling) beoordelen Voka, UNIZO en Boerenbond als een dubbeltje op zijn kant. Als deze fracties te weinig selectief worden ingezameld, dan moet men in de eerste plaats nagaan of handhaving vanuit het beleid geen effectiever middel vormt. Bovendien is het voor Voka, UNIZO en Boerenbond niet duidelijk hoe dit moet uitgewerkt worden voor de producten die via UPV geregeld worden: dit vereist meer uitleg.

– De SERV onderschrijft de intentie om het scheiden van bedrijfsafval beter te stimuleren, maar wijst op het essentieel verschil tussen de markt van het huishoudelijk afval die collectief wordt georganiseerd en de private markt van het bedrijfsafval. Het is niet omdat de regeling goed werkt voor het huishoudelijk afval dit ook zo is op de privémarkt voor bedrijfsafval. Het is niet omdat een afvalstroom technisch recycleerbaar is dat het voor inzamelaars economisch rendabel is om gescheiden ophaling te voorzien, wat effect heeft op de sorteerefficiëntie bij bedrijven.

  Nadere analyse ter onderbouwing ontbreekt momenteel volgens de SERV. Enkele vragen die zouden moeten onderzocht worden zijn: waarom wordt er zo weinig gescheiden, om welke stromen gaat het, welke hoeveelheden, wat zijn de hinderpalen waarom het niet gebeurt? Analyses (onder andere in het kader van Valipac) kunnen hierbij richtinggevend zijn.

  Te onderzoeken pistes zijn volgens de SERV: (1) het stimuleren van samenwerking en collectieve oplossingen, bijvoorbeeld op bedrijventerreinen en (2) nasortering met oog op hogere sorteerefficiëntie.

– BBL en VVSG verwelkomen dat, in uitvoering van artikel 7 van het ontwerp van decreet, de afvalinzamelaar het de afvalstoffenproducent (zowel huishoudens als bedrijven) via de aangeboden inzamelformule zo interessant en gemakkelijk mogelijk zal moeten maken om de verplichting om bepaalde afvalstoffen gescheiden aan te bieden, na te leven.

Met de sector van afvalinzamelaars zijn recent afspraken gemaakt over de invoering van nieuwe regels inzake de inzameling van bedrijfsrestafval, net om de handhaving op de sorteerplicht te vergemakkelijken. Het doel is een striktere controle uitoefenen op de aanwezigheid van selectief aan te bieden stromen in het bedrijfsrestafval. Deze nieuwe regels worden ingeschreven bij een volgende VLAREMA-wijziging. Handhaving alleen zal echter niet volstaan. Het is belangrijk dat de inzamelaars ook inzamelformules aanbieden die het voor de bedrijven interessant maakt hun afvalstoffen gescheiden te houden. Zeker voor de kleinere volumes is handhaving bij ieder individueel bedrijf zeer tijdsintensief en niet altijd efficiënt. Die kleine volumes kunnen gezamenlijk wel een groot verschil maken. Duidelijke, wettelijk vastgelegde afspraken over de inzamelformules kunnen helpen om van sorteren niet enkel een ‘verplichting’ te maken, maar dit ook aantrekkelijk te maken. Met dit voorstel wordt een rechtsgrond gecreëerd voor dergelijke afspraken die in een volgend stadium meer in detail worden uitgewerkt samen met bedrijven en inzamelaars voor opname in VLAREMA. Ook stromen die onder een UPV vallen, zullen gebaat zijn bij inzamelformules die de gescheiden inzameling van deze afvalstoffen

aanmoedigen. Dit maakt het voor de betrokken beheerorganismen gemakkelijker hun doelstellingen te halen.

Het belang van nadere analyses wordt onderschreven. Er gebeuren evenwel reeds heel wat onderzoeken, zoals opvolging van indicatoren rond bedrijfsafval, sorteeranalyses die uitwijzen welke stromen het meest in het bedrijfsrestafval aanwezig zijn enzovoort. Er lopen ook gesprekken met bijvoorbeeld Valipac om na te gaan hoe de gescheiden inzameling van bedrijfsverpakkingen kan worden verbeterd. De OVAM volgt ook proefprojecten op met collectieve inzamelsystemen op bedrijventerreinen. De ervaringen hiermee kunnen mogelijk leiden tot betere afspraken die, waar nodig, verdere wettelijke verankering nodig hebben om een gelijk speelveld te garanderen.

Interveniëren in tariefzetting bij inzameling bij bedrijven

– Voka, UNIZO en Boerenbond zijn principieel tegen het invoeren van een verplichting tot het werken met vaste tarieven, aangezien dit een inmenging betreft op de vrije markt. Hoewel duidelijk in de memorie van toelichting wordt aangegeven dat dit geen stijging van de totale kost met zich mee hoeft te brengen, vrezen deze organisaties dat dit niet gegarandeerd kan worden, in het bijzonder wanneer er geen rekening wordt gehouden met de noodzakelijke uitbouw van de afzetmarkt.

– Voka, UNIZO en Boerenbond beamen dat er bedrijven zijn die het minder goed doen qua selectieve inzameling, maar er zijn evenzeer bedrijven die de sorteerverplichtingen zeer nauwgezet opvolgen en zelfs meer inspanningen leveren dan de wetgeving voorschrijft. Deze organisaties vrezen dat het beleidsvoornemen om ook bij bedrijfsafval de gescheiden inzameling financieel interessanter te maken, zal resulteren in het eenzijdig duurder maken van bedrijfsrestafval. Hierdoor zullen deze laatste bedrijven gepenaliseerd worden terwijl ze net reeds de meeste inspanningen hebben geleverd.

  Voka, UNIZO en Boerenbond wijzen erop dat het VLAREMA reeds een storten verbrandingsverbod oplegt voor recycleerbare fracties. Handhaving op onvoldoende uitgesorteerd afval vinden deze organisaties dan ook opnieuw een dubbel op zijn kant. Een quotum opleggen zal bovendien leiden tot een lagere kwaliteit van de recycleerbare fracties en derhalve ook tot een lagere kwaliteit van de recyclaten. Dit zal uiteindelijk de recyclagemarkt niet ten goede komen. Deze raadsorganisaties zijn dan ook vragende partij om deze zin te schrappen.

  Voka, UNIZO en Boerenbond vragen hoe de uitvoering van artikel 7 door de privéinzamelaars gecontroleerd kan worden en hoe men er over kan waken dat de kwaliteit van het gerecycleerde materiaal niet zal afnemen wanneer ook meer vuilere fracties zullen worden ingezameld.

  Voka, UNIZO en Boerenbond zijn van mening dat er op basis van een impactanalyse, waarbij de hele circulaire keten (onder andere selectieve inzameling, verwerking, afzetmarkt, inzetten van recyclaten enzovoort) in rekening zou worden gebracht, effectievere stimulansen kunnen gevonden worden dan het eenzijdig verhogen van de bedrijfsrestafvalprijs.

– BBL en VVSG verwijzen ook naar de toelichting bij artikel 7 waarin, omwille van hun bewezen efficiëntie en effectiviteit bij huishoudens, wordt aangegeven dat het wenselijk is dat ook in het bedrijfscircuit de toepassing van een significant lagere prijs voor de inzameling van selectief aangeboden recycleerbaar afval ten nadele van restafval, alsook van tarifering op basis van gewicht, meer ingang vinden. Voor BBL en VVSG is dit niet louter wenselijk, maar zou dit, met het oog op het willen bereiken van de in het Uitvoeringsplan HAGBA opgenomen

restafvaldoelstellingen en het door de Europese Commissie in haar nieuwe actieplan vooropgestelde ambitieniveau terzake, de expliciete ambitie van de Vlaamse Regering moeten zijn.

Volgens BBL en VVSG hoeft het financieel aantrekkelijker maken van selectieve inzameling ten nadele van restafval niet te betekenen dat de inzamelkost voor bedrijfsafval duurder zal worden. Men verwijst hiervoor naar de volgende bepaling uit de impactanalyse op p. 7 van de memorie van toelichting, waarbij men zich aansluit: "Voor de inzameling van bedrijfsafvalstoffen kan het impact hebben op die inzamelaars die te weinig inspanningen doen om hun klanten te doen overschakelen op het aanbieden van gescheiden afvalstromen met oog op recyclage (al dan niet met nasortering). [...] Dit hoeft geen stijging met zich mee te brengen van de inzamelkost van afval, vermits een differentiatie van tarieven ook kan bekomen worden door restafval duurder te maken en gescheiden recycleerbare stromen goedkoper." Kortom, bedrijven die het goed doen op het vlak van selectieve inzameling zullen er bij de invoering van stimulerende inzameltarieven alle baat bij hebben om hun inspanningen verder te zetten. Het zal integendeel de kosten vooral verleggen naar de bedrijven die het momenteel minder goed doen. Een grotere aanvoer van selectief ingezamelde stromen zal ook een stimulans zijn voor het creëren van de nodige afzetmarkten.

Met het voorgestelde artikel worden geen tarieven vastgelegd. Hier wordt enkel een rechtsgrond gecreëerd om te kunnen ingrijpen op inzamelformules die ontmoedigend werken om selectief in te zamelen. De impactanalyse in de memorie probeert enkel duidelijk te maken dat meer gescheiden inzameling niet noodzakelijk leidt tot kostenverhogingen voor het afvalbeheer in zijn geheel. Bedrijven die nu reeds maximale inspanningen leveren om de hoeveelheid bedrijfsrestafval te verminderen, hebben het minst te vrezen van bijkomende verplichtingen met betrekking tot inzamelformules, want zij zullen reeds bediend worden door inzamelaars die formules hanteren die gescheiden inzameling bevorderen. Het is ook niet de bedoeling te werken met een quotum of om bindende tariefvorken op te leggen, zoals voor huishoudelijk afval. Wel moet worden voorkomen dat in het bedrijfsrestafval fracties terechtkomen die gescheiden moeten aangeboden worden. De impact van de maatregelen zal pas meer in detail kunnen ingeschat worden als ze concreter zijn uitgewerkt. Diverse maatregelen zullen onderzocht worden. Sommige kunnen ingrijpen op de prijs, zoals bij gewichtsdiftar. Andere maatregelen grijpen niet in op de prijs, maar wel op de aangeboden inzamelwijze. Bij de uitwerking van de maatregelen zal er over gewaakt worden dat bedrijven die nu reeds goed bezig zijn, een minimale impact ondervinden of er zelfs voordeliger uitkomen. De maatregelen zullen ook zo gekozen worden dat ze handhaafbaar zijn op het terrein en geen onbedoelde neveneffecten hebben, zoals een vervuiling van selectief ingezamelde fracties. Deze maatregelen zullen daarom uitgewerkt worden samen met de sector.

De nood aan maatregelen die de afzetmarkt van recyclaten bevorderen wordt onderschreven. We zullen dan ook onder meer via VLAREMA concrete voorstellen doen voor het verhogen van de gerecycleerde inhoud van producten.

Ook de noodzaak van een ketenaanpak wordt onderschreven. Daarom wordt bijvoorbeeld overlegd met beheerorganismen om te kijken op welke plaats in de keten best een interventie gebeurt.

Afgiftebewijzen

– De Minaraad vraagt om in wijzigingsartikel 13, betreffende artikel 25, §2, van het Materialendecreet, eveneens een uitzondering te maken voor het afleveren van een afgiftebewijs voor bedrijfsafvalstoffen waarbij verschillende afvalstromen in een gezamenlijke ronde worden opgehaald. Bijvoorbeeld bij de inzameling van papier en karton, samen met folies, zal voor die (wisselende stroom)

folies niet steeds een afgiftebewijs afgeleverd worden, enkel voor het papier en karton (samen met de folies gewogen). De Minaraad stelt voor dat de bedrijven hun selectieve inzameling van folies kunnen aantonen én kwantificeren door middel van het aantal aangekochte foliezakken op jaarbasis.

Het is belangrijk dat onder meer de gezamenlijke inzameling van papier en karton met folies of andere innovatieve inzamelwijzen worden gestimuleerd. Dit kan de selectieve inzameling namelijk ten goede komen. Administratieve barrières moeten daarbij zoveel mogelijk worden weggewerkt. Hierover loopt overleg met de sector en de verwachting is dat in een volgende VLAREMA-wijziging al maatregelen genomen kunnen worden om hier antwoord op te bieden.

Een volledige afschaffing van het afgiftebewijs is evenwel niet de bedoeling. Bij het inzamelen van papier en karton met folies, gaat het namelijk om grote hoeveelheden. Naar traceerbaarheid is een afgiftebewijs hier zeker nodig. Dit is niet het geval bij het afval dat samen met de huishoudelijke ronde wordt ingezameld, dat expliciet beperkt moet zijn tot hoeveelheden vergelijkbaar met dat van een huishouden. Er zal ook meer toegezien worden op implementatie op het terrein om een gelijk speelveld voor publieke en private operatoren te garanderen. Voor de gezamenlijke inzameling (van bijvoorbeeld papier en karton met folies) is er ook geen probleem met het leveren van een afgiftebewijs op zich, maar zijn er wel moeilijkheden met de precieze gegevens die daarop vermeld moeten staan, zoals de EURAL-codes. Vandaar ook dat deze problemen via VLAREMA verholpen kunnen worden.

Samenwerking met de andere gewesten

– De SERV vindt dat er intensief moet samengewerkt worden tussen de drie gewesten, ook wat betreft het stimuleren van gescheiden afvalinzameling bij bedrijven.

We werken in de institutionele context zoals die vandaag gegeven is. Er lopen gesprekken met de andere gewesten over een interregionaal akkoord rond UPV. De aanleiding voor deze gesprekken is een mogelijk conflict tussen bevoegdheden. Enerzijds is er het belang van een gelijke interne markt op Belgisch niveau en anderzijds is er autonomie van de gewesten inzake afvalbeleid. De lopende gesprekken hebben niet als doel het beleid rond inzameling van bedrijfsafvalstoffen in de drie gewesten gelijk te schakelen. Een dergelijke gelijkschakeling, mocht die al wenselijk zijn, kan geen voorwerp zijn van een bespreking over het Materialendecreet. Dit is materie die moet behandeld worden in het kader van een institutionele hervorming. Dit neemt niet weg dat goede praktijken moeten gedeeld worden tussen de drie gewesten en dat het daarom belangrijk is dat er goede dialoog en kennisuitwisseling bestaat tussen de drie gewesten over het afvalbeheer. Dit kan plaatsvinden in organen zoals het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM) en het intra-Belgisch platform circulaire economie.

d) Inhoud van preventieprogramma's

– Naast de hierboven besproken opmerkingen van de raadsleden op de opname van verpakkingen in de preventieprogramma's, vraagt BBL om in wijzigingsartikel 9 van het ontwerp van decreet, met betrekking tot artikel 17 van het Materialendecreet, de volgende aanvulling op te nemen: "[…] maatregelen met de volgende doelstellingen: […] 2°, […] b. ze zijn duurzaam, ook wat betreft levensduur. Er is dus geen geplande of vroegtijdige veroudering;". Geplande veroudering is immers moeilijk te bewijzen, maar vroegtijdige veroudering, namelijk het feit dat voorwerpen al te vaak vroegtijdig stuk gaan, is dat niet. Denk aan elektrische tandenborstels die snel stuk gaan, printers of smartphones die niet gerepareerd of geüpdatet kunnen worden nadat de garantie is verstreken, geen beschikbaarheid van vervangstukken enzovoort. Een preventieprogramma

moet volgens BBL dus ook op vroegtijdige veroudering mikken, en niet enkel op geplande veroudering.

Vroegtijdige veroudering wordt in deze gezien als een deelaspect van geplande veroudering. Voor vroegtijdige veroudering is er geen Europese definitie, daarom wordt er verkozen om deze bijkomende term niet toe te voegen in het ontwerp van decreet, maar geplande veroudering te verduidelijken in de memorie van toelichting.

C.2. Bespreking advies van de Raad van State

In artikel 3 van het ontwerp is op advies van de Raad van State ook richtlijn (EU) 2018/851 toegevoegd.

De Raad van State wijst erop dat in artikel 9 van het voorontwerp mogelijk een bevoegdheidsconflict zit met betrekking tot maatregelen ter bescherming van het mariene milieu en de inzet van economische instrumenten die aankoopgedrag sturen. Daarom is in de memorie bij dit artikel de afbakening verduidelijkt van de maatregelen die binnen het kader van dit Materialendecreet kunnen genomen worden.

Op advies van de Raad van State is in artikel 17 van het ontwerp toegevoegd dat het recht van toegang tot een gebouw in kader van een asbestinventarisatie moet uitgeoefend worden op een redelijke en proportionele wijze.

Het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie werd ingewonnen voor dit voorontwerp van decreet, voorafgaand aan de tweede principiële goedkeuring. Dit advies was gunstig.

Volgens de Raad van State voorziet artikel 36, lid 4, van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG), gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 ervan, in een verplichting om de toezichthoudende autoriteit, bedoeld in de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit, te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking.

Inmiddels werd bij artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens opgericht. De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) is een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid en is als toezichthoudende autoriteit voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 36, lid 4, van de AVG verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van de AVG door de instanties. Ingevolge artikel 51, lid 1, van de AVG, kan immers elke lidstaat een of meer onafhankelijke overheidsinstanties, verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van deze verordening, oprichten.

Sinds de bekendmaking van de aanstelling van de leden van de VTC door de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad d.d. 29 maart 2019, is de VTC ingevolge artikel 10/4, §1, van voornoemd decreet bevoegd om hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering, adviezen te verstrekken omtrent elke aangelegenheid met betrekking tot de verwerkingen van persoonsgegevens. Er moet aldus worden vastgesteld dat er in dit geval een advies is waarbij het ontwerp is getoetst aan de AVG.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Deze wijzigingen betreffen een gewestaangelegenheid.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Deze bepalingen worden toegevoegd zodat de omschrijving in artikel 10.3.3, §2, van het DABM beter afgestemd is op de taken aan de OVAM toebedeeld op basis van het Materialendecreet inzake het beheer van de bijzondere afvalstoffen (onder meer afval van schepen van de zeevaart), op de bepalingen rond asbest en op de taken aan de OVAM toebedeeld op basis van titel XVI van het DABM inzake toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen. De toevoeging onder punt 22° voorziet de mogelijkheid voor de OVAM om een organisatie aan te duiden en de opdracht te geven de taken van een certificatie-instelling over te nemen.

Artikel 3

Met deze wijzigingen worden de belangrijkste wijzigingen van de Europese kaderrichtlijn Afvalstoffen, de richtlijn Havenontvangstvoorzieningen en de richtlijn Kunststoffen omgezet in Vlaamse regelgeving. Een aantal elementen uit deze richtlijnen zullen worden omgezet via een wijziging van VLAREMA of via de uitvoeringsplannen.

Artikel 4

Een aantal definities in artikel 3, §1, van het Materialendecreet worden aangepast of toegevoegd om in lijn te zijn met de kaderrichtlijn Afvalstoffen.

Stoffen die bestemd zijn voor gebruik als voedermiddel conform de voederwetgeving moeten niet als afvalstof worden beschouwd, op voorwaarde dat ze niet geheel of gedeeltelijk uit dierlijke bijproducten bestaan. Het moet wel kunnen worden aangetoond dat deze stoffen effectief zullen worden gebruikt als voedermiddel, bijvoorbeeld door de aanwezigheid van een contract tussen de leverancier en de verwerker. Indien het gebruik als voedermiddel niet zeker is, kan de stof wel nog als afvalstof worden beschouwd.

Aan het begrip "afvalbeheer", "afvalstoffenbeheer" of "beheren van afvalstoffen" wordt uitdrukkelijk toegevoegd dat dit ook slaat op sortering, conform de kaderrichtlijn. Het slaat hier niet op bronsortering, maar wel op sortering die plaatsvindt nadat de inzameling van afvalstoffen bij de afvalstoffenproducent heeft plaatsgevonden.

Bioafval wordt gedefinieerd als biologisch afbreekbaar tuin- en plantsoenafval, levensmiddelen- en keukenafval van huishoudens, kantoren, restaurants en andere voedingsdiensten, groothandel, kantines, cateringfaciliteiten en winkels en vergelijkbare afvalstoffen van de levensmiddelenindustrie. In het gedelegeerd besluit C(2019) 3211 van de Europese Commissie met betrekking tot een gemeenschappelijke methode en minimale kwaliteitsvereisten voor de eenvormige meting van hoeveelheden levensmiddelenafval wordt de term "voedingsdiensten" gebruikt. Deze term omschrijft goed op wat voor plaatsen levensmiddelen- en keukenafval ontstaat. Onder voedingsdiensten vallen horeca (drankverstrekkers, logiesverstrekkers, fullservice- en quickservicerestaurants, vrijetijdszaken zoals attracties en uitgaansgelegenheden), catering aan bedrijven en industrie (verkooppunten, onderwijs, overheid en non-profit, zorginstellingen) en plaatsen voor impulsaankopen (verkooppunten in winkels en voor onderweg). Onder levensmiddelenindustrie wordt verstaan de industrie die stoffen en producten produceert (verwerkt,

gedeeltelijk verwerkt of onverwerkt) die bestemd zijn om door de mens te worden geconsumeerd of waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij door de mens worden geconsumeerd. Bioafval wordt hier gedefinieerd omdat bioafval deel uitmaakt van de definitie voor stedelijk afval.

Levensmiddelenafval wordt hier gedefinieerd omdat er voor deze afvalstoffen preventiematregelen moeten voorzien worden via een preventieprogramma. Voor de definitie wordt verwezen naar de verordening inzake levensmiddelenwetgeving en voedselveiligheid, conform de bepaling in de kaderrichtlijn Afvalstoffen.

Een niet-gevaarlijke afvalstof wordt gedefinieerd als een afvalstof die niet is aangemerkt als een gevaarlijke afvalstof.

In de definitie voor "preventie" wordt de term "stoffen en voorwerpen" vervangen door "materialen". Preventiemaatregelen kunnen immers zowel slaan op het vermijden van schadelijke componenten in stoffen en voorwerpen, als in de daaruit voortkomende afvalstoffen.

De definitie van "regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid" wordt toegevoegd. De definitie is overgenomen uit de Europese kaderrichtlijn. De definitie maakt duidelijk dat het moet gaan over maatregelen die door de overheid zijn uitgevaardigd en die tot doel hebben de financiële of organisatorische verantwoordelijkheid voor het beheer van de afvalfase bij de producent van het product te leggen.

Stedelijk afval omvat afval van huishoudens en het afval uit andere bronnen indien dat afval in aard en samenstelling gelijkaardig is. Het maakt niet uit of het afval gemengd of gescheiden is ingezameld. Hieronder vallen dus zowel gescheiden ingezamelde stromen zoals papier en karton, glas, metaal, plastic, bioafval, hout, textiel, verpakking, afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en afgedankte batterijen en accu's, als gemengde stromen zoals grofvuil. Ook afgedankte matrassen en meubelen, gescheiden ingezameld of niet, vallen hieronder. Stedelijk afval omvat niet het afval van productie, landbouw, bosbouw, visserij, septische tanks en het riolerings- en zuiveringsstelsel, met inbegrip van zuiveringsslib, afgedankte voertuigen of bouw- en sloopafval. Deze laatste opsomming is niet limitatief. Deze definitie heeft geen impact op de toewijzing van verantwoordelijkheden in afvalbeheer aan publieke of privaatrechtelijke actoren. Stedelijk afval omvat immers zowel stromen die onder de zorgplicht vallen als stromen die daarbuiten vallen.

Het gebouwenregister is de authentieke gegevensbron voor gebouwen in het Vlaamse Gewest. Het beheert de gebouweenheden en identificeert gebouwen als hoofdgebouw of als bijgebouw. Een gebouweenheid is een in functioneel opzicht zelfstandige eenheid die voldoet aan een aantal voorwaarden. De eenheid moet geschikt zijn voor woon-, bedrijfsmatige of recreatieve doeleinden of een gemeenschappelijk deel zijn. De eenheid moet bovendien ontsloten worden via een eigen afsluitbare toegang vanaf de openbare weg, een erf of een gedeelde circulatieruimte.

Een wooneenheid is een type van gebouweenheid dat gedefinieerd wordt binnen de energieprestatieregelgeving. Een wooneenheid beschikt over de nodige woonvoorzieningen om autonoom te functioneren en heeft een eigen afsluitbare toegang vanaf de openbare weg, een erf of een gedeelde circulatieruimte. De nodige woonvoorzieningen zijn: woonruimte (met slaapruimte), een eigen toilet, een eigen bad of douche en een eigen keuken of kitchenette.

Artikel 5

In lijn met de aangepaste kaderrichtlijn Afvalstoffen, wordt het nemen van maatregelen ter bevordering van de circulaire economie uitdrukkelijk als doelstelling opgenomen in artikel 4, §2, van het Materialendecreet. Daarmee wordt niet bedoeld dat dit decreet alle maatregelen omvat die genomen worden ter bevordering van een circulaire economie, maar wel dat de maatregelen die zijn voorzien in dit decreet daartoe moeten bijdragen.

Er wordt in artikel 4, §2, 1°, duidelijker gesteld dat het Materialendecreet niet alleen de schadelijke effecten van afvalproductie moet vermijden maar ook de productie van afval moet verminderen.

Artikel 6

Artikel 6, §1, eerste lid, wordt aangepast. In lijn met de aangepaste kaderrichtlijn Afvalstoffen, moet een afvalstoffenregister niet enkel bestaan uit gegevens over aan- en afgevoerde afvalstoffen, maar ook over de hergebruikte of gerecycleerde grondstoffen of brandstoffen die uit de afvalbewerking zijn voortgekomen, rekening houdend met het principe van unieke gegevensverzameling. Op die manier kan het afvalstoffenregister worden uitgebreid naar een materialenregister, waarvan sprake in paragraaf 4, en dat zowel kan worden gebruikt voor einde-afvalstromen als voor bijproducten. Deze uitbreiding moet worden ondersteund met de juiste vorm van digitalisering, zodat de vergaring van data kan gebeuren met een minimale administratieve last voor bedrijven. Integendeel, een goede ontsluiting van data door digitalisering moet ertoe bijdragen dat bedrijven worden ondersteund in hun zoektocht naar herbruikbare materialen en naar afzetmarkten voor gerecycleerde materialen en bijproducten.

Artikel 7

Afvalstoffenproducenten zijn verplicht om afvalstromen te sorteren en selectief aan te bieden met het oog op hoogwaardige verwerking. De afvalfracties die gescheiden moeten aangeboden en opgehaald worden, staan opgesomd in VLAREMA. De inzamelaar moet het de afvalstoffenproducent via de aangeboden inzamelformule daarom zo interessant en gemakkelijk mogelijk maken om deze verplichting om afvalstoffen gescheiden aan te bieden, na te leven. Als de inzamelaar onvoldoende uitgesorteerd afval naar verdere verwerking stuurt, kan hierop gehandhaafd worden door de afdeling Handhaving. Hierover worden in VLAREMA nadere regels uitgewerkt die duidelijk maken wanneer een inzamelaar voldaan heeft aan zijn verplichtingen en er niet verder gehandhaafd moet worden. Deze inzamelformule bestaat bijvoorbeeld uit de recipiënten die worden aangeboden om de afvalstoffen in te zamelen, de frequentie van inzameling en de tariefformules die worden gehanteerd om gescheiden aanbod van afval ook financieel interessant te maken voor de afvalstoffenproducent. Een significant aantrekkelijkere prijsformule voor de inzameling van selectief aangeboden recycleerbare (al dan niet verder uit te sorteren) afvalstoffen ten nadele van restafval, alsook tarifering op basis van gewicht in plaats van volume zijn in het bijzonder tot hiertoe zeer efficiënte en effectieve middelen gebleken om recycleerbaar afval of gevaarlijk afval uit het restafval te houden bij huishoudens. Het is wenselijk dat dit ook in het bedrijfscircuit meer ingang vindt. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen rond de inzamelformules om deze uitgangspunten in de praktijk toe te passen.

Artikel 8

In lijn met de aangepaste kaderrichtlijn Afvalstoffen, verduidelijkt deze wijziging van artikel 10, §1, dat ook de kosten voor de noodzakelijke infrastructuur

voor afvalopslag, -inzameling en -verwerking en de exploitatie ervan, worden beschouwd als onderdeel van de kost van afvalbeheer in kader van het principe 'vervuiler betaalt'.

Er wordt ook verduidelijkt dat in het kader van een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid meer specifieke afspraken kunnen gemaakt worden over de toewijzing van de kosten.

Artikel 9

In lijn met de nieuwe kaderrichtlijn Afvalstoffen wordt de minimale inhoud van een preventieprogramma vastgesteld. In artikel 17, §2, wordt deze inhoud nu meer in detail gespecificeerd. Het artikel maakt een onderscheid tussen enerzijds maatregelen die minstens moeten deel uitmaken van een preventieprogramma en anderzijds een niet limitatieve en facultatieve lijst van maatregelen die kunnen overwogen worden om te worden opgenomen, voor zover relevant en passend binnen de bevoegdheden. In de facultatieve lijst gaat het in punt 17° over het feit dat in een preventieprogramma erover gewaakt kan worden dat bepaalde alternatieven geen nog slechtere ecologische voetafdruk hebben dan het initiële product. Daarnaast legt de nieuwe kaderrichtlijn de verplichting op een programma vast te stellen voor de preventie van levensmiddelenafval. Preventieprogramma's hoeven niet allesomvattend te zijn en kunnen worden geïntegreerd in uitvoeringsplannen of andere beleidsplannen. Met 'geplande veroudering' worden alle methodes bedoeld van industrieel ontwerp die inhouden dat producten bewust ontworpen worden met een beperkte levensduur.

Wat het mariene milieu betreft, dient te worden opgemerkt dat de bescherming ervan behoort tot de bevoegdheid van de federale regelgever. Zoals artikel 17, §2, eerste lid, 11° en 12°, is geformuleerd, kan de regeling tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest worden gerekend, in zoverre deze maatregelen betrekking hebben op zwerfafval dat zich op het grondgebied van het Vlaamse Gewest bevindt. Eens voorbij de laagwaterlijn van de Noordzee, heeft het Vlaamse Gewest geen bevoegdheden meer.

De Vlaamse overheid heeft een aantal preventieprogramma's en uitvoeringsplannen lopen, waarbij afvalbeheersmaatregelen en preventiemaatregelen worden gecombineerd. De plannen zijn nu thematisch georganiseerd, zoals:
– een uitvoeringsplan voor huishoudelijk en gelijkaardig bedrijfsafval;
– een plan marien zwerfvuil;
– een beleidsprogramma bouw;
– een roadmap voedselverlies;
– een actieplan biomassareststromen;
– een uitvoeringsplan kunststoffen.

Een nieuw actieplan rond biomassa(reststromen) is in voorbereiding, dat ook preventiemaatregelen rond voedselverlies zal integreren. Het is de bedoeling in de toekomst te blijven werken met programma's en plannen die afvalbeheer en preventie combineren. Dit stelt ons in staat een geïntegreerde aanpak te volgen die ingrijpt op de hele levenscyclus van producten. Wij zullen erover waken dat de in dit artikel genoemde maatregelen in één of meer van die programma's en plannen worden opgenomen.

In het ontworpen artikel 17, §2, tweede lid, 11°, wordt bepaald dat een preventieprogramma verder, indien relevant, het nut en de bijdrage aan de afvalpreventie omschrijft van het inzetten van economische instrumenten, zoals de instelling van een door de consument verplicht te betalen vergoeding voor een verpakkingsartikel of -element dat anders gratis ter beschikking zou worden gesteld. Deze bepaling moet bevoegdheidsconform worden ingevuld, waarbij het Vlaamse Gewest binnen

de hem op grond van artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 3°, BWHI toegekende bevoegdheid de prijzen kan regelen in de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de gewesten behoren.

Artikel 10

In lijn met de kaderrichtlijn Afvalstoffen, worden een aantal elementen als vermeld in artikel 18, §6, aangepast die minimaal deel moeten uitmaken van een uitvoeringsplan. Onder meer vraagt de kaderrichtlijn om in de uitvoeringsplannen een inschatting te maken van de benodigde eindverwerkingscapaciteit. In geval van Vlaanderen houdt dit in dat in de uitvoeringsplannen rekening moet worden gehouden met het feit dat Vlaanderen zich voorbereidt op een gefaseerde afbouw van afvalverbranding (cf. Regeerakkoord 2019-2024).

Artikel 11

In de eerste paragraaf van artikel 21 worden enkele wijzigingen aangebracht. In het tweede lid, 4°, worden de woorden "de inzameling en verwerking" vervangen door "het beheer". De meer algemene formulering geeft de Vlaamse Regering een ruimere bevoegdheid om een financiële verantwoordelijkheid op te leggen aan producenten. In eerste instantie kan, in lijn met de Europese richtlijn, gedacht worden aan kosten die gepaard gaan met afgedankte producten die in het restafval of het zwerfvuil terecht komen en momenteel niet gedragen worden door de producenten. Daarnaast kan ook gedacht worden aan andere beleidstaken, waarbij de producenten de vrijheid krijgen om de meest passende maatregelen te nemen binnen het wettelijke kader. Voor de duidelijkheid wordt toegevoegd dat de financiële verantwoordelijkheid wel gelinkt en dus beperkt moet zijn tot de afvalstoffen die voortkomen uit de producten die door de producenten op de markt werden gebracht.

Wanneer overheidsinstanties verantwoordelijk zijn voor het organiseren van de operationele aspecten van het beheer van afval van producten die vallen onder de regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, moeten die diensten kostenefficiënt worden aangeboden en mag de financiële verantwoordelijkheid van de producenten van producten niet verder reiken dan de kosten die nodig zijn om deze diensten efficiënt te verlenen. Die kosten moeten op transparante wijze worden vastgesteld tussen de betrokken actoren, waaronder de producenten van producten, hun organisaties en de overheidsinstanties.

Ten tweede wordt een nieuw derde lid ingevoegd. Dit lid is overgenomen uit de Europese kaderrichtlijn en legt de 'algemene minimumvereisten' op aan regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Voor wat betreft de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid is dit de belangrijkste vernieuwing van de Europese kaderrichtlijn. In lijn met de kaderrichtlijn wordt ook gesteld dat hiervan kan worden afgeweken voor producenten die uit eigen beweging verantwoordelijkheden opnemen.

Ten slotte worden in het laatste lid een aantal aanpassingen aangebracht in overeenstemming met de wijzigingen van de kaderrichtlijn in het overeenstemmende artikel. De wijzigingen beogen om, in lijn met de circulaire economie, inzake productontwerp een ruimere kijk te hanteren.

Er wordt een nieuwe paragraaf 2/1 ingevoegd. Via deze paragraaf wordt het principe verankerd dat de zwerfvuilkosten moeten gedragen worden door de betrokken producenten, elk voor hun aandeel van de producten die in het zwerfvuil terechtkomen. Dit aandeel kan worden bepaald op basis van de hoeveelheid van bepaalde producten die in het zwerfvuil terechtkomen, bv. in gewicht, in volume of in aantal stuks, maar ook op basis van de inspanningen die nodig zijn om zwerfvuil op te ruimen.

De zwerfvuilkosten omvatten de kosten voor:
– bewustmakingsmaatregelen;
– het inzamelen van afval van die producten die in openbare inzamelsystemen worden afgedankt, inclusief de kosten voor de infrastructuur en de exploitatie ervan en voor daaropvolgend vervoer en verwerking van dat afval;
– het opruimen van het zwerfvuil van deze producten, en voor daaropvolgend vervoer en verwerking van dat ingezameld zwerfvuil;
– het verzamelen en rapporteren van gegevens over op de markt gebrachte hoeveelheden;
– andere algemene beleidskosten van het beleid tegen zwerfvuil (bijvoorbeeld sorteeranalyses, onderzoek, proefprojecten enzovoort).

Dit laatste aspect wordt toegevoegd in uitbreiding van de SUP-richtlijn, omdat verschillende UPV-systemen in Vlaanderen/België dit vandaag al financieren.

Het principe wordt beperkt tot die afvalstromen die een relevant aandeel in de totale zwerfvuilkost én een significante milieudruk veroorzaken. Aan de Vlaamse Regering wordt de taak opgelegd om deze producten of afvalstoffen aan te wijzen. De Vlaamse Regering kan ook nadere bepalingen vaststellen om het aandeel van de zwerfvuilkost te bepalen. Bij het vaststellen van de zwerfvuilkosten zal er gewerkt worden met een referentiekost die moet garanderen dat er een proportionele kostenbepaling gebeurt die rekening houdt met een efficiënte manier van inzamelen en opruimen. In het artikel is de formulering overgenomen die is voorzien in de SUP-richtlijn met betrekking tot de noodzaak om de vergoede zwerfvuilkosten niet hoger te laten oplopen dan wat nodig is om de diensten op een kostenefficiënte wijze uit te voeren.

Dit lid vormt hiermee reeds een basis voor de omzetting van de Europese Richtlijn 2019/904 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu. In deze richtlijn wordt dit principe opgelegd voor bepaalde plastic verpakkingen, sigarettenpeuken, ballonnen en vochtige doekjes. Er wordt voor geopteerd om dit principe algemeen te verankeren en niet om het enkel voor bepaalde plastic producten in te voeren om zo te vermijden dat er onbedoelde verschuivingen in de markt optreden, zoals een verschuiving van plastic verpakking naar blik, dat evenzeer onderdeel is van het zwerfvuil. Dit artikel voorziet de rechtsgrond om de betreffende bepaling in de SUP-richtlijn om te zetten vanaf 1 januari 2023. Bij deze omzetting zal ook rekening worden gehouden met de Europese guidelines die nog in opmaak zijn.

Artikel 12

Er wordt een nieuw artikel 21/1 ingevoegd. De eerste paragraaf is nagenoeg letterlijk overgenomen uit de kaderrichtlijn. Deze paragraaf lijst een aantal voorwaarden op waaraan de Vlaamse Regering invulling moet geven bij het opleggen van een regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid:
a) het formuleren van een duidelijke omschrijving van de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken actoren;
b) het formuleren van kwantitatieve en/of kwalitatieve doelstellingen. Indien er voor bepaalde afvalstromen Europese doelstellingen bestaan worden deze als ondergrens gehanteerd;
c) het opzetten van een rapporteringssysteem voor gegevens over het aantal op de markt gebrachte producten, de inzameling en de verwerking;
d) het waarborgen van een gelijke behandeling van producenten. Hierbij is het wel van belang om geen onevenredige regelgevingsdruk op te leggen aan kleine en middelgrote ondernemingen of producenten van kleine hoeveelheden producten;
e) het voorzien in de nodige maatregelen zodat de producenten de afvalstoffenhouder moeten informeren over de correcte inzameling, maar ook over mogelijkheden voor preventie, hergebruik en het voorkomen van zwerfvuil;

f) het voorzien in de nodige maatregelen om een correcte inzameling bij afvalstoffenhouders te stimuleren. Waar passend, moeten met name economische prikkels of regelgeving uitgevaardigd worden.

De vereisten a) tot en met f) moeten de governance en de transparantie van de regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid verbeteren en de mogelijkheid verkleinen dat er belangenconflicten ontstaan tussen organisaties die verplichtingen uit hoofde van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid nakomen namens producenten van producten en de afvalverwerkers met wie die organisaties een overeenkomst aangaan.

Ook paragraaf 2 is gebaseerd op de kaderrichtlijn. De paragraaf legt, niet-limitatief, een aantal voorwaarden op aan de financiële bijdrage die de producent moet betalen in het kader van zijn uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.

De volledige kost voor de selectieve inzameling en verwerking moet worden gedragen door de producent. Deze kostendekking kan echter worden beperkt tot 80 procent indien dit noodzakelijk is voor de economische levensvatbaarheid van het systeem. In Vlaanderen zijn er twee soorten van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid van toepassing. In een eerste systeem geldt de afspraak dat de afvalstoffenproducent gratis zijn afvalstoffen gescheiden moet kunnen aanbieden voor recyclage. De kost voor inzameling en recyclage wordt dan opgenomen door de producenten. Voor een dergelijk systeem kan gemakkelijk worden aangetoond dat dit conform is met de regels van de nieuwe kaderrichtlijn. Deze systemen werken typisch met een centraal organisme, opgezet door de producenten (bijvoorbeeld Bebat, Recupel), dat de markt voor inzameling en verwerking aanbesteedt via offertevraag.

In een tweede systeem geven producenten premies aan afvalstofproducenten om hun afvalstoffen gescheiden aan te bieden. Deze systemen steunen op een contractuele relatie tussen de afvalstoffenhouder en de ophaler. De afvalstoffenhouder sluit zelf een contract met een ophaler dat onder andere prijsafspraken vastlegt. In het licht van voorliggende Europese voorwaarde moet wel opgemerkt worden dat in zo'n geval er veelal geen volledige kostendekking is. Dit is ook nagenoeg niet te garanderen gezien elke ontdoener een eigen prijsafspraak heeft gemaakt met z'n ophaler. De graad van kostendekking kan dan op gemiddeld niveau ingeschat worden, maar een gratis ophaling op kost van de producent is niet mogelijk. Een voorbeeld van dit model is Valorlub (afvalolie). De beide systemen moeten kunnen blijven bestaan. Ook de premiesystemen kunnen conform verklaard worden met de nieuwe Europese regels op voorwaarde dat de beheersorganismen 80 procent van de nettokosten dragen. De netto kosten zijn de kosten voor gescheiden inzameling, logistiek en verwerking, verminderd met de eventuele opbrengst van gerecycleerde materialen of de opbrengsten van niet-geïnde statiegelden. Hiermee worden waarborgen bedoeld die zouden worden geïnd om een retour van afgedankte producten te garanderen, voor zover hiervan gebruik gemaakt wordt door de producent of het beheersorganisme voor de betrokken afvalstroom. Deze bepalingen rond kostendekking komen uit de Europese kaderrichtlijn. De Europese Commissie vaardigt nog richtlijnen uit over hoe dergelijke kosten moeten berekend worden. Op basis daarvan zal ook de kostendekking voor beheersorganismen die actief zijn in Vlaanderen getoetst worden.

De kost voor de informatieverstrekking naar de afvalstoffenhouders en de rapportagekost moeten volledig door de producent gedragen worden.

De bijdrage van de producent moet, indien mogelijk, worden gedifferentieerd op een wijze die de circulaire economie bevordert. Daarbij zal rekening gehouden worden met, indien beschikbaar, Europese criteria zodat er geen verstoring optreedt van de interne markt. De repareerbaarheid moet in dit kader worden bekeken in

verhouding tot de nieuwprijs. Er moet een voldoende grote economische stimulans zijn om het product te repareren Tot slot wordt aangegeven dat de bijdragen niet meer mogen bedragen dan de kosten die nodig zijn om de afvalbeheersdiensten op kostenefficiënte wijze te verrichten.

De nieuwe regels met betrekking tot kostendekking zijn niet van toepassing op regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid die zijn vastgesteld voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, afgedankte voertuigen of afgedankte batterijen en accu's. Voor deze stromen zijn het de financieringsafspraken vastgelegd in aparte Europese richtlijnen, die blijven gelden. Daarom worden ze hier in dit artikel uitgezonderd, zodat er voor deze stromen niets wordt gewijzigd. Dit is ook zo voorzien in de kaderrichtlijn Afvalstoffen.

Artikel 13

Artikel 25 wordt aangepast omdat het niet in lijn is met de beleidskeuze om bedrijven de mogelijkheid te bieden beroep te doen op de huishoudelijke ronde voor zover het bedrijfsafval betreft dat naar aard, samenstelling en hoeveelheid vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. Het afgiftebewijs is niet verplicht bij huishoudelijk afval en bij huishoudelijke rondes wordt dit bijgevolg vaak ook niet voorzien, zeker niet indien het inzameling met zakken betreft. Het is daarom nuttig om een uitzondering te voorzien op het afgiftebewijs voor dit vergelijkbaar bedrijfsafval. Indien het om grotere hoeveelheden bedrijfsafval gaat, dan blijft het afgiftebewijs uiteraard wel verplicht, ongeacht of dat afval wordt ingezameld door private inzamelaars dan wel door lokale overheden die een specifieke dienstverlening aanbieden aan bedrijven. Hierbij is er aandacht voor het gelijke speelveld tussen publieke en private inzamelaars, waarbij wordt toegezien op implementatie in de praktijk.

Artikel 14

Dit artikel wijzigt artikel 30, §5, en stelt dat wanneer gevaarlijke afvalstoffen gemengd zijn en toch niet van elkaar moeten gescheiden worden, hun verwerking moet plaatsvinden in een installatie die is vergund voor de verwerking van gevaarlijk afval.

Artikel 15

Deze toevoeging in het vierde lid vult een hiaat aan in de formulering van artikel 33/6. Het is een noodzakelijke technische aanpassing om de juiste scope van constructies af te bakenen, meer specifiek de groep van publieke constructies die niet op basis van een asbestinventarisattest moeten aantonen dat de verplichtingen inzake asbestverwijdering tegen respectievelijk 2034 en 2040 werden gerealiseerd. Niet-publieke constructies met risicobouwjaar vallen immers niet onder voormelde verplichtingen.

Artikel 16

Het opheffen van het woord "geldig" in het eerste lid van paragraaf 1 is nodig om eigenaars toe te laten ook te voldoen aan de eigenaarsverplichting om voor een toegankelijke constructie met risicobouwjaar uiterlijk op 31 december 2031 over een asbestinventarisattest te beschikken indien de geldigheidsduur is overschreden. Voor de eigenaarsverplichtingen om bij overdracht over een asbestinventarisattest te beschikken blijft de verplichting van een geldig asbestinventarisattest wel behouden. Dan mag op basis van de datum van het asbestinventarisattest op het moment van het sluiten van een onderhandse akte of overeenkomst, de geldigheidsduur niet overschreden zijn.

De toevoeging van het tweede lid van paragraaf 1 is noodzakelijk om technisch de aflevering van een asbestinventarisattest per unieke wooneenheid te garanderen. De opname van twee of meer wooneenheden in één asbestinventaris en asbestinventarisattest is niet mogelijk. Per wooneenheid moet een afzonderlijke asbestinventaris opgemaakt worden en een afzonderlijk asbestinventarisattest afgeleverd worden. In de authentieke bronnen waaruit de databank asbestinventarisatie haar gegevens ophaalt, zijn wooneenheden immers gescheiden. Door deze afbakening aligneert de opmaak van een asbestinventaris en de aflevering van een asbestinventarisattest ook met de opmaak van energieprestatiecertificaten per wooneenheid en de ontsluiting via het platform Woningpas.

Het opheffen van het woord "geldig" in het derde lid van paragraaf 1 voor gemeenschappelijke delen is op basis van dezelfde motivatie als de opheffing in het eerste lid van paragraaf 1.

De toevoeging in het derde lid van paragraaf 1 is noodzakelijk om voor de opmaak van een asbestinventarisattest voor constructies met gemene delen, behorende tot één eigendom te kunnen aligneren met de bepaling voor constructies met gemene delen met meerdere eigendommen (mede-eigendom). Net zoals bij constructies met mede-eigendom kan de feitelijke situatie bij constructies onder één eigendom identiek zijn. Voorbeelden hiervan zijn collectieve gebouwen met verhuur van individuele wooneenheden of individuele bedrijfsunits. De motivering en noodzaak om voor de gemene delen een apart asbestinventarisattest te kunnen opmaken, zijn gelijklopend aan deze voor de richtlijnen bij gedwongen mede-eigendom. Deze toevoeging maakt het mogelijk uniformiteit te brengen in de richtlijnen voor de asbestinventarisatie van gemene delen en werkt efficiënter en kostenbesparend voor de eigenaar en gebruiker.

De toevoeging in het vierde lid van paragraaf 1 delegeert aan de Vlaamse Regering de verdere uitwerking van de verplichtingen van een afzonderlijk asbestinventarisattest per wooneenheid en voor gemeenschappelijke delen in mede-eigendom. Er wordt ook een delegatie gegeven voor het verder uitwerken van de richtlijnen voor de opmaak van een asbestinventaris voor het opnemen van een geheel gebouw, delen van een gebouw of meerdere gebouwen in één dan wel meerdere asbestinventarissen.

Artikel 17

De toevoeging in paragraaf 3, tweede lid, omvat de richtlijnen in het Inspectieprotocol voor het opmaken van een asbestinventaris voor het opnemen van een geheel gebouw, delen van een gebouw of meerdere gebouwen in één dan wel meerdere asbestinventarissen. Dit op basis van de aanwezigheid van gebouweenheden, wooneenheden of gemeenschappelijke delen.

De toevoeging in paragraaf 3, tussen het tweede en derde lid, stelt algemeen de verplichting aan de eigenaar om de opdrachthoudende asbestdeskundige inventarisatie het mogelijk te maken een volledige asbestinventarisatie uit te voeren zoals hem opgelegd is in het inspectieprotocol. Dit houdt in dat de asbestdeskundige inventarisatie een vrije en veilige toegang moet kunnen hebben voor de te inspecteren constructies. Er is een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering om nadere regels te bepalen.

De vervanging in paragraaf 4, eerste lid, concretiseert welke persoonsgegevens de asbestdeskundige moet bewaren tot het moment van aflevering van een geldig asbestinventarisattest overeenkomstig artikel 33/11.

De vervanging in paragraaf 4, vierde lid, concretiseert de in de databank opgenomen persoonsgegevens.

Artikel 18

De toevoeging aan paragraaf 1, tweede lid, voorziet de mogelijkheid aan de Vlaamse Regering om voor de opmaak van een asbestinventaris de regels te bepalen voor de gemeenschappelijke delen indien geen sprake is van mede-eigendom. Dit is het geval bij de verhuur van verschillende gebouweenheden behorende tot éénzelfde eigendom. Op die manier aligneert de opmaak van een asbestinventaris voor gemeenschappelijke delen behorende tot één eigendom met deze in het geval van mede-eigendom.

De toevoeging aan paragraaf 4 bakent de aflevering af van asbestinventarisattesten per wooneenheid gekoppeld aan de verplichting van eigenaars van toegankelijke constructies met risicobouwjaar om over een geldig asbestinventarisattest te beschikken bij overdracht. De motivering is analoog aan deze voor de toevoeging in artikel 33/9, paragraaf 1, eerste lid.

Artikel 19

De toevoegingen in het derde lid delegeren aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid om de taken van een certificatie-instelling te bepalen.

De toevoeging van het vijfde lid beschrijft de scope van een certificatiereglement. De inhoud en wijze van vaststelling van dit certificatiereglement wordt gedelegeerd aan de Vlaamse Regering om een verdere uitwerking mogelijk te maken.

Artikel 20

De inleidende zin van artikel 36 is aangepast aan de gewijzigde kaderrichtlijn Afvalstoffen. De vier voorwaarden voor einde-afval dienen niet alleen als grondslag voor het vaststellen van Europese of Vlaamse criteria voor specifieke afvalstoffen, maar vormen op zichzelf het toetsingskader voor de beoordeling van de einde-afvalstatus van alle afvalstoffen waarvoor (nog) geen criteria zijn vastgesteld.

De eerste voorwaarde is gewijzigd, in die zin dat niet moet worden beoordeeld of sprake is van een ‘gebruikelijke’ toepassing, maar of het door recyclage verkregen materiaal bestemd is om te worden gebruikt voor een specifiek doel.

Artikel 21

Dit artikel is aangepast aan de gewijzigde kaderrichtlijn Afvalstoffen.

De gewijzigde kaderrichtlijn Afvalstoffen is uitgebreid met aspecten waar de Europese en nationale criteria minimum betrekking op moet hebben. Deze zijn overgenomen in artikel 39, §2. Het vierde criterium moet zo gelezen worden dat de inzet van de afvalstof die einde-afval geworden is, netto geen bijkomende negatieve milieueffecten heeft ten opzichte van de inzet van een primaire grondstof.

Artikel 22

Dit artikel is aangepast aan de gewijzigde kaderrichtlijn Afvalstoffen.

Artikel 40 bevat de basis voor de geval-tot-geval benadering die de OVAM toepast, naast de vermelding van het systeem van grondstofverklaringen wordt nu ook een kader gecreëerd voor de zelfbeoordeling ‘afval – grondstof’ door de houder. In die situaties waar geen specifieke Europese of Vlaamse criteria bestaan, voert de houder een zelfbeoordeling uit op basis van de voorwaarden voor einde-afval uit artikel 36 of de voorwaarden voor bijproducten uit artikel 37 van het Materialendecreet.

Deze zelfbeoordeling mag echter niet gebeuren voor afvalstoffen of bijproducten die als brandstof worden ingezet.

Verder wordt in dit artikel verduidelijkt wie erop moet toezien dat een materiaal voldoet aan de vereisten van de wetgeving inzake chemische stoffen en producten. Dit betekent bijvoorbeeld dat gecontroleerd moet worden of het materiaal voldoet aan de parameters in de POP-verordening, beperkingen en autorisatie in REACH enzovoort.

De wetgeving inzake chemische stoffen en producten is pas van toepassing wanneer het materiaal niet of niet meer als een afvalstof moet worden beschouwd. Dit gaat dan bijvoorbeeld om de registratie en informatieverplichtingen uit REACH, indeling volgens de CLP-verordening, opstelling van een veiligheidsinformatiefiche, enzovoort.

Op die manier wordt een beter kader gecreëerd om de uitwisseling van reststromen tussen twee bedrijven in kader van industriële symbiose te vergemakkelijken.

Artikel 23

In de nieuwe richtlijn (EU) 2019/883 werd de definitie van "scheepsafval" vervangen door "afval van schepen":
- scheepsafval: afval, met inbegrip van sanitair afval, en residuen, niet zijnde ladingresiduen, die ontstaan tijdens de bedrijfsvoering van een schip en vallen onder het toepassingsgebied van de bijlagen I, IV en V van MARPOL 73/78, en ladinggebonden afval zoals omschreven in de guidelines voor de uitvoering van bijlage V van MARPOL 73/78;
- afval van schepen: al het afval, met inbegrip van ladingresiduen, dat tijdens de exploitatie van een schip of tijdens laad-, los- en schoonmaakactiviteiten ontstaat en binnen het toepassingsgebied van de bijlagen I, II, IV, V en VI bij het MARPOL-verdrag valt, evenals passief opgevist afval.

Teneinde dezelfde terminologie te gebruiken dient ook in artikel 41 van het Materialendecreet de term "scheepsafval" vervangen te worden door "afval van schepen".

Passief opgevist afval:

De bepalingen van artikel 41 van het Materialendecreet hebben betrekking op het verhalen van de kosten voor het gebruik van de havenontvangstvoorzieningen verbonden aan de afgifte, behandeling en verwerking van het afval van schepen. Niettegenstaande "passief opgevist afval" ook onder de definitie van "afval van schepen" valt, voorziet artikel 8, 2, d), van richtlijn (EU) 2019/883 dat voor passief opgevist afval een andere regeling geldt: "om te voorkomen dat de kosten van de inzameling en verwerking van passief opgevist afval uitsluitend door havengebruikers worden gedragen, dekken de lidstaten die kosten, in voorkomend geval, met de inkomsten uit alternatieve financieringsregelingen, waaronder uit regelingen voor afvalbeheer en uit beschikbare Unie-, nationale of regionale financiering;".

Dus verschillend van de kostendekkingsregeling voor afval dat 'normaal' door schepen gegenereerd wordt (operationeel afval en ladingresiduen), mag de kost voor inzameling en verwerking van passief opgevist afval niet door de havengebruikers (in dit geval de vissers) worden gedragen. Daarom wordt in artikel 41 de uitzonderingsbepaling voor passief opgevist afval meegenomen.

Artikel 24

De afvalsector vraagt om een gelijk speelveld, waarbij alle spelers zich aan de regelgeving houden. Een belangrijk instrument daarbij zijn de registers waarin inzamelaars, handelaars, makelaars en vervoerders van afvalstoffen worden opgenomen. Enkel wie opgenomen is in het register kan in Vlaanderen deze activiteiten uitvoeren. Als spelers niet aan bepaalde voorwaarden voldoen, kan hen de opname in het register geweigerd worden. Spelers die zich niet aan bepaalde voorwaarden houden bij het uitvoeren van hun activiteiten, kunnen ook uit het register geschrapt worden. Het toezicht op deze voorwaarden vereist evenwel veel werk. De optie van een retributie, die expliciet ook kan worden gebruikt voor het toezicht op de registratievoorwaarden, kan helpen om de kosten voor dit werk te dekken. Met de opbrengsten van die retributie zouden bepaalde (bijvoorbeeld administratieve) handelingen die gepaard gaan met het toezicht, eventueel ook uitbesteed kunnen worden. Artikel 66 regelt alle retributies in het Materialendecreet. Het betreft hier een kleine aanpassing in artikel 66, §1, aan de omschrijving van de retributie die vandaag reeds gevraagd kan worden voor de opname in het register, vermeld in artikel 13.

Artikel 25

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 26

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 27

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 28

Dit artikel behoeft geen toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

BIJLAGEN BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING:

– Concordantietabel A
– Concordantietabel B

Bijlage

Concordantietabel A voor omzetting van richtlijn (EU) 2018/851 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen in het materialendecreet

Artikel in richtlijn (EU) 2018/851	Artikel in richtlijn 2008/98/EG in gewijzigde vorm	Artikel in voorliggend ontwerp van decreet	Artikel in materialendecreet in gewijzigde vorm	Toelichting
Artikel 1, 1)	Artikel 1	Artikel 5	Artikel 4, §2	Met deze wijziging maken we duidelijk dat het materialendecreet als doel heeft maatregelen te voorzien ter bevordering van een circulaire economie en van afvalpreventie.
Artikel 1, 2)	Artikel 2, lid 2, e)	Artikel 4, 1°	Artikel 3, §1, g)	Stoffen voor zeker gebruik als voedermiddelen worden uitgesloten van de afvalstoffendefinitie door een punt g) toe te voegen aan de lijst met uitzonderingen op de afvalstoffendefinitie. In de memorie is verduidelijkt dat stoffen die bestemd zijn als voedermiddel, maar uiteindelijk daar toch niet voor worden gebruikt, wel als afvalstof kunnen worden beschouwd.
Artikel 1, 3), a)	Artikel 3, 2bis Artikel 3, 2ter Artikel 3, 2quater	Artikel 4, 5° Artikel 4, 8° Artikel 4, 3°	Artikel 3, §1, 13°/1 Artikel 3, §1, 11°	De definities voor niet-gevaarlijke afvalstof en stedelijk afval worden overgenomen uit de kaderrichtlijn.
Artikel 1, 3), b)	Artikel 3, 4	Artikel 4, 3°	Artikel 3, §1, 9°	De definitie voor bioafval wordt overgenomen uit de kaderrichtlijn. We voegen aan de definitie ook het bioafval van voedingsdiensten toe. De term “voedingsdiensten” wordt gebruikt in een gedelegeerd besluit van de Europese Commissie met betrekking tot metingen van levensmiddelenafval. Onder deze voedingsdiensten vallen diverse horeca-activiteiten: niet enkel de restaurants, maar ook de drankverstrekkers, snackbars,

				zoals frituren enz. Wij denken immers dat het de intentie is van de kaderrichtlijn om dit soort diensten mee in rekening te brengen.
Artikel 1, 3), c)	Artikel 3, 4bis	Artikel 4, 4°	Artikel 3, §1, 19°/1	De definitie voor levensmiddelenafval wordt overgenomen uit de kaderrichtlijn.
Artikel 1, 3), d)	Artikel 3, 9	Artikel 4, 7°	Artikel 3, §1, 7°	De definitie voor afvalbeheer of afvalstoffenbeheer wordt overgenomen uit de kaderrichtlijn
Artikel 1, 3, e)	Artikel 3, 12	Artikel 4, 6°	Artikel 3,§1, 24°, c)	De definitie voor preventie is opgenomen in het materialendecreet en overgenomen uit de kaderrichtlijn. Materialen zijn in het materialendecreet zeer breed gedefinieerd en kunnen zowel slaan op grondstoffen, producten als afvalstoffen. Vandaar dat het woord “product” overbodig is in de definitie voor preventie.
Artikel 1, 3), f)	Artikel 3, 15bis	Nvt	Nvt	Deze term wordt in de kaderrichtlijn enkel gebruikt in het artikel rond de rapportering van data aan de Europese Commissie. Er worden verder geen verplichtingen of andere afspraken aan verbonden. Daarom is het niet nodig deze definitie over te nemen in het materialendecreet.
Artikel 1, 3), g)	Artikel 3, 17bis	Nvt	Nvt	Deze definitie zal worden omgezet in Vlarema omdat ze enkel zal worden gebruikt ter verduidelijking van de R-code.
Artikel 1, 3), h)	Artikel 3, 21	Artikel 4, 7°	Artikel 3, §1, 25°/1	De definitie voor regeling van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid wordt overgenomen uit de kaderrichtlijn.
Artikel 1, 4)	Artikel 4, 3	Artikel 7 en 8	Artikel 9, §3	Het decreet voorziet verschillende grondslagen voor de inzet van economische instrumenten. Artikel 9, §3 is een nieuw artikel dat het principe verankert dat de inzamelformules die gebruikt worden bij de inzameling van afvalstoffen zo georganiseerd worden dat het aanbieden van

				restafval wordt ontmoedigd en het gescheiden aanbieden van recycleerbaar afval wordt aangemoedigd, conform voorbeeld 2 uit bijlage IVbis uit de kaderrichtlijn.
			Artikel 10, §1	Artikel 10, §1 verankert het principe “de vervuiler betaalt” in het afvalbeheer.
			Artikel 15	Artikel 15 voorziet de mogelijkheid tot het geven van subsidies ter bevordering van maatregelen die de afvalhiërarchie ondersteunen, conform voorbeeld 12 uit bijlage IVbis van de
			Artikel 16	kaderrichtlijn. Artikel 16 voorziet de vergroening van overheidsaankopen, conform voorbeeld 7 uit bijlage IVbis van de kaderrichtlijn.
			Artikel 21	Artikel 21 legt de grondslag voor het verhalen van een financiële verantwoordelijkheid op producenten in kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, conform voorbeeld 4 uit bijlage IVbis van de kaderrichtlijn.
			Artikel 26	Artikel 26 legt het principe vast dat lokale besturen de kosten van het afvalbeheer moeten verhalen op de afvalstoffenproducent en voorziet de mogelijkheid om een tarievenvork in te stellen voor de inzameling van restafval om zo het aanbieden van restafval duurder te maken dan gescheiden
			Artikel 41 Artikel 42 Artikel 43 Artikel 45 Artikel 46	aangeboden afval. Artikel 41, 42 en 43 verhaalt kosten voor de afvalafgifte van schepen op de scheepvaart. Artikel 45 en 46 voeren een stort- en verbrandingsheffing in om recyclage aan te moedigen, conform voorbeeld 1 uit bijlage IVbis uit de kaderrichtlijn.
Artikel 1, 5), a)	Artikel 5, 1	Reeds geïmplementeerd	Artikel 37 Artikel 39 Artikel 40	Deze artikelen voorzien de mogelijkheid om criteria op te stellen die aangeven wanneer een reststroom kan worden

				beschouwd als een bijproduct en indien nodig een grondstofverklaring af te leveren.
Artikel 1, 5), b)	Artikel 5, 2	Nvt	nvt	Dit artikel houdt een opdracht in voor de Europese Commissie en kan dus niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 5), c)	Artikel 5, 3	Artikel 17	Artikel 39, §2	Dit artikel voorziet de mogelijkheid criteria op te stellen voor bijproducten, conform de kaderrichtlijn.
Artikel 1, 6), a)	Artikel 6, 1	Artikel 16	Artikel 36	De criteria voor einde afval worden letterlijk overgenomen uit de kaderrichtlijn.
Artikel 1, 6), b)	Artikel 6, 2	Artikel 21 Artikel 22	Artikel 39, §2 Artikel 40, §2	Deze artikelen voorzien de mogelijkheid criteria op te stellen voor einde afval, conform de kaderrichtlijn.
Artikel 1, 6), c)	Artikel 6, 3	Artikel 21 en 22	Artikel 40, §3	De bepalingen uit de kaderrichtlijn worden hier letterlijk overgenomen.
Artikel 1, 7), a)	Artikel 7, 1	Nvt	nvt	Dit artikel houdt een opdracht in voor de Europese Commissie en kan dus niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 7), b)	Artikel 7, 2	Nvt	nvt	Dit artikel houdt een opdracht in voor de Europese Commissie en kan dus niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 7), c)	Artikel 7	Nvt	nvt	Dit artikel houdt een opdracht in voor de Europese Commissie en kan dus niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 8), a)	Artikel 8, 1	Artikel 11, 2°	Artikel 21, §1, 2bis	Dit artikel wordt quasi letterlijk overgenomen uit de richtlijn.
Artikel 1, 8), b)	Artikel 8, 2	Artikel 11, 3°	Artikel 21, §1, 4	Dit artikel wordt quasi letterlijk overgenomen uit de richtlijn.
Artikel 1, 8), c)	Artikel 8, 5	Nvt	nvt	Dit artikel houdt een opdracht in voor de Europese Commissie en kan dus niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 9)	Artikel 8bis	Artikel 12	Artikel 21/1	Dit artikel wordt quasi letterlijk overgenomen uit de richtlijn. We maken geen gebruik van de uitzonderingsclausule om de financiële verantwoordelijkheid van producenten in bepaalde gevallen te beperken tot 50 voor bestaande regelingen

				voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Punt 5 1e lid behoeft geen omzetting in de kaderrichtlijn omdat dit opgenomen wordt in de monitorings- en handhavingsactiviteiten die de Vlaamse overheid opneemt. Punt 5, 2e lid is niet aan de orde omdat wij in het Vlaams Gewest niet werken met meerdere beheersorganismen. Punt 5, 3e en 4e lid en punt 6 zijn te behandelen in Vlarema.
Artikel 1, 10)	Artikel 9	Artikel 9	Artikel 17, §2	Dit artikel wordt quasi letterlijk overgenomen uit de richtlijn, voor zover ze geen opdrachten inhouden voor de Europese Commissie.
Artikel 1, 11)	Artikel 10	Nvt	Artikel 9, §1	Dit vergt geen wijziging van artikel 9, §1 vermits dit reeds voldoet aan de vereisten van het artikel in de nieuwe richtlijn.
Artikel 1, 12), a)	Artikel 11	Nvt	nvt	Dit artikel betreft slechts een wijziging van een titel in de kaderrichtlijn.
Artikel 1 12, b)	Artikel 11	Nvt	nvt	Is te behandelen in Vlarema
Artikel 1, 12, c)	Artikel 11	Nvt	nvt	Is te behandelen in Vlarema en uitvoeringsplannen
Artikel 1, 12, d)	Artikel 11	Nvt	nvt	Het Vlaams Gewest kan geen beroep doen op deze uitzonderingsbepalingen.
Artikel 1, 12, e)	Artikel 11	Nvt	nvt	Dit artikel houdt een opdracht in voor de Europese Commissie en kan dus niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 13	Artikel 11bis	Nvt	nvt	Dit artikel betreft voorschriften inzake berekeningen van de mate waarin doelstellingen zijn verwezenlijkt. Deze voorschriften zullen worden gevolgd wanneer het Vlaams Gewest rapporteert aan de de Europese Commissie.
Artikel 1, 14)	Artikel 12	Nvt	nvt	De wijziging heeft betrekking op een opdracht voor de Europese Commissie die niet kan worden omgezet in Vlaamse wetgeving.

Artikel 1, 15)	Artikel 14	Artikel 8	Artikel 10, §1	De bepalingen uit de kaderrichtlijn worden quasi letterlijk overgenomen.
Artikel 1, 16)	Artikel 18	Artikel 14	Artikel 30, §5	De bepaling uit de kaderrichtlijn wordt quasi letterlijk overgenomen.
Artikel 1, 17)	Artikel 20	Nvt	nvt	Is te behandelen in Vlarema
Artikel 1, 18)	Artikel 21	Nvt	nvt	Is te behandelen in Vlarema
Artikel 1, 19)	Artikel 22	Nvt	nvt	De wijziging heeft betrekking op een opdracht voor de Europese Commissie die niet kan worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 20)	Artikel 27	Nvt	nvt	De wijziging heeft betrekking op een opdracht voor de Europese Commissie die niet kan worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 21)	Artikel 28	Artikel 10	Artikel 18, §6	De bepalingen uit de kaderrichtlijn worden overgenomen. Wij voldoen reeds aan de doelstellingen van de stortrichtlijn 1999/31/EG, waardoor geen expliciete vermelding meer nodig is van een strategie om aan deze doelstellingen te geraken.
Artikel 1, 22)	Artikel 29	Artikel 9	Artikel 17, §2	De bepalingen worden overgenomen uit de kaderrichtlijn.
Artikel 1, 23)	Artikel 30, lid 2	Nvt	nvt	Dit artikel betreft een opdracht voor het Europees Milieuagentschap en moet niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 24)	Artikel 33	Nvt	nvt	Dit betreft een opdracht voor de Europese Commissie en kan niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 25), a)	Artikel 35	Artikel 7	Artikel 6, §1	De bepalingen worden overgenomen uit de kaderrichtlijn.
Artikel 1, 25), b)	Artikel 35	Nvt	nvt	Is te behandelen in Vlarema
Artikel 1, 26)	Artikel 36	Nvt	Artikel 12, §1	Het huidige artikel voldoet reeds aan de gewijzigde kaderrichtlijn en moet dus niet aangepast worden. Zwerfvuil is inbegrepen in de definitie van afvalstoffen.
Artikel 1, 27)	Artikel 37	Nvt	nvt	Dit heeft betrekking op de wijze van rapporteren en moet

				niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 28)	Artikel 38	Nvt	nvt	Dit betreft een opdracht voor de Europese Commissie en kan niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 29)	Artikel 38bis	Nvt	nvt	Dit betreft een opdracht voor de Europese Commissie en kan niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 30)	Artikel 39	Nvt	nvt	Dit betreft een opdracht voor de Europese Commissie en kan niet worden omgezet in Vlaamse wetgeving.
Artikel 1, 31)	Bijlage II	Nvt	nvt	Is te behandelen in Vlarema
Artikel 1, 32)	Bijlagen IVbis en IVter	Nvt	nvt	De mate waarin wordt tegemoet gekomen aan bijlage IVbis wordt besproken bij artikel 1, 4). De bijlage IVter is niet van toepassing op het Vlaamse Gewest.

Concordantietabel A voor omzetting van richtlijn (EU) 2019/883 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake havenontvangstvoorzieningen voor de afvalafgifte van schepen in het materialendecreet

Artikel in richtlijn (EU) 2019/883	**Artikel in voorliggend ontwerp van decreet**	**Artikel in materialendecreet in gewijzigde vorm**	**Toelichting**
Artikel 1 tem 8	nvt	Nvt	De omzetting van deze artikelen zal, waar nodig en passend, gebeuren in Vlarema.
Artikel 8.2.d	Artikel 24	Artikel 41	
Artikel 9 tem 25	Nvt	Nvt	De omzetting van deze artikelen zal, waar nodig en passend, gebeuren in Vlarema.

Concordantietabel A voor omzetting van richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende milieu-effecten van kunststofproducten in het materialendecreet

Artikel in richtlijn (EU) 2019/904	**Artikel in voorliggend ontwerp van decreet**	**Artikel in materialendecreet in gewijzigde vorm**	**Toelichting**
Artikel 1 en 2	Nvt	Nvt	Deze artikelen behoeven geen omzetting in het materialendecreet
Artikel 3 tem 7	Nvt	Nvt	De omzetting van deze artikelen zal, waar nodig en passend, gebeuren in Vlarema.
Artikel 8	Artikel 12	Artikel 21, §2, 5°	Het principe dat de zwerfvuilkosten moeten gedragen worden door de producent enkel voor die producten benoemd in de richtlijn 2019/904, wordt hier uitgebreid naar alle producenten die producten op de markt brengen die een relevant aandeel hebben in de kost en de milieu-impact van zwerfvuil.
Artikel 9 tem 19	Nvt	Nvt	De omzetting van deze artikelen zal, waar nodig en passend, gebeuren in Vlarema.

Bijlage

Concordantietabel B voor omzetting van richtlijnen

- **(EU) 2018/851 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen in het materialendecreet**
- **(EU) 2019/883 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake havenontvangstvoorzieningen voor de afvalafgifte van schepen, tot wijziging van Richtlijn 2010/65/EU en tot intrekking van Richtlijn 2000/59/EG**
- **richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu**

Artikel in voorliggend ontwerp van decreet	**Artikel in materialendecreet (*) in gewijzigde vorm** **(*) Indien niet in materialendecreet, dan wordt dit apart vermeld**	**Artikel in Europese richtlijn**	**Toelichting**
Artikel 1	Nvt	Nvt	
Artikel 2	artikel 10.3.3, §2 van het DABM	richtlijn 2019/883 algemeen	
Artikel 3	Nvt	Nvt	
Artikel 4	Artikel 3, §1	Artikel 2 van richtlijn 2018/851	
Artikel 5	Artikel 4, §2	Artikel 1, 1) van richtlijn 2018/851	
Artikel 6	Artikel 6, §1	Artikel 1, 25, a) van richtlijn 2018/851	
Artikel 7	Artikel 9, §3	Art. 1, 4) en voorbeeld 2 van bijlage IVbis van richtlijn 2018/851	In artikel 9, §3 wordt het principe verankerd dat de formules voor afvalinzameling de afvalproducent moeten stimuleren afvalstoffen gescheiden aan te bieden. Dit betekent dat ook de tariefformules deze gescheiden aanbieding moeten aanmoedigen conform het aanbevolen voorbeeld 2 van bijlage IVbis van richtlijn 2018/851.
Artikel 8	Artikel 10	Artikel 1, 15) van richtlijn 2018/851	
Artikel 9	Artikel 17, §2	Artikel 1, 10) van richtlijn 2018/851	
Artikel 10	Artikel 18, §6	Artikel 1, 21) van richtlijn 2018/851	
Artikel 11, 1° tem 4°	Artikel 21, §1	Artikel 1, 8) van richtlijn 2018/851	

Artikel 11, 5°	Artikel 21, §2	Artikel 8 van richtlijn 2019/904	Het principe dat producenten de zwerfvuilkosten dragen van de producten die in richtlijn 2019/904 worden opgesomd, wordt veralgemeend naar alle producten die een relevant aandeel hebben in de kost en milieu-impact van zwerfvuil.
Artikel 12	Artikel 21/1	Artikel 1, 9)	
Artikel 13	Artikel 25, §2	Nvt	Dit artikel betreft geen omzetting van een richtlijn.
Artikel 14	Artikel 30, §5	Artikel 1, 16) van richtlijn 2018/851	
Artikel 15	Artikel 33/6, lid 4	Nvt	Dit artikel betreft geen omzetting van een richtlijn.
Artikel 16	Artikel 33/9, §1	Nvt	Dit artikel betreft geen omzetting van een richtlijn.
Artikel 17	artikel 33/10, §4, lid 4	Nvt	Dit artikel betreft geen omzetting van een richtlijn.
Artikel 18	Artikel 33/14	Nvt	Dit artikel betreft geen omzetting van een richtlijn.
Artikel 19	Artikel 33/16	Nvt	Dit artikel betreft geen omzetting van een richtlijn.
Artikel 20	Artikel 36	Artikel 1, 6), a)	
Artikel 21	Artikel 39, §2	Artikel 1, 6), b)	
Artikel 22	Artikel 40, §2 en §3	Artikel 1, 6), b) en c)	
Artikel 23	Artikel 41	Artikel 2.3 en 8.2.d van richtlijn 2019/883	
Artikel 24	Artikel 66, §1	Nvt	Dit artikel betreft geen omzetting van een richtlijn.
Artikel 25	Nvt	Nvt	
Artikel 26	Nvt	Nvt	
Artikel 27	Nvt	Nvt	
Artikel 28	Nvt	Nvt	

VOORONTWERP VAN DECREET

van 17 juli 2020

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art. 2. Aan artikel 10.3.3, §2, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, wordt een punt 20° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"20° het uitvoeren van de taken in het kader van de bijzondere afvalstoffen, vermeld in artikel 22 en 32 van het Materialendecreet".

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Art. 3. Artikel 2 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2. Dit decreet voorziet in de gedeeltelijke omzetting van:

1° richtlijn (EU) 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen;
2° richtlijn (EU) 2019/883 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake havenontvangstvoorzieningen voor de afvalafgifte van schepen, tot wijziging van Richtlijn 2010/65/EU en tot intrekking van Richtlijn 2000/59/EG;
3° richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu.".

Art. 4. In artikel 3, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 30 juni 2017 en 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 1° wordt een punt g) toegevoegd, dat luidt als volgt:

"g) stoffen die bestemd zijn voor gebruik als voedermiddelen als vermeld in artikel 3, lid 2, g), van verordening (EG) nr. 767/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende het in de handel brengen en het gebruik van diervoeders, tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1831/2003 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 79/373/EEG van de Raad, Richtlijn 80/511/EEG van de Commissie, Richtlijnen 82/471/EEG, 83/228/EEG, 93/74/EEG, 93/113/EG en 96/25/EG van de Raad en Beschikking 2004/217/EG van de Commissie, en die geen dierlijke bijproducten bevatten of daaruit bestaan;";

2° in punt 7° wordt de zinsnede "het nuttig toepassen en het verwijderen van afvalstoffen," vervangen door de zinsnede "het nuttig toepassen, met inbegrip van sortering, en het verwijderen van afvalstoffen,";

3° er worden een punt 9°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"9°/1 bioafval: biologisch afbreekbaar tuin- en plantsoenafval, levensmiddelen- en keukenafval van huishoudens, kantoren, restaurants en andere voedingsdiensten, groothandels, kantines, cateringfaciliteiten en winkels, en vergelijkbare afvalstoffen van de levensmiddelenindustrie;";

4° er wordt een punt 19°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"19°/1 levensmiddelenafval: alle levensmiddelen als vermeld in artikel 2 van verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden, die afvalstoffen zijn geworden;";

5° er wordt een punt 22°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"22°/1 niet-gevaarlijke afvalstof: een afvalstof die geen gevaarlijke afvalstof is;";

6° in punt 24°, c), worden de woorden "in stoffen en voorwerpen" vervangen door de woorden "in materialen";

7° er wordt een punt 25°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"25°/1 regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid: een reeks maatregelen die de Vlaamse Regering conform artikel 21 vaststelt om ervoor te zorgen dat producenten van producten de financiële of financiële en organisatorische verantwoordelijkheid dragen voor het beheer van de afvalfase in de levenscyclus van een product;";

8° er wordt een punt 25°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"25°/2 stedelijk afval: gemengd afval en gescheiden ingezameld afval van huishoudens, met inbegrip van papier en karton, glas, metaal, plastic, bioafval, hout, textiel, verpakkingen, afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, afgedankte batterijen en accu's, grofvuil, met inbegrip van matrassen en meubels, en gemengd afval en gescheiden ingezameld afval uit andere bronnen dan de voormelde bronnen als de aard en samenstelling van dat afval vergelijkbaar zijn met de aard en samenstelling van afval van huishoudens.
Stedelijk afval omvat geen afval van productie, landbouw, bosbouw, visserij, septische tanks en het riolerings- en zuiveringsstelsel, met inbegrip van zuiveringsslib, afgedankte voertuigen of bouw- en sloopafval;";

9° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De definitie, vermeld in het eerste lid, 25°/2, doet geen afbreuk aan de toewijzing van verantwoordelijkheden voor afvalbeheer aan publieke of private actoren.".

Art. 5. In artikel 4, §2, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de inleidende zin wordt vervangen door wat volgt:

"De doelstelling van dit decreet is maatregelen vaststellen om een circulaire economie te bevorderen en om materiaalkringlopen tot stand te brengen waarbij:";

2° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:

"1° de gezondheid van de mens en het milieu beschermd worden door afvalproductie en de negatieve gevolgen van afvalproductie en -beheer te voorkomen of te verminderen;".

Art. 6. In artikel 6, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 1 maart 2013 en 26 april 2019, wordt tussen de zinsnede "hoeveelheid, aard, oorsprong" en de zinsnede "en, als dat van toepassing is," de zinsnede ", de hoeveelheid materialen die verkregen zijn door voorbereiding voor hergebruik, recycling of andere handelingen van nuttige toepassing" ingevoegd.

Art. 7. Aan artikel 9 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. De inzamelaar van afvalstoffen biedt aan de afvalstoffenproducent een inzamelformule aan die de afvalstoffenproducent stimuleert de afvalstoffen zo aan te bieden dat bij de verwerking van afvalstoffen de doelstellingen, vermeld in artikel 4, §2, en de hiërarchie, vermeld in artikel 4, §3, 1°, maximaal kunnen worden toegepast. De inzamelformule, gericht op de selectieve inzameling, slaat op de wijze waarop de afvalstoffen worden ingezameld, zoals de gebruikte recipiënten, de inzamelfrequentie, de tarieven en de tariferingsformule. De Vlaamse Regering kan daarvoor nadere regels vaststellen.".

Art. 8. Artikel 10 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 10. Met behoud van de toepassing van artikel 21 en overeenkomstig het beginsel 'de vervuiler betaalt' worden de kosten van het afvalstoffenbeheer, met inbegrip van de kosten voor de noodzakelijke infrastructuur en de exploitatie ervan, gedragen door de oorspronkelijke afvalstoffenproducent, de huidige of de vorige houders van afvalstoffen, de producent van het product waaruit het afval is voortgekomen, of de distributeurs of invoerders van een dergelijk product. De Vlaamse Regering kan daarvoor nadere regels vaststellen.".

Art. 9. In artikel 17 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

"§2. De preventieprogramma's bestaan, voor zover van toepassing, minimaal uit maatregelen met de volgende doelstellingen:

1° duurzame productie- en consumptiemodellen bevorderen en ondersteunen;

2° het ontwerp, de fabricage en het gebruik van producten aanmoedigen die voldoen aan één of meer van de volgende voorwaarden:
   a) ze zijn hulpbronnenefficiënt;
   b) ze zijn duurzaam, ook wat betreft levensduur. Er is dus geen geplande veroudering;
   c) ze zijn repareerbaar, zowel naar praktische mogelijkheden als naar betaalbaarheid ten opzichte van de aanschaf van een nieuw toestel;
   d) ze zijn herbruikbaar;
   e) ze zijn opwaardeerbaar;

3° de producten die kritieke grondstoffen bevatten, in kaart brengen om te voorkomen dat die materialen afval worden;

4° producten hergebruiken en systemen invoeren die reparatie- en hergebruikactiviteiten stimuleren, namelijk voor elektrische en elektronische apparatuur, textiel en meubelen, verpakkingen, bouwmaterialen en -producten;

5° in voorkomend geval en met behoud van de toepassing van de intellectuele-eigendomsrechten de beschikbaarheid van losse onderdelen, handleidingen, technische informatie of andere instrumenten, apparatuur of software die de reparatie en het hergebruik van producten mogelijk maken, aanmoedigen, zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit en veiligheid ervan;

6° de afvalproductie verminderen in processen in verband met de industriële productie, de winning van mineralen, de verwerkende industrie en bouw- en sloopwerkzaamheden, rekening houdend met de beste beschikbare technieken;

7° de productie van levensmiddelenafval in de primaire productie, de verwerking en de industrie, in de detailhandel en de overige distributie van levensmiddelen, in restaurants, catering en huishoudens verminderen;
8° voedselschenkingen en andere herverdeling voor menselijke consumptie aanmoedigen, waarbij het menselijke gebruik voorrang heeft op diervoeding en op de herverwerking tot producten die niet voor de voeding bestemd zijn;
9° de vermindering van het gehalte aan gevaarlijke stoffen in materialen en producten bevorderen, onverminderd de geharmoniseerde wettelijke vereisten voor die materialen en producten;
10° de productie verminderen van afvalstoffen die niet geschikt zijn voor de voorbereiding voor hergebruik of recycling;
11° vaststellen welke producten de belangrijkste bronnen van zwerfafval vormen, namelijk in het natuurlijke en mariene milieu, en zwerfafval van die producten voorkomen en verminderen;
12° de productie van zwerfvuil in zee voorkomen;
13° voorlichtingscampagnes ontwikkelen en ondersteunen om de bewustwording over afvalpreventie en zwerfafval te bevorderen.

Een preventieprogramma omschrijft verder, indien relevant, het nut en de bijdrage aan de afvalpreventie van de hierna genoemde niet-limitatieve lijst van instrumenten en maatregelen, zoals:
1° planningsmaatregelen invoeren of andere economische instrumenten toepassen die een efficiënt gebruik van grondstoffen bevorderen;
2° onderzoek en ontwikkeling bevorderen met het oog op schonere technologieën en producten die minder verspilling veroorzaken, en de resultaten van onderzoek en ontwikkeling op dat gebied verspreiden en toepassen;
3° relevante en doeltreffende indicatoren ontwikkelen voor de milieudruk als gevolg van de productie van afvalstoffen. Die indicatoren helpen bij de preventie van afvalproductie op alle niveaus, van productvergelijkingen op communautair niveau tot acties die plaatselijke instanties ondernemen;
4° ecologische ontwerpen en de systematische integratie van milieuaspecten in het ontwerp van een product bevorderen om de milieuprestaties van het product gedurende de hele levenscyclus ervan te verbeteren;
5° informatie over afvalpreventietechnieken verstrekken om de toepassing van de beste beschikbare technieken door het bedrijfsleven te vergemakkelijken;
6° het personeel van de bevoegde instanties opleiden om afvalpreventie-eisen in vergunningen op te nemen;
7° afvalpreventiemaatregelen in installaties opnemen;
8° bewustmakingscampagnes voeren of financiële, besluitvormings- of andere steun aan bedrijven verlenen;
9° vrijwillige overeenkomsten, consumenten- of producentenpanels of sectoraal overleg gebruiken om ervoor te zorgen dat de betrokken bedrijven of industriële sectoren eigen afvalpreventieplannen of -doelstellingen vaststellen of maatregelen nemen om verspilling die door producten of verpakkingen veroorzaakt is, een halt toe te roepen;
10° geloofwaardige milieumanagementsystemen bevorderen, bijvoorbeeld EMAS en ISO 14001;
11° economische instrumenten inzetten, zoals de beloning van „schoon” aankoopgedrag of de instelling van een door de consument verplicht te

betalen vergoeding voor een verpakkingsartikel of -element dat anders gratis ter beschikking zou worden gesteld;
12° bewustmakingscampagnes voeren en informatie verstrekken voor het brede publiek of specifieke categorieën van consumenten;
13° geloofwaardige milieukeurmerken bevorderen;
14° overeenkomsten met het bedrijfsleven of met de distributie sluiten over de beschikbaarheid van afvalpreventie-informatie en van producten met een minder groot milieueffect;
15° in het kader van aankopen door publieke organisaties en bedrijven: milieu-, recyclage- en afvalpreventiecriteria integreren in aanbestedingen en contracten;
16° hergebruik of herstelling bevorderen van afgedankte producten of componenten ervan die daarvoor in aanmerking komen, namelijk via educatieve, economische, logistieke of andere maatregelen, zoals het ondersteunen of opzetten van erkende herstellings- en kringloopcentra en -netwerken, in het bijzonder in dichtbevolkte gebieden;
17° de vervanging van producten bevorderen door alternatieven die een aantoonbare lagere ecologische voetafdruk hebben.

De Vlaamse Regering stelt een specifiek programma vast voor de preventie van levensmiddelenafval en bepaalt wie dit coördineert, opvolgt en welke overheidsinstanties daar buiten de OVAM bij worden betrokken.

Art. 10. In artikel 18, §6, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 2° en 3° worden vervangen door wat volgt:

"2° bestaande grote verwijderingsinstallaties en installaties voor nuttige toepassing inclusief speciale regelingen voor afgewerkte olie, gevaarlijke afvalstoffen, afvalstoffen die aanzienlijke hoeveelheden kritieke grondstoffen bevatten, of afvalstromen waarvoor specifieke Uniewetgeving bestaat;
3° een beoordeling van de noodzaak om bestaande afvalinstallaties te sluiten, van de behoefte aan extra afvalinstallatie-infrastructuur conform paragraaf 2, en van de investeringen en andere financiële middelen die nodig zijn, namelijk voor de lokale autoriteiten, om te voorzien in die behoeften. Die beoordeling wordt opgenomen in de relevante uitvoeringsplannen of andere strategische documenten die gelden;";

2° er worden een punt 3°/1 en een punt 3°/2 ingevoegd, die luiden als volgt:

"3°/1 informatie over de maatregelen om de hoeveelheid afvalstoffen te beperken die naar stortplaatsen gaan;
3°/2 een beoordeling van:
a) de bestaande regelingen voor afvalinzameling, inclusief voor de materialen en gebieden die door gescheiden inzameling worden bestreken, en van de maatregelen om de werking ervan te verbeteren;
b) de behoefte aan nieuwe inzamelingsregelingen;";

3° punt 6° wordt vervangen door wat volgt:

"6° passende kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren en doelstellingen, met name voor:
a) de hoeveelheid geproduceerd afval en de verwerking ervan;
b) stedelijk afval dat wordt verwijderd of energieterugwinning ondergaat;";

4° er worden een punt 7° en een punt 8° toegevoegd, die luiden als volgt:

"7° maatregelen ter bestrijding en voorkoming van alle vormen van zwerfafvalproductie en voor het opruimen van alle soorten zwerfafval;
8° maatregelen en doelstellingen voor preventie, hergebruik, recyclage en ander beheer van stedelijk afval, waaronder verpakkingsafval, en zwerfvuil.".

Art. 11. In artikel 21 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid, wordt punt 4° vervangen door wat volgt:

"4° conform artikel 10 de financiële verantwoordelijkheid toewijzen voor het beheer van de afvalstoffen die voortkomen uit producten die ze op de markt gebracht hebben;";

2° in paragraaf 1 wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Als de maatregelen, vermeld in het eerste lid, bestaan uit het opzetten van regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, zijn de vereisten, vermeld in artikel 21/1 van toepassing. De Vlaamse Regering kan besluiten dat producenten die uit eigen beweging financiële of financiële en organisatorische verantwoordelijkheden voor het beheer van de afvalfase in de levenscyclus van een product op zich nemen, sommige of alle vereisten, vermeld in artikel 21/1, moeten toepassen.";

3° in paragraaf 1 wordt in het bestaande derde lid, dat het vierde lid wordt, de zin "Dergelijke maatregelen kunnen onder meer aanmoedigen tot het ontwikkelen, vervaardigen en in de handel brengen van producten die geschikt zijn voor meervoudig gebruik, die technisch duurzaam zijn en die, zodra ze afval zijn geworden, geschikt zijn voor een passende en veilige recyclage, voor andere nuttige toepassing en voor milieuverantwoorde verwijdering." vervangen door de zin "Dergelijke maatregelen kunnen onder meer het ontwikkelen, vervaardigen en in de handel brengen aanmoedigen van producten en componenten van producten die:
a) geschikt zijn voor meervoudig gebruik;
b) gerecycleerde materialen bevatten;
c) technisch duurzaam en gemakkelijk te repareren zijn, zowel naar praktische mogelijkheden als naar betaalbaarheid ten opzichte van de aanschaf van een nieuw toestel;
d) zodra ze afval zijn geworden, geschikt zijn voor de voorbereiding voor hergebruik en functionele hoogwaardige recycling om een juiste toepassing van de afvalstoffenhiërarchie mogelijk te maken.";

4° aan paragraaf 1 wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Bij de maatregelen, vermeld in het eerste lid, wordt rekening gehouden met de effecten van producten gedurende hun volledige levenscyclus, met de afvalhiërarchie en, in voorkomend geval, met het potentieel voor meervoudige recyclage, andere nuttige toepassingen en milieuverantwoorde verwijdering.";

5° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§2/1. Als bepaalde producten of afvalstoffen een relevant aandeel van de zwerfvuilkosten en van de milieudruk ten gevolge van zwerfvuil veroorzaken, worden die kosten gedragen door de producenten. De Vlaamse Regering wijst de producten of afvalstoffen aan die een relevant aandeel van de totale zwerfvuilkosten en milieudruk uitmaken en kan nadere regels vaststellen om hun aandeel in de zwerfvuilkosten te bepalen. De zwerfvuilkosten omvatten minstens de kosten voor:

1° bewustmakingsmaatregelen;
2° het inzamelen van afval van die producten, dat in openbare inzamelsystemen wordt afgedankt, inclusief de kosten voor de infrastructuur en de exploitatie ervan en voor het daaropvolgende vervoer en de verwerking van dat afval;
3° het opruimen van het zwerfafval van de voormelde producten, en voor het daaropvolgende vervoer en de verwerking van dat zwerfafval;
4° het verzamelen en rapporteren van gegevens over de hoeveelheden die op de markt gebracht zijn;
5° andere algemene kosten van het beleid tegen zwerfvuil.

De te dekken zwerfvuilkosten bedragen niet meer dan de kosten die noodzakelijk zijn om de diensten, vermeld in het eerste lid, op een kostenefficiënte manier aan te bieden, en kunnen door de Vlaamse Regering voor de betrokken actoren op transparante wijze worden vastgelegd. De kosten voor het opruimen, vervoeren en verwerken van zwerfafval blijven beperkt tot kosten voor werkzaamheden door of namens overheidsinstanties. De berekeningsmethode wordt zodanig ontwikkeld dat de kosten voor het opruimen, vervoeren en verwerken van zwerfafval proportioneel kunnen worden vastgesteld. Om de administratieve kosten zo laag mogelijk te houden, kan de Vlaamse Regering voor het opruimen, vervoeren en verwerken van zwerfafval een financiële bijdrage bepalen door passende meerjarige vaste bedragen vast te stellen.".

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 december 2019, wordt een artikel 21/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 21/1. §1. Als de Vlaamse Regering conform artikel 21, §1, eerste lid, regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid vaststelt, zorgt ze ervoor dat:

1° een duidelijke omschrijving wordt gegeven van de taken en verantwoordelijkheden van alle betrokken actoren, waaronder:
   a) de producenten die producten op het grondgebied op de markt brengen;
   b) de organisaties die namens hen verplichtingen op grond van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid nakomen;
   c) de private of publieke inzamelaars en afvalverwerkers;

d) de lokale besturen;
e) de exploitanten van installaties voor hergebruik en voorbereiding voor hergebruik en de ondernemingen van de sociale economie, als dat van toepassing is;

2° doelstellingen voor afvalbeheer worden vastgesteld, in overeenstemming met de afvalhiërarchie, om ten minste de kwantitatieve doelstellingen te behalen die relevant zijn voor de regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en andere kwantitatieve en/of kwalitatieve doelstellingen die relevant worden geacht voor de regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid;

3° een rapportagesysteem wordt opgezet om gegevens te verzamelen over:
a) de producten die producenten op het grondgebied op de markt brengen;
b) de inzameling en verwerking van afval dat afkomstig is van die producten, met vermelding van de materiaalstromen als dat van toepassing is;
c) andere gegevens dan de gegevens, vermeld in punt a) en b), die relevant zijn voor de toepassing van punt 2°;

4° een gelijke behandeling en non-discriminatie van producenten worden gewaarborgd, ongeacht hun oorsprong of grootte, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen en producenten van kleine hoeveelheden producten;

5° de nodige maatregelen worden genomen om de houders van afvalstoffen te informeren over afvalpreventie, hergebruik en voorbereiding voor hergebruik, terugname- en inzamelingssystemen en het voorkomen van zwerfvuil;

6° de nodige maatregelen worden genomen om de houders van afvalstoffen aan te sporen om hun afval af te leveren bij de bestaande systemen voor gescheiden inzameling.

§2. Als de Vlaamse Regering conform artikel 21, §1, eerste lid, regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid vaststelt, neemt ze de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de financiële bijdragen die de producent betaalt om zijn verplichtingen voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid na te komen, aan de volgende voorwaarden voldoen:

1° ze dekken minstens de volgende kosten voor de producten die de producent op de markt brengt:
a) de kosten van de gescheiden inzameling van afval en vervolgens het vervoer en de verwerking ervan, met inbegrip van de verwerking die nodig is om te voldoen aan de doelstellingen, rekening houdend met de inkomsten uit het gebruik en de verkoop van secundaire grondstoffen van hun producten en niet-opgeëist statiegeld;
b) de kosten van het verstrekken van passende informatie aan afvalstoffenhouders conform paragraaf 1, 5°;
c) de kosten van het verzamelen en rapporteren van gegevens conform paragraaf 1, 3°;

2° in geval van collectieve uitvoering van de verplichtingen voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid zijn ze, als dat mogelijk is, gedifferentieerd voor afzonderlijke producten of groepen van soortgelijke producten. Daarbij wordt uitgegaan van de gehele levenscyclus, in afstemming met de geldende Europese vereisten en, als die beschikbaar

zijn, op basis van geharmoniseerde Europese criteria. Voor de differentiatie kan rekening worden gehouden met:
a) duurzaamheid;
b) repareerbaarheid;
c) herbruikbaarheid en recycleerbaarheid;
d) de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen;

3° ze bedragen niet meer dan de kosten die nodig zijn om de afvalbeheersdiensten op kostenefficiënte wijze te verrichten. Die kosten worden op transparante wijze vastgesteld tussen de betrokken actoren.

De voorwaarde, vermeld in het eerste lid, 1°, is niet van toepassing op regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid die zijn vastgesteld voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, afgedankte voertuigen of afgedankte batterijen en accu's.

Als dat wordt gerechtvaardigd door de noodzaak om een adequaat afvalbeheer en de economische levensvatbaarheid van de regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid te waarborgen, kan er afgeweken worden van de verdeling van financiële verantwoordelijkheid, vermeld in het eerste lid, 1°, a). Die afwijking kan alleen op voorwaarde dat de producenten ten minste 80% van de noodzakelijke kosten dragen en mits de overige kosten worden gedragen door de afvalstoffenproducent of de distributeur van het product waaruit het afval is voortgekomen.".

Art. 13. Aan artikel 25, §2, van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Het eerste lid is niet van toepassing als voldaan is aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

1° de aard, samenstelling en hoeveelheid van het bedrijfsafval van de afvalstoffenproducent zijn vergelijkbaar met de aard, samenstelling en hoeveelheid van huishoudelijke afvalstoffen. De Vlaamse Regering kan hiertoe nadere regels bepalen.

2° het bedrijfsafval van de afvalstoffenproducent wordt samen met huishoudelijk afval in één ronde ingezameld.".

Art. 14. Aan artikel 30, §5, van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Als conform het eerste lid geen scheiding vereist is, wordt het gemengd afval verwerkt in een faciliteit die beschikt over een vergunning om dat mengsel te verwerken conform artikel 11.".

Art. 15. In artikel 33/10, §4, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt de zin "De asbestdeskundige inventarisatie bewaart deze persoonsgegevens maximaal tot een geldig asbestinventarisattest afgeleverd werd, overeenkomstig artikel 33/11." vervangen door de zin "De asbestdeskundige inventarisatie bewaart de persoonlijke contactgegevens en het

rijksregisternummer/identificatienummer van de sociale zekerheid uiterlijk tot een geldig asbestinventarisatieattest is afgeleverd conform artikel 33/11.";

2° in het vierde lid worden de woorden "De persoonsgegevens opgenomen in de databank" vervangen door de zinsnede "De persoonlijke contactgegevens en het rijksregisternummer/identificatienummer van de sociale zekerheid die in de databank zijn opgenomen,".

Art. 16. Artikel 36 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 36. Afvalstoffen worden niet langer als afvalstoffen beschouwd als ze een behandeling voor recyclage of andere nuttige toepassing hebben ondergaan en ze voldoen aan al de volgende voorwaarden:

1° de stof of het voorwerp is bestemd om te worden gebruikt voor specifieke doelen;
2° er is een markt voor of vraag naar de stof of het voorwerp;
3° de stof of het voorwerp voldoet aan de technische voorschriften voor de specifieke doelen, vermeld in punt 1°, en aan de voor producten geldende wetgeving en normen;
4° het gebruik van de stof of het voorwerp heeft over het geheel genomen geen ongunstige effecten op het milieu of de menselijke gezondheid.".

Art. 17. In artikel 39 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

"§2. Als er voor een specifiek materiaal geen Europese criteria zijn vastgelegd, kan de Vlaamse Regering specifieke criteria uitwerken die moeten garanderen dat de voorwaarden, vermeld in artikel 36 en 37, zijn vervuld.

De criteria, vermeld in het eerste lid, waarborgen een hoog niveau van bescherming van het milieu en de menselijke gezondheid en bevorderen een behoedzaam en rationeel gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Ze hebben betrekking op:

1° het afvalmateriaal dat als input voor de handeling voor nuttige toepassing mag worden gebruikt;
2° de toegelaten verwerkingsprocessen en -technieken;
3° de kwaliteitscriteria voor materialen die het resultaat zijn van de handeling voor nuttige toepassing overeenkomstig de toepasselijke productnormen, waaronder, als dat nodig is, grenswaarden voor verontreinigende stoffen;
4° de vereisten waaraan beheerssystemen moeten voldoen om aan te tonen dat de criteria zijn nageleefd, met inbegrip van kwaliteitscontrole en interne controle en, in voorkomend geval, accreditatie;
5° de vereiste inzake conformiteitsverklaring.

Bij de evaluatie van de over het geheel genomen ongunstige effecten op het milieu en de menselijke gezondheid, vermeld in artikel 36, 4°, en artikel 37, 4°, wordt rekening gehouden met de doelstellingen, vermeld in artikel 4, §3.".

Art. 18. Aan artikel 40 van hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, worden een paragraaf 2 en een paragraaf 3 toegevoegd, die luiden als volgt:

"§2. Voor materialen waarvoor geen specifieke criteria bestaan en die niet bestemd zijn om te worden ingezet als brandstof, kan de houder een zelfbeoordeling uitvoeren op basis van de voorwaarden, vermeld in artikel 36 of 37. De Vlaamse Regering kan regels uitwerken waarmee de houder kan verifiëren of een bepaald materiaal niet of niet meer als een afvalstof moet worden beschouwd.

§3. Een natuurlijke of rechtspersoon die voor de eerste keer een materiaal gebruikt dat niet langer een afvalstof is en niet in de handel is gebracht, of een materiaal voor het eerst sinds het niet langer een afvalstof is, in de handel brengt, ziet erop toe dat het materiaal voldoet aan de vereisten in kwestie, vermeld in de wetgeving over de chemische stoffen en producten.

Aan de voorwaarden, vermeld in artikel 36 of 37, is voldaan voordat de wetgeving over de chemische stoffen en producten van toepassing is op het materiaal dat niet of niet meer als een afvalstof moet worden beschouwd.".

Art. 19. In artikel 41, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "van scheepsafval van de zeevaart, met inbegrip van de behandeling en verwerking van het scheepsafval," vervangen door de zinsnede "van afval van schepen van de zeevaart, met inbegrip van de ontvangst en verwerking van dat afval en met uitzondering van passief opgevist afval,".

Art. 20. In artikel 66, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 29 maart 2019, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"De Vlaamse Regering kan de opname in het register, vermeld in artikel 13, afhankelijk stellen van een retributie die de kosten dekt van al de volgende elementen:
1° de administratieve behandeling van de aanvraag;
2° het beheer van het register;
3° de uitoefening van het toezicht op de voorwaarden die aan de registratie gekoppeld zijn.".

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 21. Artikel 15 treedt in werking op dezelfde datum als artikel 33/10, §4 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE
VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse overheid

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2020/35 van 8 september 2020

tekst	het voorontwerp van decreet
van	van het Vlaams Parlement
titel	tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen
roepnaam	(Materialendecreet 2020)
datum	zoals principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 juli 2020

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: “het e-govdecreet”), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad Van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna “WVG”);

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, ontvangen door de VTC op 24 juli 2020;

Brengt op 8 september 2020 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Omgeving (hierna "de aanvrager") verzocht op 24 juli 2020 om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Regering *tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen* (hierna "het Ontwerp").

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. In het Ontwerp worden wijzigingen voorgesteld aan het materialendecreet en het decreet algemene bepalingen milieubeleid die nodig zijn voor een correcte omzetting van de gewijzigde Europese kaderrichtlijn afvalstoffen, de gewijzigde richtlijn inzake havenontvangstvoorzieningen voor de afvalafgifte van schepen en de richtlijn betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu.

4. De meeste bepalingen betreffen technische aanpassingen die weinig of geen beleidsimpact hebben, zoals aanpassingen aan definities.
De bepalingen die wel een beleidsimpact hebben zijn:
- een rechtsgrond voor het doorrekenen van de zwerfvuilkosten aan de producenten;
- de invoering van minimale criteria waaraan een regeling van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid moet voldoen;
- een veralgemening van het principe dat afvalinzamelaars hun inzamelformules zo moeten organiseren dat hun klanten worden aangemoedigd afval gescheiden aan te bieden.

5. Slechts één bepaling lijkt betrekking te hebben op de verwerking van persoonsgegevens, namelijk artikel 15 van het Ontwerp. Dit artikel heeft betrekking op **asbestinventarisatie**. In de loop van 2022 wordt een asbestattest verplicht bij de verkoop van woningen en gebouwen ouder dan van 2001. Tegen 2032 moet iedere gebouweigenaar over een asbestattest beschikken. Bij verhuur is de eigenaar die over een asbestattest beschikt, verplicht om een kopie te bezorgen aan de (nieuwe) huurders. Enkel een gecertificeerd asbestdeskundige 'inventarisatie' zal een asbestinventarisatie voor een geldig asbestattest kunnen uitvoeren[1].

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande opmerkingen

6. In het kader van de asbestinventarisatie worden persoonsgegevens van gebouweigenaren verwerkt, namelijk persoonlijke contactgegevens, woningkenmerken en rijksregisternummer of identificatienummer van de sociale zekerheid (INSZ)[2].

7. Er zal dus een verwerking van persoonsgegevens plaatsvinden en de VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

8. Aangezien de bepalingen die voor advies worden voorgelegd zeer specifiek zijn en een beperkte impact lijken te hebben op de bescherming van persoonsgegevens, beperkt de VTC zich tot het bespreken van de voor deze bepalingen meest ter zake doende aspect(en). Voor de toetsing aan de andere principes en regels kan de Vlaamse Regering, met de hulp van de bevoegde functionarissen voor de gegevensbescherming, richtlijnen vinden op de

[1] https://www.ovam.be/veelgestelde-vragen-gecertificeerde-asbestdeskundigen

[2] Artikel 33/10 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen – nog niet in werking, datum te bepalen door de Vlaamse Regering .https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1021295&param=inhoud&ref=search&AVIDS=

website van de VTC waar de essentiële elementen voor wet- en regelgeving vermeld worden[3] en al diverse adviezen van de VTC over Vlaamse ontwerpen werden opgenomen[4].

2. Bespreking artikel 15

9. Artikel 15 van het Ontwerp wijzigt artikel 33/10, §4:

> ***"Art. 15.*** *In artikel 33/10, §4, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:*
>
> *1° in het eerste lid wordt de zin "De asbestdeskundige inventarisatie bewaart deze persoonsgegevens maximaal tot een geldig asbestinventarisattest afgeleverd werd, overeenkomstig artikel 33/11." vervangen door de zin "De asbestdeskundige inventarisatie bewaart de persoonlijke contactgegevens en het rijksregisternummer/identificatienummer van de sociale zekerheid uiterlijk tot een geldig asbestinventarisatieattest is afgeleverd conform artikel 33/11.";*
>
> *2° in het vierde lid worden de woorden "De persoonsgegevens opgenomen in de databank" vervangen door de zinsnede "De persoonlijke contactgegevens en het rijksregisternummer/identificatienummer van de sociale zekerheid die in de databank zijn opgenomen,"."*

10. In de memorie van toelichting wordt de aanpassing als volgt verantwoord:

> *"Deze wijziging is nodig omdat:*
>
> *- de deskundige asbestinventarisatie de woningkenmerken moet kunnen behouden ook na het afleveren van een asbestinventarisattest[5].*
>
> *- de woningkenmerken behouden moeten blijven in de databank ook na overdracht. Zonder deze gegevens is het immers niet mogelijk om de reeds uitgevoerde asbestinventarissen te linken aan een woning."*

11. De VTC heeft geen opmerkingen bij deze aanpassing. Zij heeft met tevredenheid vastgesteld dat het bestaande decreet de essentiële elementen van de verwerking heeft vermeld zoals artikel 6.3 van de AVG dat – samen gelezen met artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet[6] - voorschrijft voor regelgeving die verwerkingen in de zin van artikel 6.1, punt c)[7] of punt e)[8] AVG omkadert.

III. BESLUIT

12. De VTC heeft geen opmerkingen bij het Ontwerp.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

---

[3] https://overheid.vlaanderen.be/meer-over-advies-regelgeving

[4] https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie/machtigingen-en-adviezen

[5] Volgende toelichting werd hierbij gegeven: bepaalde stukken voor woningkenmerken zullen niet in de databank opgenomen kunnen worden en dus alternatief moeten bewaard worden. Ook bij het EPC is er een vergelijkbare verplichting die oplegt dat een deskundige dossiergegevens 10 jaar moet bewaren.

[6] Elke overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn. Zie DEGRAVE, E., *"L'e-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparance et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26). Zie ook SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek,* Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116.

[7] *"c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;"*

[8] *"e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;"*

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

MINARAAD milieu & natuur Vlaanderen is omgevingsbewust

Advies

Advies

over de wijziging van het Materialendecreet

Advies over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Datum van goedkeuring	**8/09/2020**
Volgnummer	2020|012
Coördinator + e-mailadres	Pieter Noens, pieter.noens@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be

Inhoudstafel

Inhoudstafel **74**
Krachtlijnen **75**
Procesbeschrijving **76**
Advies over de wijziging van het Materialendecreet **77**
1 Algemeen **77**
1.1 Voorwerp en situering **77**
1.2 Algemene beoordeling **78**
2 Aanbevelingen bij onderscheiden kwesties **79**
2.1 Financiering van de zwerfvuilkosten **79**
2.2 Minimale criteria voor UPV-regelingen **81**
2.3 Stimulerende inzamelformules **84**
2.4 “Verpakkingen” in preventieprogramma’s en uitvoeringsplannen **86**
2.5 Overige **87**
Bijlage – tekstvoorstellen vanwege Voka, Unizo en Boerenbond i.v.m. de memorie **88**
Bibliografie **89**

Krachtlijnen

Voorliggende decreetwijzigingen beogen de omzetting van diverse recent gewijzigde of nieuw uitgevaardigde Europese richtlijnen – zelf het gevolg van het in 2015 uitgebrachte Europese actieplan circulaire economie. Inmiddels heeft de Europese Commissie een nieuw actieplan uitgebracht. Vlaanderen beschikt over belangrijke troeven om te fungeren als een "circulaire hub" voor Europa en als kennisregio voor circulaire technologie. De Minaraad beveelt dan ook aan om voorliggend dossier mede in het licht van deze nieuwe ontwikkelingen vorm te geven.

De voorgestelde wijzigingsbepalingen waarvan de grootste beleidsimpact uitgaat, betreffen (i) het voorzien in een rechtsgrond voor het doorrekenen van zwerfvuilkosten aan producenten, (ii) het invoeren van minimale criteria voor een regeling van uitgebreide producenten-verantwoordelijkheid (UPV), en (iii) het veralgemenen van het principe van stimulerende inzamelformules voor het gescheiden aanbieden van recycleerbaar afval. Kennelijk is het zeer moeilijk geweest om bij de voorbereiding van dit decreetdossier volledige overeenstemming te bereiken over deze kwesties. Vandaar ook het sterk verdeelde karakter van dit advies.

De partners in de Minaraad verschillen in de eerste plaats van mening over de vraag of de implementatie van de wijzigingen van de Europese regelgeving in hoofdzaak dient te gebeuren op het niveau van het Materialendecreet (zoals nu voorligt), dan wel specifiek verdeeld moet worden over het Materialendecreet, het Intergewestelijk Samenwerkingsakkoord Verpakkingen en VLAREMA, of een nieuw intergewestelijk samenwerkingsakkoord specifiek voor zwerfvuil. Dit meningsverschil heeft in het bijzonder betrekking op het beleid t.a.v. verpakkingsafval.

De *Single-use plastics* (SUP)-richtlijn strekt tot het doorrekenen van de zwerfvuilkosten aan de producent voor de in de richtlijn benoemde kunststofproducten. Met het decreetvoorstel beoogt men dit financieringsprincipe te veralgemenen naar alle afvalstromen die een relevant deel in de totale zwerfvuilkost uitmaken. Aldus wil men onbedoelde verschuivingen vermijden, bv. van plastic verpakkingen naar blikjes – die ook in zwerfvuil teruggevonden worden. De partners in de Minaraad verschillen van mening over de vraag of het legitiem is om een dergelijke of vergelijkbare fractie – die niet onder de SUP-richtlijn valt – mee in het systeem op te nemen voor de financiering van zwerfvuilkosten.

Het nieuwe art. 8bis van de gewijzigde Kaderrichtlijn afvalstoffen verplicht tot het invoeren van minimale criteria waaraan een UPV-regeling moet voldoen. Onder meer moeten de financiële bijdragen van producenten alle kosten (dus: 100%) dekken die nodig zijn voor het behalen van de inzamel- en recyclagedoelstellingen; een afwijking hiervan is mogelijk vanwege de noodzaak om een adequaat afvalbeheer en de economische levensvatbaarheid van een UPV-regeling te waarborgen. De partners in de Raad verschillen van mening over de vraag of van die afwijkingsregeling gebruik kan worden gemaakt in Vlaamse context.

Voor bepaalde afvalstromen (zie Vlarema) zijn afvalstoffenproducenten ertoe verplicht deze te sorteren en selectief aan te bieden met het oog op hoogwaardige verwerking ervan. Op grond van de voorliggende wijziging moet de afvalinzamelaar het voor de afvalstoffenproducent zo interessant mogelijk maken om hieraan te voldoen, en dit via de aangeboden inzamelformule. De partners in de Raad verschillen van mening over de daarbij aangewezen modaliteiten en betreffende diverse aandachtspunten die hierbij in rekening moeten worden gebracht.

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	**24 juli 2020**
Naam adviesvrager + functie	**Mevrouw Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme**
Rechtsgrond van de adviesvraag	**DABM, art. 11.2.1., §1, 4°**
Adviestermijn	**30 dagen, uitstel werd verleend tot 4 september**
Samenwerking	**//**
Overlegcommissie	**Werkcommissie Milieuhygiëne**
Vergaderingen: soort + datum	**Voorafgaande informele ronde; vervolgens adviesvaststelling per schriftelijke ronde**

Advies over de wijziging van het Materialendecreet

1 Algemeen

1.1 Voorwerp en situering

[1] **Deze decretale operatie als omzetting van het EU-actieplan 2015**. Voorliggende decreetwijzigingen beogen de omzetting van diverse richtlijnen, die op hun beurt voortvloeiden uit het (vorige) Europese actieplan circulaire economie[1].

De gewijzigde of nieuwe Europese Richtlijnen die nu leiden tot voorliggende decretale wijzigingen, zijn (1) de Kaderrichtlijn afvalstoffen, (2) de Richtlijn ontvangstvoorzieningen voor de afvalafgifte van schepen in havens en (3) de Richtlijn betreffende de vermindering van de effecten van kunststofproducten op het milieu (de zgn. *single-use plastics* richtlijn). De wijzigingen beogen een versterkte toepassing van de materialenhiërarchie, bv. via nieuwe preventiemaatregelen, het verplichte gebruik van economische instrumenten, de verhoging van recyclagedoelstellingen, het verder afbouwen van storten en een versterkt en geharmoniseerd gebruik van UPV-regelingen.

[2] **Hou rekening met het nieuwe EU-actieplan**. De Europese Commissie heeft intussen evenwel een nieuw Actieplan voor de circulaire economie uitgebracht, als een stap in de uitvoering van de Europese *Green Deal*. Met enige redenen kan gesteld worden dat Vlaanderen, met zijn strategische ligging, zijn industriële weefsel en het aanwezige menselijk kapitaal, over belangrijke troeven beschikt om zich te profileren als een Europese hub voor de met dit actieplan in het vooruitzicht gestelde transitie.[2]

Niettegenstaande de Europese Raad nog conclusies dient aan te nemen over dit nieuwe actieplan, laat het zich aanzien dat het een belangrijk element kan vormen in de context van het Europees economisch herstelbeleid[3]. De Minaraad beveelt dan ook rekening te houden met de komst van dit actieplan. Het laat zich namelijk aanzien dat diverse van de in het nieuwe Europese actieplan aangekondigde maatregelen over enige jaren het Vlaamse beleidslandschap wederom sterk kunnen beïnvloeden.

[3] **Bouw het Vlaamse Gewest uit als een hub voor circulaire economie**. De Vlaamse Regering bevestigde onlangs het belang van de transitie naar een circulaire economie om de Vlaamse economie "*future proof*" te maken[4]. Het doel is Vlaanderen uit te bouwen tot een "*circulaire hub' voor Europa en als kennisregio voor circulaire technologie*".

De Minaraad begroet dit voornemen van de Vlaamse Regering en meent dat het Europese beleidsgesternte gunstig oogt voor lidstaten en regio's die in verband met circulaire economie een sleutelpositie willen opnemen. De Minaraad herinnert aan zijn advies van 26 november 2015 over Visienota 2050, waarin hij het integrerend perspectief van de circulaire economie naar voor had geschoven.

[1] EUROPESE COMMISSIE (2015).
[2] Zie voor deze appreciatie, NOENS, P. (2020).
[3] RAAD (2020), §99.
[4] VLAAMSE REGERING (juli 2020), p. 1.

1.2 Algemene beoordeling

[4] **Dit decreet gaat over verdeling van verantwoordelijkheden bij afvalstromen**. De in dit ontwerpdecreet opgenomen bepalingen waarvan de grootste beleidsimpact uitgaat, betreffen, volgens de dossieropstellers, (i) het voorzien in een rechtsgrond voor het doorrekenen van zwerfvuilkosten aan producenten, (ii) het invoeren van minimale criteria voor regeling van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV), en (iii) het veralgemenen van het principe van stimulerende inzamelformules voor het gescheiden aanbieden van recycleerbaar afval.

De Minaraad stelt vast dat het bij deze kwesties telkens gaat over de verdeling van verantwoordelijkheden bij de afhandeling van afvalstromen. Hierbij zijn zowel aspecten van effectiviteit, efficiëntie als billijkheid aan de orde. Dit advies gaat in hoofdzaak over deze wijzigingen. Algemeen stelt de Minaraad vast dat het in het voorbereidingstraject kennelijk zeer moeilijk is geweest om overeenstemming te bereiken over (de toepassing van deze criteria) bij deze kwesties. Vandaar ook het sterk verdeelde karakter van dit advies.

[5] **Onenigheid over het karakter en bereik van de ingreep**. De partners in de Minaraad verschillen van mening over de vraag of de implementatie van de wijzigingen van de Europese regelgeving in hoofdzaak dient te gebeuren op het niveau van het Materialendecreet (zoals nu voorligt), dan wel specifiek moet toegewezen worden aan de diverse toepasselijke regelgevingen (i.e. naast Materialendecreet ook het Intergewestelijk Samenwerkingsakkoord Verpakkingen, een intergewestelijk samenwerkingsakkoord voor *single-use*-kunststofproducten en VLAREMA). Deze kwestie is in het bijzonder aan de orde voor de problematiek van het verpakkingsafval.

Standpunten

Voka, Unizo en Boerenbond vragen om enkel de grote principes van de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen en *Single-use plastics* richtlijn (SUP-richtlijn) op te nemen in het Materialendecreet en de details verder uit te werken in het VLAREMA en het Interregionaal Samenwerkingsakkoord (ISA). Wat "verpakkingen" aangaat, vraagt men om zowel in het ontwerp van decreet als de memorie van toelichting verwijzingen hiernaar weg te laten, omdat het ISA hiervoor het aangewezen beleidskader vormt [*zie subhoofdstuk 2.4. voor de voorstellen inzake de decreettekst, en bijlage voor de voorstellen inzake de memorie*]. Men vraagt om dit ook zo aan te geven in de impactanalyse en de samenvatting. Het spreiden van regelgeving en engagementen omtrent verpakkingen over vier beleidsankerpunten van een totaal verschillende natuur (i. Materialendecreet en VLAREMA, ii. ISA, iii. de erkenningen van FostPlus en Valipac, en iv. een Green Deal Preventie en Hergebruik van Verpakkingen zoals door de OVAM wordt nagestreefd, zal in Vlaanderen leiden tot een kluwen waar niemand nog aan uit geraakt.

VVSG, BBL, ABVV, ACV en OECO wijzen erop dat zowel de gewijzigde Kaderrichtlijn Afvalstoffen, de gewijzigde Verpakkingsrichtlijn, als de nieuwe SUP-richtlijn de lidstaten aansporen tot het nemen van extra maatregelen ter ondersteuning van de preventie en het hergebruik van verpakkingen en verpakkingsafval. Men is er voorstander van dat het Materialendecreet, als kaderdecreet, de kapstokken bevat die nodig zijn om een geïntegreerd Vlaams materialenbeleid te kunnen voeren, zo ook voor verpakkingen. Het Materialendecreet en het VLAREMA bevatten trouwens reeds

bepalingen die van toepassing zijn op verpakkingen en dus niet in het ISA worden geregeld (bv. de regelgeving rond het gebruik van plastic zakken, van wegwerpbekers, …).

Aanvullende argumenten die **VVSG, BBL, ABVV, ACV en OECO** inbrengen, ter ondersteuning van de door de Vlaamse Regering voorgestelde omzetting van de SUP-richtlijn via het Materialendecreet en niet het interregionaal samenwerkingsakkoord (ISA), hebben betrekking op de noties 'timing' en 'overzicht'.

Om tijdig de SUP-richtlijn om te zetten vormt het Materialendecreet een betere keuze dan het ISA. Een nieuw ISA moet eerst onderhandeld worden binnen de schoot van het Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) en daarna nog politiek gevalideerd worden in de drie betrokken regio's. Bij het doorlopen van een dergelijke procedure halen we de *deadline* voor omzetting bijna zeker niet.

Men wijst er verder op dat de SUP-richtlijn niet alleen voor zwerfvuilgevoelige (kunststoffen) verpakkingen de invoering van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) met zich meebrengt, maar ook voor bv. kauwgom, sigarettenpeuken, … . Indien men de verpakkingsgerelateerde UPV-bepalingen van de SUP-richtlijn zou omzetten via het ISA en voor overige stromen via het Materialendecreet, creëert men mogelijk net een ingewikkelder kluwen aan regelgeving.

Gelet op het bovenstaande, en omwille van de ongewenste doorwerking op diverse artikelen waaraan men veel belang hecht (bv. inzake de financiering van de zwerfvuilkosten, zie verder), kunnen **VVSG, BBL, ABVV, ACV en OECO** de vraag, om verpakkingen buiten de scope van dit dossier te houden, niet bijtreden.

2 Aanbevelingen bij onderscheiden kwesties

2.1 Financiering van de zwerfvuilkosten

[6] **Onenigheid over het bereik van het financieringssysteem zwerfvuilkosten**. De *Single-use plastics* (SUP)-richtlijn noopt tot het doorrekenen van de zwerfvuilkosten aan de producent voor de in deze richtlijn benoemde kunststofproducten. Het gaat om de kosten voor de nodige bewustmakingsmaatregelen, voor het inzamelen van afval via openbare inzamelsystemen en verwerking, voor het opruimen van zwerfafval en voor de verwerking ervan, evenals het verzamelen en het rapporteren van gegevens hierover.

De Vlaamse Regering stelt nu voor om, middels wijzigingsartikel 11 van het ontwerpdecreet, in art. 21 van het Materialendecreet een nieuwe paragraaf in te voegen. Hierdoor zal het financieringsprincipe veralgemeend worden naar alle afvalstromen die, volgens een zwerfvuilstudie, een relevant aandeel in de totale zwerfvuilkost uitmaken én een significante milieudruk veroorzaken. Door het veralgemenen van dit financieringsprincipe wilt de Vlaamse Regering vermijden dat er onbedoelde verschuivingen in de markt optreden zoals een verschuiving van plastic verpakkingen naar blikjes – die immers ook in het zwerfvuil teruggevonden worden. Deze laatste fractie valt echter niet onder het toepassingsgebied van de SUP-richtlijn. De partners in de Minaraad verschillen van mening over de vraag of het legitiem is om fracties die niet onder de SUP-richtlijn vallen, mee in het systeem op te nemen voor de financiering van zwerfvuilkosten.

Standpunten

Voka en Unizo erkennen evenwel de problematiek inzake zwerfvuil. Samen met andere partners willen we een halt toeroepen aan deze problematiek en dit gebeurt al door de uitgebreide acties van Mooimakers op het gebied van sensibilisering, ondersteuning van burgers, verenigingen, scholen, gemeenten en intercommunales, samenwerkingsverbanden, monitoring, … . **Voka en Unizo** kunnen het huidige voorstel van de Vlaamse Regering niet steunen. Het doorrekenen van zwerfvuilkosten die niet zijn opgenomen in de SUP-richtlijn is *gold-plating*. In de context van sterke concurrentie met de buurlanden en de stijgende trend inzake grensaankoop is het belangrijk om de verdere verfijning op Europees niveau van de SUP-richtlijn af te wachten. Dit met het oog op een geharmoniseerde implementatie van de SUP-richtlijn in de verschillende gewesten, maar ook in de buurlanden. Het is immers zo dat indien het Vlaamse Gewest als enige regio tot een veralgemeende doorrekening zou beslissen, dit volgens **Voka en Unizo** nadelige economische gevolgen zal hebben voor zowel de producenten als de gebruikers van de producten die niet onder het toepassingsgebied van de SUP-richtlijn vallen: deze producten zullen in Vlaanderen (nog) duurder worden dan in onze buurlanden (en de andere gewesten), met een oneerlijk speelveld tot gevolg. Dit moet absoluut vermeden worden. De stelling in de memorie van toelichting, als zou de zwerfvuilkost geen onoverkomelijke kost vormen voor de producent, is te kort door de bocht. De analyse die hieraan ten grondslag ligt veronachtzaamt compleet het gegeven dat er in Vlaanderen/België reeds meerdere lasten (taksen, heffingen, bijdragen,…) betaald moeten worden, hetgeen vandaag reeds resulteert in hogere prijzen voor onder andere de voedingsproducten. Diverse analyses hebben reeds aangetoond dat een eenzijdige verhoging van de lasten op voedingsproducten onmiddellijk resulteert in een verhoging van de grensaankopen.

Eveneens ter verzekering van een geharmoniseerde implementatie en het behoud van een *level-playing field*, raden **Voka en Unizo** ten stelligste aan om de *guidelines* af te wachten, die de Europese commissie momenteel aan het opstellen is, over hoe om te gaan met de verschillende elementen van de SUP-richtlijn (bv. inzamelsystemen, definities van foodcontainer, drankverpakkingen, definitie van zwerfvuilkosten…) en op te volgen hoe de andere lidstaten hierop zullen reageren.

Voka en Unizo stellen dan ook voor om in art. 11 van het ontwerpdecreet het volgende te schrappen:

“5° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

§2/1. Als bepaalde producten of afvalstoffen een relevant aandeel van de zwerfvuilkosten en van de milieudruk ten gevolge van zwerfvuil veroorzaken, worden die kosten gedragen door de producenten. De Vlaamse regering wijst de producten of afvalstoffen aan die een relevant aandeel van de totale zwerfvuilkosten en milieudruk uitmaken en kan nadere regels vaststellen om hun aandeel in de zwerfvuilkosten te bepalen.”

VVSG, BBL, ABVV, ACV en OECO steunen daarentegen het voorstel van de Vlaamse Regering om de zwerfvuilkosten, die vandaag in belangrijke mate worden gedragen door de lokale en Vlaamse besturen, door te rekenen aan de producenten van alle producten waarvan de afvalstromen een relevant aandeel in de totale zwerfvuilkost en een significante milieudruk veroorzaken. Dit om te vermijden dat een producent zich aan deze kosten zou onttrekken door een verpakking uit een ander materiaal te gebruiken, bv. door alle plastic flesjes te vervangen door blikjes. Het moet inderdaad de bedoeling zijn om de totale hoeveelheid zwerfvuil substantieel te verminderen. Voor **VVSG, BBL**, **ABVV, ACV en OECO** is het dan ook heel belangrijk dat punt 5° van wijzigingsartikel 11 blijft staan zoals het nu geformuleerd is, met inbegrip van de letterlijke overname van de

zwerfvuilkostenposten uit de SUP-richtlijn. Deze lijst sluit helemaal aan bij de praktijk: uit de diverse studies van de OVAM blijkt dat dit inderdaad de belangrijkste kostenposten zijn.

VVSG, BBL, ABVV, ACV en OECO steunen het principe van het doorrekenen van de zwerfvuilkosten via UPV, omdat de producenten, via het ontwerp van zowel hun product als businessmodel, het best geplaatst zijn om deze zwerfvuilkosten te proberen vermijden.

Het voorstel van de Vlaamse Regering om het SUP-financieringsprincipe door te trekken naar alle relevante fracties, sluit volgens **VVSG, BBL, ABVV, ACV en OECO** ook aan bij de geest van het nieuwe EU-actieplan, dat een duurzame transformatie van alle grondstofintensieve waardeketens beoogt, waaronder ook (alle) 'verpakkingen'. Hierbij aansluitend, onderschrijven **VVSG, BBL, ABVV, ACV en OECO** de volgende appreciatie die is opgenomen in de begeleidende nota aan de regering: "*De Inspectie van Financiën benadrukt het belang van een gelijke behandeling van de diverse sectoren in kader van uitgebreide producenten-verantwoordelijkheid. Dit bevestigt de keuze om de zwerfvuilkosten door te rekenen aan alle producenten die producten op de markt brengen die in het zwerfvuil belanden, voor zover dit significant is, en dit niet te beperken tot een specifieke groep producenten*."

Wat de Europese *guidelines* betreft die zullen worden uitgevaardigd i.k.v. de SUP-richtlijn, menen **VVSG, BBL, ABVV, ACV en OECO** dat deze mogelijks wel zullen helpen om de hoogte van de verschillende zwerfvuilkosten te bepalen. Het algemene, in de SUP-richtlijn opgenomen, financieringsprincipe zullen deze evenwel niet wijzigen.

Zonder zich uit te spreken over de wijze waarop het financieringssysteem van de zwerfvuilkosten wordt georganiseerd, is het voor **Boerenbond** cruciaal dat het aandeel zwerfvuil, met inbegrip van de blikjes, vermindert. Het is belangrijk dat ook op deze blikjes wordt ingezet omdat ze direct zware gevolgen hebben voor runderen (scherp-in). Om een geharmoniseerde implementatie te bekomen, meent **Boerenbond** dat het financieringssysteem voor het geheel best wordt uitgewerkt op het niveau van België (binnen een ISA) en nog beter op het niveau van Europa, zodat een *level playing field* wordt gegarandeerd.

[7] **Verzorg de koppeling tussen aandeel in zwerfvuil en bijdrage**. De Minaraad onderschrijft de uit de SUP-richtlijn overgenomen vereisten dat bij een doorrekening van zwerfvuilkosten aan een producent er (i) een duidelijke koppeling moet zijn tussen de gevraagde financiële bijdrage en het aandeel van diens producten in het zwerfvuil, en (ii) dat de inzameling van het zwerfvuil op een kostenefficiënte wijze dient te gebeuren. De Raad ondersteunt dan ook de initiatieven die de OVAM, in overleg met de betrokken actoren, onderneemt om dit te helpen verzekeren, met name de zwerfvuilstudie en het opstellen van referentie-inzamelingsscenario's. De Raad vraagt eveneens om dit in nauw overleg te doen met de andere gewesten, alsook dat de studie moet gebeuren op basis van geverifieerde en onderbouwde gegevens met het oog op efficiëntie.

[8] **Communiceer helder over besteding bekomen overheidsmiddelen**. Ten slotte sluit de Minaraad zich aan bij de vraag van de Inspectie van Financiën[5] om open en transparant met de belastingbetalers te communiceren over de overheidsmiddelen die vrijkomen bij de doorrekening van zwerfvuilkosten aan producenten.

2.2 Minimale criteria voor UPV-regelingen

[5] INSPECTIE VAN FINANCIËN (april 2020).

[9] **Onenigheid over de systematiek van UPV-regelingen**. Het nieuwe art. 8bis van de gewijzigde Kaderrichtlijn afvalstoffen verplicht tot het invoeren van minimale criteria waaraan een UPV-regeling moet voldoen. Onder meer moeten de financiële bijdragen van producenten alle kosten (dus: 100%) dekken die nodig zijn voor het halen van de inzamel- en recyclagedoelstellingen (deze kostensoorten worden specifiek opgesomd). Een lidstaat kan hiervan evenwel afwijken, indien dat kan worden gerechtvaardigd door de noodzaak om een adequaat afvalbeheer en de economische levensvatbaarheid van de UPV-regeling te waarborgen. In voorkomend geval moeten de producenten ten minste 50% of 80% van deze kosten dragen, afhankelijk van de specifieke situatie.

Deze en andere nieuwe UPV-bepalingen van de Kaderrichtlijn worden omgezet door middel van wijzigingsartikel 12 van het ontwerpdecreet. Het Vlaamse Gewest kent, aldus de memorie van toelichting, twee systemen van UPV:

– In een eerste systeem geldt de afspraak dat de afvalstoffenproducent (i.e. de ontdoener) zijn afvalstoffen gratis gescheiden voor recyclage moet kunnen aanbieden. Dit systeem werkt typisch met een beheerorganisme (bv. Bebat, Recupel, …) dat in opdracht van de (product-)producenten de markt voor inzameling en verwerking van de betrokken afvalstoffen centraal aanbesteedt via een offertevraag.
– In een tweede systeem keert een beheerorganisme (bv. Valipac, Valorlub, …) in opdracht van de (product-)producenten premies uit aan de afvalstoffenproducent (i.e. de ontdoener) om deze laatste aan te moedigen zijn afvalstoffen gescheiden aan te bieden. De inzameling van de betreffende afvalstoffen zelf steunt dan op een individuele contractuele relatie tussen de afvalstoffenproducent en de ophaler, waarin o.a. de prijsafspraken worden vastgelegd.

De memorie van toelichting stelt vast dat, bij de UPV-regelingen die tot het tweede systeem behoren, er veelal geen sprake is van een volledige kostendekking, en dat dit ook nagenoeg niet te garanderen valt, gezien elke afvalstoffenproducent een eigen prijsafspraak maakt met zijn afvalophaler. "*De beide systemen moeten kunnen blijven bestaan*", aldus de Vlaamse Regering, die overweegt dat ook UPV-regelingen die behoren tot het tweede systeem conform kunnen worden verklaard met de nieuwe Europese regels. Daarom voorziet het ontwerpdecreet in een rechtsgrond voor een mogelijke afwijking van het principe van een volledige kostendekking. Hieraan wordt de voorwaarde gekoppeld dat de producenten in voorkomend geval minstens 80% van de kosten dragen.

De Minaraad steunt de uit de Kaderrichtlijn overgenomen bepaling dat de producenten financiële of financiële en organisatorische verantwoordelijkheid dragen voor het beheer van de afvalfase van de levenscyclus van een product. De partners in de Raad verschillen evenwel van mening over de vraag hoe ver deze verantwoordelijkheid in bepaalde gevallen moet reiken.

Standpunten

Voka, Unizo en Boerenbond steunen het voorstel van de Vlaamse Regering om de bestaande keuzemogelijkheid aangaande UPV-systemen te behouden, maar gaan niet akkoord met de stellingname dat de UPV-regeling voor bedrijfsmatig verpakkingsafval (met Valipac als

beheerorganisme) mogelijk niet voldoet aan het principe van de volledige kostendekking. Daarom, en omdat het ISA voor verpakkingen het aangewezen beleidskader vormt, vraagt men om dit aan te passen in de tekst (zie de bijlage bij dit advies voor de voorgestelde tekstaanpassingen).

Voka, Unizo en Boerenbond vestigen ook de aandacht op artikel 11 van het ontwerpdecreet, dat aan de Vlaamse Regering een ruimere bevoegdheid geeft om een financiële verantwoordelijkheid op te leggen aan producenten. In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat hierbij ook gedacht kan worden aan een bijdrage in de kosten voor sensibilisering, handhaving of andere beleidstaken. **Voka, Unizo en Boerenbond** geven aan principieel niet tegen meer verantwoordelijkheid te zijn, als die verantwoordelijkheid rekening houdt met de draagkracht van het beheerorganisme en er ook toe leidt dat men zelf kan beslissen welke maatregelen er zullen genomen worden en hoe deze zullen geïmplementeerd worden om de doelstellingen te bereiken.

Voka, Unizo en Boerenbond zien momenteel geen rechtsgrond om de beheerorganismen (en dus ook producenten) mee verantwoordelijk te laten zijn voor de handhaving. Handhaving blijft een bevoegdheid van de Vlaamse administratie. Zolang hiervoor geen gedragen juridisch kader is uitgewerkt, mag handhaving niet tot het takenpakket worden gerekend van de beheerorganismen. **Voka, Unizo en Boerenbond** vragen dan ook om de zinsnede "*handhaving of andere beleidstaken*" uit de tekst te schrappen.

BBL en VVSG steunen het voorstel van de Vlaamse Regering niet om in het Materialendecreet een rechtsgrond op te nemen voor een afwijking van het principe van een 100%-kostendekking. Zij verwijzen hiertoe naar het oorspronkelijke voorstel van de OVAM. Dat voorzag niet in een mogelijkheid tot afwijking omdat men, met uitzondering van de collectieve plannen, bij een UPV die is ingevoerd op Vlaams niveau er tot hiertoe van uitgegaan is dat alle bovengenoemde kosten worden gedragen door de producenten. **BBL en VVSG** delen de inschatting van de OVAM dat het beperken van de kostendekking tot 80%, om redenen van economische levensvatbaarheid, kan leiden tot onduidelijkheid in een onderhandelingsproces met producenten over wanneer aan deze voorwaarde is voldaan.

BBL en VVSG merken ook op dat in de memorie van toelichting geen duidelijke motivatie is opgenomen waarom er wordt voorzien in een rechtsgrond voor mogelijke afwijkingen. De reden dat het ontwerpdecreet hierin voorziet, is volgens **BBL en VVSG** dat men vandaag reeds inschat dat bij UPV-regelingen die vallen onder het tweede systeem, er geen volledige kostendekking mogelijk is. Als het systeem hier niet toe in staat is, dient men volgens **BBL en VVSG** het systeem zodanig aan te passen dat het wel mogelijk is, eerder dan te voorzien in een decretale basis voor het bestendigen van een systeemfout.

BBL en VVSG zijn wel voorstander voor het behoud van de huidige toelichting bij art. 11, waarbij met name een ruimere bevoegdheid wordt toegekend aan de Vlaamse Regering om een financiële verantwoordelijkheid op te leggen aan producenten. Als de beslissingen van producenten ertoe leiden dat de kosten voor handhaving groter zijn, zoals dit bv. geldt in het kader van de strijd tegen zwerfvuil, dan is het volgens **BBL en VVSG** niet onredelijk om deze kosten door te vertalen naar de producenten. Handhaving is in deze geen deel van het takenpakket van de producenten, dat blijft inderdaad bij de overheid. De financiering daarvan is een andere zaak. Dit is volgens **BBL en VVSG** een kwestie van de vervuiler betaalt en uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Om bij het voorbeeld van de zwerfvuilproblematiek te blijven, kunnen de producenten de kosten voor handhaving reduceren door minder zwerfvuilgevoelige producten te gebruiken, herbruikbare verpakkingen te hanteren, statiegeld als middel te introduceren, enzovoort.

ABVV en ACV staan achter een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid die producenten een ruime financiële verantwoordelijkheid geeft voor het beheer van afvalstoffen afkomstig van hun producten. De memorie van toelichting doet echter de vraag rijzen hoever die verantwoordelijkheid zich juist uitstrekt, waar ze aangeeft dat dit ook gaat over "*een bijdrage in kosten van sensibilisering, handhaving of andere beleidstaken*". Kwestie is vooral in welke mate 'handhaving' gevat dient te worden. Wat **ABVV en ACV** betreft kunnen de bedoelde kosten ook initiatieven omvatten om regelnaleving te bevorderen en achtergelaten afval op te kuisen. **ABVV en ACV** menen echter dat het toezicht en het opleggen van bestuurlijke sancties taken zijn die door de overheid moeten uitgevoerd worden en die gefinancierd moeten worden uit de algemene middelen. In dit geval gaat het bv. om de financiering van toezichthouders die (naast andere regels) o.a. het verbod op het achterlaten van afval controleren en de financiering van de instantie die bestuurlijke sancties oplegt om dat verbod te doen naleven. Opbrengsten van administratieve geldboetes kunnen wel terugvloeien naar de besturen die bevoegd zijn voor het toezicht en de sanctionering. Overigens kan de toewijzing van een proportioneel aandeel van de hier bedoelde toezichts- en sanctioneringskosten aan verantwoordelijke producenten een ingewikkelde zaak worden.

2.3 Stimulerende inzamelformules

[10] **Onenigheid over de modaliteiten van stimulerende inzamelformules**. Voor bepaalde afvalstromen (zie Vlarema) zijn afvalstoffenproducenten (i.e. de ontdoeners) ertoe verplicht deze te sorteren en selectief aan te bieden met het oog op hoogwaardige verwerking. Op grond van wijzigingsartikel 7 van het ontwerpdecreet, dat een nieuwe derde paragraaf toevoegt aan art. 9 van het Materialendecreet, moet de afvalinzamelaar het daartoe de afvalstoffenproducent zo interessant en gemakkelijk mogelijk maken om deze verplichting na te leven, en dit via de aangeboden inzamelformule. Met "inzamelformule" wordt gedoeld op de wijze waarop de afvalstoffen worden ingezameld, zoals de gebruikte recipiënten, de inzamelfrequentie, de tarieven en de tariferingsformule. De Vlaamse Regering zal in dit verband nadere regels kunnen vaststellen.

In de memorie wordt er op gewezen dat een significant lagere prijs voor de inzameling van *selectief* aangeboden recycleerbare afvalstoffen in vergelijking met het tarief voor het aanbieden van ongeselecteerd restafval, zeer effectief en efficiënt is gebleken bij huishoudens.[6] Evenzo bleek tarifering op basis van het gewicht van het aangeboden afval in plaats van op basis van het volume zeer efficiënt en effectief. De memorie vervolgt dat het daarom wenselijk is dat deze benadering ook in het bedrijfscircuit meer ingang zou vinden.

De Minaraad ondersteunt het beleidsvoornemen om de selectieve inzameling van verplicht gescheiden aan te bieden fracties te bevorderen. De partners in de Raad verschillen evenwel van mening over de daarbij aangewezen modaliteiten en betreffende diverse aandachtspunten die in rekening moeten worden gebracht.

[6] Het tweede lid van art. 26 van het huidige materialendecreet bevat de rechtsgrond om (via het VLAREMA) voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen het gebruik van een tarievenvork te verplichten.

Standpunten

Voka, Unizo en Boerenbond vinden het positief dat er meer zal worden ingezet om selectieve inzameling te bevorderen, maar hebben een reeks bedenkingen bij de wijze waarop men dit in uitvoering van het ontwerpdecreet voorziet te doen. Algemeen is er in het VLAREMA reeds een verplichting vastgelegd om bepaalde afvalstoffenfracties verplicht selectief in te zamelen. Het koppelen van een nieuwe verplichting aan deze fracties (i.e. het steeds financieel interessanter maken van een selectieve inzameling) beoordelen **Voka, Unizo en Boerenbond** als een dubbel op zijn kant. Als deze fracties te weinig selectief worden ingezameld, dan moet men in de eerste plaats nagaan of handhaving vanuit het beleid geen effectiever middel vormt. Bovendien is het voor **Voka, Unizo en Boerenbond** niet duidelijk hoe dit moet uitgewerkt worden voor de producten die via UPV geregeld worden: dit vereist meer uitleg.

Voka, Unizo en Boerenbond zijn principieel tegen het invoeren van een verplichting tot het werken met "vaste tarieven", aangezien dit een inmenging betreft op de vrije markt. Hoewel duidelijk in de memorie van toelichting (impactanalyse p. 7) wordt aangegeven dat dit geen stijging van de totale kost met zich mee hoeft te brengen, vrezen deze organisaties dat dit niet gegarandeerd kan worden, in het bijzonder wanneer er geen rekening wordt gehouden met de noodzakelijke uitbouw van de afzetmarkt.

Voka, Unizo en Boerenbond beamen dat er bedrijven zijn die het minder goed doen qua selectieve inzameling, maar er zijn evenzeer bedrijven die de sorteerverplichtingen zeer nauwgezet opvolgen en zelfs meer inspanningen leveren dan de wetgeving voorschrijft. Deze organisaties vrezen dat het beleidsvoornemen om ook bij bedrijfsafval de gescheiden inzameling financieel interessanter te maken, zal resulteren in het eenzijdig duurder maken van bedrijfsrestafval. Hierdoor zullen deze laatste bedrijven gepenaliseerd worden terwijl ze net reeds de meeste inspanningen hebben geleverd.

Voka, Unizo en Boerenbond wijzen erop dat het VLAREMA reeds een stort- en verbrandingsverbod oplegt voor recycleerbare fracties. Handhaving op onvoldoende uitgesorteerd afval vinden deze organisaties dan ook opnieuw een dubbel op zijn kant. Een quotum opleggen zal bovendien leiden tot een lagere kwaliteit van de recycleerbare fracties en derhalve ook tot een lagere kwaliteit van de recyclaten. Dit zal uiteindelijk de recyclagemarkt niet ten goede komen. Deze raadsorganisaties zijn dan ook vragende partij om deze zin te schrappen.

Tenslotte stellen zich volgens **Voka, Unizo en Boerenbond** zich de vragen hoe de uitvoering van artikel 7 door de privé-inzamelaars gecontroleerd kan worden en hoe men er over kan waken dat de kwaliteit van het gerecycleerde materiaal niet zal afnemen wanneer ook meer vuilere fracties zullen worden ingezameld.

Concluderend zijn **Voka, Unizo en Boerenbond** van mening dat er op basis van een impactanalyse, waarbij de hele circulaire keten (o.a. selectieve inzameling, verwerking, afzetmarkt, inzetten van recyclaten, …) in rekening zou worden gebracht, effectievere stimulansen kunnen gevonden worden dan het eenzijdig verhogen van de bedrijfsrestafvalprijs.

BBL en VVSG verwelkomen dat, in uitvoering van art. 7 van het ontwerpdecreet, de afvalinzamelaar het de afvalstoffenproducent (zowel huishoudens als bedrijven) via de aangeboden inzamelformule zo interessant en gemakkelijk mogelijk zal moeten maken om de verplichting, om bepaalde afvalstoffen gescheiden aan te bieden, na te leven.

BBL en VVSG verwijzen ook naar de toelichting bij artikel 7 waarin, omwille van hun bewezen efficiëntie en effectiviteit bij huishoudens, wordt aangegeven dat het wenselijk is dat ook in het bedrijfscircuit de toepassing van een significant lagere prijs voor de inzameling van selectief aangeboden recycleerbaar afval ten nadele van restafval, alsook van tarifering op basis van gewicht, meer ingang vinden. Voor **BBL en VVSG** is dit niet louter wenselijk, maar zou dit, met het oog op het willen bereiken van de in het Uitvoeringsplan HAGBA opgenomen restafvaldoelstellingen en het door de Europese Commissie in haar nieuwe actieplan vooropgestelde ambitieniveau ter zake, de expliciete ambitie van de Vlaamse regering moeten zijn.

Volgens **BBL en VVSG** hoeft het financieel aantrekkelijker maken van selectieve inzameling ten nadele van restafval niet te betekenen dat de inzamelkost voor bedrijfsafval duurder zal worden. Men verwijst hiervoor naar de volgende bepaling uit de impactanalyse op p. 7 van de memorie van toelichting, waarbij men zich aansluit: "*Voor de inzameling van bedrijfsafvalstoffen kan het impact hebben op die inzamelaars die te weinig inspanningen doen om hun klanten te doen overschakelen op het aanbieden van gescheiden afvalstromen met oog op recyclage (al dan niet met nasortering). […] Dit hoeft geen stijging met zich mee te brengen van de inzamelkost van afval, vermits een differentiatie van tarieven ook kan bekomen worden door restafval duurder te maken en gescheiden recycleerbare stromen goedkoper.*" Kortom, bedrijven die het goed doen op het vlak van selectieve inzameling zullen er bij de invoering van stimulerende inzameltarieven alle baat bij hebben om hun inspanningen verder te zetten. Het zal integendeel de kosten vooral verleggen naar de bedrijven die het momenteel minder goed doen. Een grotere aanvoer van selectief ingezamelde stromen zal ook een stimulans zijn voor het creëren van de nodige afzetmarkten.

2.4 "Verpakkingen" in preventieprogramma's en uitvoeringsplannen

[11] **Onenigheid over het bereik van preventieprogramma's en actieplannen i.v.m. "verpakkingen" en "veroudering"**. Wijzigingsartikel 9 van het voorliggende ontwerpdecreet leidt tot een bijstelling van art. 17, §2, van het Materialendecreet. Deze paragraaf bevat (uitvoerige) lijsten van de typische mogelijke doelstellingen, instrumenten en maatregelen die aan de orde kunnen zijn bij de opmaak van preventieprogramma's. Wijzigingsartikel 10 leidt evenzo tot bijstellingen aan art. 18 van het Materialendecreet, i.v.m. uitvoeringsplannen voor materialen- en afvalbeheer.

De Minaraad ondersteunt de voorgestelde wijzigingen aan de rechtsgrond en dus het concept van preventieprogramma's en uitvoeringsplannen. In lijn met het vorige (zie subhoofdstuk [1.2.1]) verschillen de partners in de Raad evenwel van mening over de wenselijkheid van de opname van "verpakkingen" in dit concept.

Standpunten

Gelet op hun algemene vraag om in het dossier verwijzingen naar verpakkingen weg te laten omdat het ISA voor verpakkingen ook inzake preventie het aangewezen beleidskader vormt, vragen **Voka, Unizo en Boerenbond** om in wijzigingsartikel 9 van het ontwerpdecreet de volgende tekstaanpassingen door te voeren:

- In het voorgestelde art. 17, §2, eerste lid: "*De preventieprogramma's bestaan […] minimaal uit maatregelen met de volgende doelstellingen […] 4° producten hergebruiken en systemen invoeren die reparatie- en hergebruikactiviteiten stimuleren, namelijk voor elektrische en elektronische apparatuur, textiel en meubelen, ~~verpakkingen~~, bouwmaterialen en -producten*,"

- In het voorgestelde art. 17, §2, tweede lid: "*Een preventieprogramma omschrijft verder [...] het nut en de bijdrage [...] van instrumenten en maatregelen zoals [...] 9° vrijwillige overeenkomsten, consumenten- of producentenpanels of sectoraal overleg gebruiken om ervoor te zorgen dat de betrokken bedrijven of industriële sectoren eigen afvalpreventieplannen of -doelstellingen vaststellen of maatregelen nemen om verspilling die door producten ~~of verpakkingen~~ veroorzaakt is, een halt toe te roepen;*" en "*~~11° economische instrumenten inzetten, zoals de beloning van „schoon" aankoopgedrag of de instelling van een door de consument verplicht te betalen vergoeding voor een verpakkingsartikel of -element dat anders gratis ter beschikking zou worden gesteld;~~*"

Met betrekking tot wijzigingsartikel 10, betreffende art. 18 van het Materialendecreet, vragen **Voka, Unizo en Boerenbond,** in dezelfde lijn de volgende aanpassing: "*Er worden een punt 7° en een punt 8° toegevoegd, die luiden als volgt: "[...] 8° maatregelen en doelstellingen voor preventie, hergebruik, recyclage en ander beheer van stedelijk afval, waaronder ~~verpakkingsafval, en~~ zwerfvuil*".

BBL, VVSG, ABVV, ACV en OECO kunnen zich niet verenigen met de door Voka, Unizo en Boerenbond gevraagde weglatingen van verwijzingen naar verpakkingen. Door ook verpakkingen op te nemen in dit artikel stelt men zich tot doel om ook preventie te bekomen via de vernoemde instrumenten voor "*zover relevant en passend binnen de bevoegdheden*," aldus de toelichting. Hiermee kan men volgens **BBL, VVSG, ABVV, ACV en OECO** ook aan de slag in het kader van het ISA, waarbinnen preventie overigens net een onderbelicht aspect vormt.

Verder vraagt **BBL** om in wijzigingsartikel 9 van het ontwerpdecreet, m.b.t. art. 17 van het Materialendecreet, de volgende aanvulling op te nemen: "*[...] maatregelen met de volgende doelstellingen: [...] 2°, [...] b. ze zijn duurzaam, ook wat betreft levensduur. Er is dus geen geplande <u>of vroegtijdige</u> veroudering;*". Geplande veroudering is immers moeilijk te bewijzen, maar vroegtijdige veroudering, nl. het feit dat voorwerpen al te vaak vroegtijdig stuk gaan, is dat niet. Denk aan elektrische tandenborstels die snel stuk gaan, printers of smartphones die niet gerepareerd of ge-*update* kunnen worden nadat de garantie is verstreken, geen beschikbaarheid van vervangstukken, enzovoort. Een preventieprogramma moet volgens BBL dus ook op vroegtijdige veroudering mikken, en niet enkel op "geplande" veroudering.

2.5 Overige

[12] Tenslotte vraagt de Minaraad om in wijzigingsartikel 13, betreffende art. 25, §2, van het Materialendecreet, eveneens een uitzondering te maken voor het afleveren van een afgiftebewijs voor bedrijfsafvalstoffen waarbij verschillende afvalstromen in een gezamenlijke ronde worden opgehaald. Bijvoorbeeld bij de inzameling van papier/karton samen met folies, zal voor die (wisselende stroom) folies niet steeds een afgiftebewijs afgeleverd worden, enkel voor het P/K (samen met de folies gewogen). De Raad stelt voor dat de bedrijven hun selectieve inzameling van folies kunnen aantonen én kwantificeren door middel van het aantal aangekochte foliezakken op jaarbasis.

Bijlage – tekstvoorstellen vanwege Voka, Unizo en Boerenbond i.v.m. de memorie

In de memorie van toelichting:

- P4 : Richtlijn vermindering effecten kunststofproducten. Er dient een sterretje toegevoegd te worden na "bepaalde voedselverpakkingen, zoals dozen, zakjes en wikkels voor voedingsmiddelen*" en "*drankverpakkingen van maximaal 3 liter met uitzondering van glas en metaal*" met als uitleg *"*Zwerfvuilkosten met betrekking tot verpakkingen worden geregeld via het Samenwerkingsakkoord*",
- P 4: schrappen want blikjes vallen onder het ISA : "~~*Een ander voorbeeld zijn blikjes. Die vallen niet onder de richtlijn kunststoffen, maar we wensen toch dat die net als de andere drankverpakkingen mee betalen aan de zwerfvuilkost. Blikjes zijn een belangrijke stroom in het zwerfvuil en het kan niet de bedoeling zijn dat we metalen drankverpakkingen bevoordelen ten opzichte van plastic drankverpakkingen, waardoor er nog meer blik in het zwerfvuil verschijnt*~~."
- P6: Voorstel tot verplaatsing naar de implementatie: "*De regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en zwerfvuilkosten voor bedrijfsmatig verpakkingsafval ~~voldoet vandaag mogelijk niet aan het principe van volledige kostendekking~~. Dit wordt ~~echter~~ geregeld in het interregionaal samenwerkingsakkoord verpakkingsafval dat als 'lex specialis' andere regelingen dan voorzien in het materialendecreet, kan vastleggen die specifiek van toepassing zijn op verpakkingen*".
- P 12 artikel 11 : voorstel tot uitbreiding : "*Dit artikel voorziet de rechtsgrond om de betreffende bepaling in de SUP-richtlijn om te zetten vanaf 1 januari 2023. Verdere uitwerking is voorzien in uitvoeringsbesluiten en ISA*."
- P13: artikel 12 voorstel tot verwijderen : "*Een t~~T~~ypische voorbeelden van dit model is ~~zijn~~ is Valorlub (afvalolie) ~~en Valipac (bedrijfsverpakkingen)~~.*"

Bibliografie

- EUROPESE COMMISSIE (2015), Mededeling "Maak de cirkel rond - Een EU-actieplan voor de circulaire economie", COM(2015) 614 final, Brussel, 2.12.2015, zie https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0614&from=NL.
- EUROPESE COMMISSIE (2020), Mededeling "Een nieuw actieplan voor een circulaire economie - Voor een schoner en concurrerender Europa", COM(2020) 98 final, Brussel, 11.3.2020, zie https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9903b325-6388-11ea-b735-01aa75ed71a1.0023.02/DOC_1&format=PDF
- INSPECTIE VAN FINANCIËN (april 2020), Nota betreffende het voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, PvS/MDM/20/0160, Brussel, 24 april 2020.
- NOENS, Pieter (2020), Briefing nota over het EU-Actieplan voor de circulaire economie, april 2020, zie https://www.minaraad.be/themas/materialen/eu-actieplan-voor-de-circulaire-economie.
- RAAD (2020), conclusies van de buitengewone bijeenkomst van de Europese Raad van 17 tot 21 juli 2020, EUCO 10/20, CO EUR 8, CONCL 4, Brussel, 21 juli 2020.
- VLAAMSE REGERING (juli 2020), Mededeling aan de Vlaamse regering betreffende een transversale werking voor de circulaire economie in Vlaanderen, VR 2020 1007 MED.0240/1BIS.

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

SERV
sterk door overleg

Advies

Materialendecreet

Brussel, 14 september 2020

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Adviesvrager: Zuhal Demir - Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Ontvangst adviesvraag: 24 juli 2020

Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 14 september 2020

Contactpersoon: Annick Lamote – alamote@serv.be

SERV
sterk door overleg

Mevrouw Zuhal DEMIR
Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme
Martelaarsplein 7
1000 Brussel

contactpersoon	**ons kenmerk**	**Brussel**
Annick Lamote alamote@serv.be	SERV_20200914_materialendecreet_ADV	14 september 2020

Advies materialendecreet

Mevrouw de minister

Het voorontwerp van decreet dat het materialendecreet en het decreet algemene bepalingen milieubeleid wijzigt, bevat diverse decretale aanpassingen die nodig zijn voor de omzetting van Europese regelgeving. De SERV heeft daar geen verdere bemerkingen bij.

Wel wil de SERV enkele 'governance'-aanbevelingen formuleren in het licht van de beleidskeuzes vermeld in de memorie van toelichting.

De memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet bevat immers heel wat voorafnames op mogelijke beleidskeuzes voor de verdere invulling van de omzetting van de Europese regelgeving. Deze beleidskeuzes moeten nog concreet vorm krijgen in het Vlarema en/of in een samenwerkingsakkoord in de schoot van de Interregionale verpakkingscommissie. Maar een degelijke motivering ontbreekt. De 'impactanalyse' is bijzonder beperkt en overtuigt niet. Zo ontbreken duidelijke probleemstellingen, worden geen alternatieven aangegeven en worden de maatschappelijke impact en de effecten voor de relevante doelgroepen slechts zeer summier aangegeven en in elk geval niet cijfermatig onderbouwd.

Daarom formuleert de SERV hierna en bij wijze van illustratie enkele aanbevelingen bij drie belangrijke discussies: (1) het beleid inzake zwerfvuil (2) de doorrekening van kosten en (3) het stimuleren van het scheiden van bedrijfsafval.

Beleid inzake zwerfvuil

Het doel van de voorgestelde regeling is het verschuiven van de zwerfvuilkosten van de overheid naar de producenten, die deze kosten op hun beurt kunnen doorrekenen aan de consument. Of dit ook effect zal hebben op de hoeveelheid zwerfvuil is niet alleen onduidelijk, het wordt blijkbaar zelfs niet beoogd. Volgens de SERV moet dit nochtans het uitgangspunt zijn. Dit vergt antwoorden op vragen zoals "waarom gooit iemand iets illegaal weg?" "op welke manier kan dergelijk gedrag bijgestuurd worden?" "hoe kan het beleid hierop inspelen?". Op basis van gedragsinzichten – en eventueel door praktijktesten van alternatieven (cf. randomised controlled trials) – moet het probleem nader worden verkend en nagegaan worden welke beleidsmaatregelen effectief werken.

Daarom moet in de eerste plaats een analyse gemaakt worden, niet enkel van de samenstelling van de verschillende fracties, maar ook waarom er te veel zwerfvuil voorkomt of waarom de hoeveelheden onvoldoende dalen. Een evaluatie van de campagne Mooimakers kan hiervan onderdeel zijn (cf. pilootproject “nudging” in 21 scholen).

Doorrekening van kosten

Wat de doorrekening van de kosten betreft – zowel voor het opruimen van zwerfvuil als in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid – krijgt de Vlaamse Regering een ruimere bevoegdheid dan voorzien in de Single Use Plastics-richtlijn en volgens aangepaste kaderrichtlijn afval. Zo wordt de mogelijkheid opengelaten om kosten voor handhaving en ‘andere beleidskosten’ door te rekenen. Het is onduidelijk wat bedoeld wordt onder handhaving en wat die andere beleidskosten zijn. Voor de SERV is het alvast duidelijk dat het uitoefenen van toezicht en het opleggen van administratieve sancties taken zijn van de uitvoerende macht en de kosten hiervan niet moeten doorgerekend worden in het kader van de uitgebreide producenten-verantwoordelijkheid. Bovendien is het ook onduidelijk welke kosten inzake zwerfvuil dan wel zouden doorgerekend worden. Er is sprake van 130 miljoen euro per jaar, maar volgens de sociale partners circuleren er veel hogere cijfers, afhankelijk van wat al dan niet wordt doorgerekend.

Met oog op goed bestuur formuleert de SERV een aantal concrete aanbevelingen.

Ten eerste moet gestreefd worden naar een effectief beleid en een zo uniform mogelijke regeling in de verschillende gewesten Concreet betekent dit dat :

- Alles wat verpakkingsafval betreft via een samenwerkingsakkoord moet worden geregeld in de Interregionale verpakkingscommissie, zodat minstens in de drie gewesten eenzelfde regeling geldt;
- Er intensief moet samengewerkt worden tussen de drie gewesten ook wat betreft de aanpassingen aan de UPV-regeling en het stimuleren van gescheiden afvalinzameling bij bedrijven.

Ten tweede moet bij de voorbereiding van de omzetting van SUP richtlijn rekening gehouden worden met de Europese guidelines die nu worden uitgewerkt en moet worden bekeken welke regelingen onze buurlanden zullen implementeren.

Bedrijfsafval beter scheiden

De SERV onderschrijft de intentie om het scheiden van bedrijfsafval beter te stimuleren, maar wijst op het essentieel verschil tussen de markt van het huishoudelijk afval die collectief wordt georganiseerd en de private markt van het bedrijfsafval. Het is niet omdat de regeling goed werkt voor het huishoudelijk afval dit ook zo is op de privé markt voor bedrijfsafval. Het is niet omdat een afvalstroom technisch recycleerbaar is dat het voor inzamelaars economisch rendabel is om gescheiden ophaling te voorzien, wat effect heeft op de sorteerefficiëntie bij bedrijven.

Nadere analyse ter onderbouwing ontbreekt momenteel. Enkele vragen die zouden moeten onderzocht worden zijn: waarom wordt er zo weinig gescheiden, om welke stromen gaat het? welke hoeveelheden? wat zijn hinderpalen waarom het niet gebeurt? Analyses (o.a. in het kader van Valipac) kunnen hierbij richtinggevend zijn.

Te onderzoeken pistes zijn volgens de SERV: (1) het stimuleren van samenwerking en collectieve oplossingen vb. op bedrijventerreinen en (2) nasortering met oog op hogere sorteerefficiëntie.

Ook hier zouden dus de principes van een goede beleidsanalyse en beleidsvoorbereiding moeten worden toegepast (goede probleemanalyse, duidelijke doelstelling, inventarisatie van mogelijke beleidsopties, analyse van de maatschappelijke impact en effecten op doelgroepen, enz. en dat zoveel mogelijk cijfermatig onderbouwd en goed overlegd met de relevante stakeholders).

Wij rekenen erop, mevrouw de minister, dat u deze vraag van de SERV naar een goede vormgeving van die verdere beleidsvoorbereidingsprocessen ter harte neemt.

Hoogachtend

Pieter Kerremans	Danny Van Assche
administrateur-generaal	voorzitter

VOORONTWERP VAN DECREET

van 30 oktober 2020

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art. 2. Aan artikel 10.3.3, §2, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, worden een punt 20°, een punt 21° en een punt 22° toegevoegd, die luiden als volgt:

"20° het uitvoeren van de taken in het kader van de bijzondere afvalstoffen, vermeld in artikel 22 en 32 van het Materialendecreet;
21° het uitvoeren van de taken in het kader van toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen als vermeld in titel XVI;
22° het aanduiden van een organisatie voor het overnemen van de taken van de certificatie-instelling asbest, vermeld in artikel 33/16 van het Materialendecreet.".

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Art. 3. Artikel 2 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2. Dit decreet voorziet in de gedeeltelijke omzetting van:
1° richtlijn (EU) 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen;
2° richtlijn (EU) 2019/883 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake havenontvangstvoorzieningen voor de afvalafgifte van schepen, tot wijziging van Richtlijn 2010/65/EU en tot intrekking van Richtlijn 2000/59/EG;
3° richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu.".

Art. 4. In artikel 3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 30 juni 2017 en 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt aan punt 1° een punt g) toegevoegd, dat luidt als volgt:

"g) stoffen die bestemd zijn voor gebruik als voedermiddelen als vermeld in artikel 3, lid 2, g), van verordening (EG) nr. 767/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende het in de handel brengen en het gebruik van diervoeders, tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1831/2003 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 79/373/EEG van de Raad, Richtlijn 80/511/EEG van de Commissie, Richtlijnen 82/471/EEG, 83/228/EEG, 93/74/EEG, 93/113/EG en 96/25/EG van de Raad en Beschikking 2004/217/EG van de Commissie, en die geen dierlijke bijproducten bevatten of daaruit bestaan;";

2° in paragraaf 1, punt 7° wordt de zinsnede "het nuttig toepassen en het verwijderen van afvalstoffen," vervangen door de zinsnede "het nuttig toepassen, met inbegrip van sortering, en het verwijderen van afvalstoffen,";

3° in paragraaf 1 wordt een punt 9°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"9°/1 bioafval: biologisch afbreekbaar tuin- en plantsoenafval, levensmiddelen- en keukenafval van huishoudens, kantoren, restaurants en andere voedingsdiensten, groothandels, kantines, cateringfaciliteiten en winkels, en vergelijkbare afvalstoffen van de levensmiddelenindustrie;";

4° in paragraaf 1 wordt een punt 19°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"19°/1 levensmiddelenafval: alle levensmiddelen als vermeld in artikel 2 van verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden, die afvalstoffen zijn geworden;";

5° in paragraaf 1 wordt een punt 22°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"22°/1 niet-gevaarlijke afvalstof: een afvalstof die geen gevaarlijke afvalstof is;";

6° in paragraaf 1, punt 24°, c), worden de woorden "in stoffen en voorwerpen" vervangen door de woorden "in materialen";

7° in paragraaf 1 wordt een punt 25°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"25°/1 regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid: een reeks maatregelen die de Vlaamse Regering conform artikel 21 vaststelt om ervoor te zorgen dat producenten van producten de financiële of financiële en organisatorische verantwoordelijkheid dragen voor het beheer van de afvalfase in de levenscyclus van een product;";

8° in paragraaf 1 wordt een punt 25°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"25°/2 stedelijk afval: gemengd afval en gescheiden ingezameld afval van huishoudens, met inbegrip van papier en karton, glas, metaal, plastic, bioafval, hout, textiel, verpakkingen, afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, afgedankte batterijen en accu's, grofvuil, met inbegrip van matrassen en meubels, en gemengd afval en gescheiden ingezameld afval uit andere bronnen dan de voormelde bronnen als de aard en samenstelling van dat afval vergelijkbaar zijn met de aard en samenstelling van afval van huishoudens.
Stedelijk afval omvat geen afval van productie, landbouw, bosbouw, visserij, septische tanks en het riolerings- en zuiveringsstelsel, met inbegrip van zuiveringsslib, afgedankte voertuigen of bouw- en sloopafval;";

9° in paragraaf 1 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De definitie, vermeld in het eerste lid, 25°/2, doet geen afbreuk aan de toewijzing van verantwoordelijkheden voor afvalbeheer aan publieke of private actoren.";

10° in paragraaf 2 wordt een punt 4°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"4°/1 gebouweenheid: een in functioneel opzicht zelfstandige eenheid binnen een gebouw;";

11° in paragraaf 2 wordt een punt 11° ingevoegd, dat luidt als volgt:

"11° wooneenheid: een gebouweenheid die over de nodige woonvoorzieningen beschikt om autonoom te kunnen functioneren.".

Art. 5. In artikel 4, §2, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de inleidende zin wordt vervangen door wat volgt:

"De doelstelling van dit decreet is maatregelen vaststellen om een circulaire economie te bevorderen en om materiaalkringlopen tot stand te brengen waarbij:";

2° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:

"1° de gezondheid van de mens en het milieu beschermd worden door afvalproductie en de negatieve gevolgen van afvalproductie en -beheer te voorkomen of te verminderen;".

Art. 6. In artikel 6, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 1 maart 2013 en 26 april 2019, wordt tussen de zinsnede "hoeveelheid, aard, oorsprong" en de zinsnede "en, als dat van toepassing is," de zinsnede ", de hoeveelheid materialen die verkregen zijn door voorbereiding voor hergebruik, recycling of andere handelingen van nuttige toepassing" ingevoegd.

Art. 7. Aan artikel 9 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. De inzamelaar van afvalstoffen biedt aan de afvalstoffenproducent een inzamelformule aan die de afvalstoffenproducent stimuleert de afvalstoffen zo aan te bieden dat bij de verwerking van afvalstoffen de doelstellingen, vermeld in artikel 4, §2, en de hiërarchie, vermeld in artikel 4, §3, 1°, maximaal kunnen worden toegepast. De inzamelformule, gericht op de selectieve inzameling, slaat op de wijze waarop de afvalstoffen worden ingezameld, zoals de gebruikte recipiënten, de inzamelfrequentie, de tarieven en de tariferingsformule. De Vlaamse Regering kan daarvoor nadere regels vaststellen.".

Art. 8. Artikel 10 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 10. Met behoud van de toepassing van artikel 21 en overeenkomstig het beginsel 'de vervuiler betaalt' worden de kosten van het afvalstoffenbeheer, met inbegrip van de kosten voor de noodzakelijke infrastructuur en de exploitatie ervan, gedragen door de oorspronkelijke afvalstoffenproducent, de huidige of de vorige houders van afvalstoffen, de producent van het product waaruit het afval is voortgekomen, of de distributeurs of invoerders van een dergelijk product. De Vlaamse Regering kan daarvoor nadere regels vaststellen.".

Art. 9. In artikel 17 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

"§2. De preventieprogramma's bestaan, voor zover van toepassing, minimaal uit maatregelen met de volgende doelstellingen:

1° duurzame productie- en consumptiemodellen bevorderen en ondersteunen;

2° het ontwerp, de fabricage en het gebruik van producten aanmoedigen die voldoen aan één of meer van de volgende voorwaarden:

   a) ze zijn hulpbronnenefficiënt;

   b) ze zijn duurzaam, ook wat betreft levensduur. Er is dus geen geplande veroudering;

   c) ze zijn repareerbaar, zowel naar praktische mogelijkheden als naar betaalbaarheid ten opzichte van de aanschaf van een nieuw toestel;

   d) ze zijn herbruikbaar;

   e) ze zijn opwaardeerbaar;

3° de producten die kritieke grondstoffen bevatten, in kaart brengen om te voorkomen dat die materialen afval worden;

4° producten hergebruiken en systemen invoeren die reparatie- en hergebruikactiviteiten stimuleren, namelijk voor elektrische en elektronische apparatuur, textiel en meubelen, verpakkingen, bouwmaterialen en -producten;
5° in voorkomend geval en met behoud van de toepassing van de intellectuele-eigendomsrechten de beschikbaarheid van losse onderdelen, handleidingen, technische informatie of andere instrumenten, apparatuur of software die de reparatie en het hergebruik van producten mogelijk maken, aanmoedigen, zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit en veiligheid ervan;
6° de afvalproductie verminderen in processen in verband met de industriële productie, de winning van mineralen, de verwerkende industrie en bouw- en sloopwerkzaamheden, rekening houdend met de beste beschikbare technieken;
7° de productie van levensmiddelenafval in de primaire productie, de verwerking en de industrie, in de detailhandel en de overige distributie van levensmiddelen, in restaurants, catering en huishoudens verminderen;
8° voedselschenkingen en andere herverdeling voor menselijke consumptie aanmoedigen, waarbij het menselijke gebruik voorrang heeft op diervoeding en op de herverwerking tot producten die niet voor de voeding bestemd zijn;
9° de vermindering van het gehalte aan gevaarlijke stoffen in materialen en producten bevorderen, onverminderd de geharmoniseerde wettelijke vereisten voor die materialen en producten;
10° de productie verminderen van afvalstoffen die niet geschikt zijn voor de voorbereiding voor hergebruik of recycling;
11° vaststellen welke producten de belangrijkste bronnen van zwerfafval vormen, namelijk in het natuurlijke en mariene milieu, en zwerfafval van die producten voorkomen en verminderen;
12° de productie van zwerfvuil in zee voorkomen;
13° voorlichtingscampagnes ontwikkelen en ondersteunen om de bewustwording over afvalpreventie en zwerfafval te bevorderen.

Een preventieprogramma omschrijft verder, indien relevant, het nut en de bijdrage aan de afvalpreventie van de hierna genoemde niet-limitatieve lijst van instrumenten en maatregelen, zoals:
1° planningsmaatregelen invoeren of andere economische instrumenten toepassen die een efficiënt gebruik van grondstoffen bevorderen;
2° onderzoek en ontwikkeling bevorderen met het oog op schonere technologieën en producten die minder verspilling veroorzaken, en de resultaten van onderzoek en ontwikkeling op dat gebied verspreiden en toepassen;
3° relevante en doeltreffende indicatoren ontwikkelen voor de milieudruk als gevolg van de productie van afvalstoffen. Die indicatoren helpen bij de preventie van afvalproductie op alle niveaus, van productvergelijkingen op communautair niveau tot acties die plaatselijke instanties ondernemen;
4° ecologische ontwerpen en de systematische integratie van milieuaspecten in het ontwerp van een product bevorderen om de milieuprestaties van het product gedurende de hele levenscyclus ervan te verbeteren;
5° informatie over afvalpreventietechnieken verstrekken om de toepassing van de beste beschikbare technieken door het bedrijfsleven te vergemakkelijken;

6° het personeel van de bevoegde instanties opleiden om afvalpreventie-eisen in vergunningen op te nemen;
7° afvalpreventiemaatregelen in installaties opnemen;
8° bewustmakingscampagnes voeren of financiële, besluitvormings- of andere steun aan bedrijven verlenen;
9° vrijwillige overeenkomsten, consumenten- of producentenpanels of sectoraal overleg gebruiken om ervoor te zorgen dat de betrokken bedrijven of industriële sectoren eigen afvalpreventieplannen of -doelstellingen vaststellen of maatregelen nemen om verspilling die door producten of verpakkingen veroorzaakt is, een halt toe te roepen;
10° geloofwaardige milieumanagementsystemen bevorderen, bijvoorbeeld EMAS en ISO 14001;
11° economische instrumenten inzetten, zoals de beloning van „schoon" aankoopgedrag of de instelling van een door de consument verplicht te betalen vergoeding voor een verpakkingsartikel of -element dat anders gratis ter beschikking zou worden gesteld;
12° bewustmakingscampagnes voeren en informatie verstrekken voor het brede publiek of specifieke categorieën van consumenten;
13° geloofwaardige milieukeurmerken bevorderen;
14° overeenkomsten met het bedrijfsleven of met de distributie sluiten over de beschikbaarheid van afvalpreventie-informatie en van producten met een minder groot milieueffect;
15° in het kader van aankopen door publieke organisaties en bedrijven: milieu-, recyclage- en afvalpreventiecriteria integreren in aanbestedingen en contracten;
16° hergebruik of herstelling bevorderen van afgedankte producten of componenten ervan die daarvoor in aanmerking komen, namelijk via educatieve, economische, logistieke of andere maatregelen, zoals het ondersteunen of opzetten van erkende herstellings- en kringloopcentra en -netwerken, in het bijzonder in dichtbevolkte gebieden;
17° de vervanging van producten bevorderen door alternatieven die een aantoonbare lagere ecologische voetafdruk hebben.

De Vlaamse Regering stelt een specifiek programma vast voor de preventie van levensmiddelenafval en bepaalt wie dit coördineert, opvolgt en welke overheidsinstanties daar buiten de OVAM bij worden betrokken.

Art. 10. In artikel 18, §6, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 2° en 3° worden vervangen door wat volgt:

"2° bestaande grote verwijderingsinstallaties en installaties voor nuttige toepassing inclusief speciale regelingen voor afgewerkte olie, gevaarlijke afvalstoffen, afvalstoffen die aanzienlijke hoeveelheden kritieke grondstoffen bevatten, of afvalstromen waarvoor specifieke Uniewetgeving bestaat;
3° een beoordeling van de noodzaak om bestaande afvalinstallaties te sluiten, van de behoefte aan extra afvalinstallatie-infrastructuur conform paragraaf 2, en van de investeringen en andere financiële middelen die nodig zijn, namelijk voor de lokale autoriteiten, om te voorzien in die behoeften. Die beoordeling wordt opgenomen in de relevante uitvoeringsplannen of andere strategische documenten die gelden;";

2° er worden een punt 3°/1 en een punt 3°/2 ingevoegd, die luiden als volgt:

"3°/1 informatie over de maatregelen om de hoeveelheid afvalstoffen te beperken die naar stortplaatsen gaan;
3°/2 een beoordeling van:
a) de bestaande regelingen voor afvalinzameling, inclusief voor de materialen en gebieden die door gescheiden inzameling worden bestreken, en van de maatregelen om de werking ervan te verbeteren;
b) de behoefte aan nieuwe inzamelingsregelingen;";

3° punt 6° wordt vervangen door wat volgt:

"6° passende kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren en doelstellingen, met name voor:
a) de hoeveelheid geproduceerd afval en de verwerking ervan;
b) stedelijk afval dat wordt verwijderd of energieterugwinning ondergaat;";

4° er worden een punt 7° en een punt 8° toegevoegd, die luiden als volgt:

"7° maatregelen ter bestrijding en voorkoming van alle vormen van zwerfafvalproductie en voor het opruimen van alle soorten zwerfafval;
8° maatregelen en doelstellingen voor preventie, hergebruik, recyclage en ander beheer van stedelijk afval, waaronder verpakkingsafval, en zwerfvuil.".

Art. 11. In artikel 21 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid, wordt punt 4° vervangen door wat volgt:

"4° conform artikel 10 de financiële verantwoordelijkheid toewijzen voor het beheer van de afvalstoffen die voortkomen uit producten die ze op de markt gebracht hebben;";

2° in paragraaf 1 wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Als de maatregelen, vermeld in het eerste lid, bestaan uit het opzetten van regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, zijn de vereisten, vermeld in artikel 21/1 van toepassing. De Vlaamse Regering kan besluiten dat producenten die uit eigen beweging financiële of financiële en organisatorische verantwoordelijkheden voor het beheer van de afvalfase in de levenscyclus van een product op zich nemen, sommige of alle vereisten, vermeld in artikel 21/1, moeten toepassen.";

3° in paragraaf 1 wordt in het bestaande derde lid, dat het vierde lid wordt, de zin "Dergelijke maatregelen kunnen onder meer aanmoedigen tot het ontwikkelen, vervaardigen en in de handel brengen van producten die geschikt zijn voor meervoudig gebruik, die technisch duurzaam zijn en die, zodra ze afval zijn geworden, geschikt zijn voor een passende en veilige recyclage, voor andere nuttige toepassing en voor milieuverantwoorde verwijdering." vervangen door de

zin "Dergelijke maatregelen kunnen onder meer het ontwikkelen, vervaardigen en in de handel brengen aanmoedigen van producten en componenten van producten die:
a) geschikt zijn voor meervoudig gebruik;
b) gerecycleerde materialen bevatten;
c) technisch duurzaam en gemakkelijk te repareren zijn, zowel naar praktische mogelijkheden als naar betaalbaarheid ten opzichte van de aanschaf van een nieuw toestel;
d) zodra ze afval zijn geworden, geschikt zijn voor de voorbereiding voor hergebruik en functionele hoogwaardige recycling om een juiste toepassing van de afvalstoffenhiërarchie mogelijk te maken.";

4° aan paragraaf 1 wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Bij de maatregelen, vermeld in het eerste lid, wordt rekening gehouden met de effecten van producten gedurende hun volledige levenscyclus, met de afvalhiërarchie en, in voorkomend geval, met het potentieel voor meervoudige recyclage, andere nuttige toepassingen en milieuverantwoorde verwijdering.";

5° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§2/1. Als bepaalde producten of afvalstoffen een relevant aandeel van de zwerfvuilkosten en van de milieudruk ten gevolge van zwerfvuil veroorzaken, worden die kosten gedragen door de producenten. De Vlaamse Regering wijst de producten of afvalstoffen aan die een relevant aandeel van de totale zwerfvuilkosten en milieudruk uitmaken en kan nadere regels vaststellen om hun aandeel in de zwerfvuilkosten te bepalen. De zwerfvuilkosten omvatten de kosten voor:
1° bewustmakingsmaatregelen;
2° het inzamelen van afval van die producten, dat in openbare inzamelsystemen wordt afgedankt, inclusief de kosten voor de infrastructuur en de exploitatie ervan en voor het daaropvolgende vervoer en de verwerking van dat afval;
3° het opruimen van het zwerfafval van de voormelde producten, en voor het daaropvolgende vervoer en de verwerking van dat zwerfafval;
4° het verzamelen en rapporteren van gegevens over de hoeveelheden die op de markt gebracht zijn;
5° andere algemene kosten van het beleid tegen zwerfvuil.

De te dekken zwerfvuilkosten bedragen niet meer dan de kosten die noodzakelijk zijn om de diensten, vermeld in het eerste lid, op een kostenefficiënte manier aan te bieden, en kunnen door de Vlaamse Regering voor de betrokken actoren op transparante wijze worden vastgelegd. De kosten voor het opruimen, vervoeren en verwerken van zwerfafval blijven beperkt tot kosten voor werkzaamheden door of namens overheidsinstanties. De berekeningsmethode wordt zodanig ontwikkeld dat de kosten voor het opruimen, vervoeren en verwerken van zwerfafval proportioneel kunnen worden vastgesteld. Om de administratieve kosten zo laag mogelijk te houden, kan de Vlaamse Regering voor het opruimen, vervoeren en verwerken van zwerfafval een financiële bijdrage bepalen door passende meerjarige vaste bedragen vast te stellen.".

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 december 2019, wordt een artikel 21/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 21/1. §1. Als de Vlaamse Regering conform artikel 21, §1, eerste lid, regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid vaststelt, zorgt ze ervoor dat:

1° een duidelijke omschrijving wordt gegeven van de taken en verantwoordelijkheden van alle betrokken actoren, waaronder:
   a) de producenten die producten op het grondgebied op de markt brengen;
   b) de organisaties die namens hen verplichtingen op grond van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid nakomen;
   c) de private of publieke inzamelaars en afvalverwerkers;
   d) de lokale besturen;
   e) de exploitanten van installaties voor hergebruik en voorbereiding voor hergebruik en de ondernemingen van de sociale economie, als dat van toepassing is;

2° doelstellingen voor afvalbeheer worden vastgesteld, in overeenstemming met de afvalhiërarchie, om ten minste de kwantitatieve doelstellingen te behalen die relevant zijn voor de regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en andere kwantitatieve en/of kwalitatieve doelstellingen die relevant worden geacht voor de regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid;

3° een rapportagesysteem wordt opgezet om gegevens te verzamelen over:
   a) de producten die producenten op het grondgebied op de markt brengen;
   b) de inzameling en verwerking van afval dat afkomstig is van die producten, met vermelding van de materiaalstromen als dat van toepassing is;
   c) andere gegevens dan de gegevens, vermeld in punt a) en b), die relevant zijn voor de toepassing van punt 2°;

4° een gelijke behandeling en non-discriminatie van producenten worden gewaarborgd, ongeacht hun oorsprong of grootte, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen en producenten van kleine hoeveelheden producten;

5° de nodige maatregelen worden genomen om de houders van afvalstoffen te informeren over afvalpreventie, hergebruik en voorbereiding voor hergebruik, terugname- en inzamelingssystemen en het voorkomen van zwerfvuil;

6° de nodige maatregelen worden genomen om de houders van afvalstoffen aan te sporen om hun afval af te leveren bij de bestaande systemen voor gescheiden inzameling.

§2. Als de Vlaamse Regering conform artikel 21, §1, eerste lid, regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid vaststelt, neemt ze de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de financiële bijdragen die de producent betaalt om zijn verplichtingen voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid na te komen, aan de volgende voorwaarden voldoen:

1° ze dekken minstens de volgende kosten voor de producten die de producent op de markt brengt:

a) de kosten van de gescheiden inzameling van afval en vervolgens het vervoer en de verwerking ervan, met inbegrip van de verwerking die nodig is om te voldoen aan de doelstellingen, rekening houdend met de inkomsten uit het gebruik en de verkoop van secundaire grondstoffen van hun producten en niet-opgeëist statiegeld;
b) de kosten van het verstrekken van passende informatie aan afvalstoffenhouders conform paragraaf 1, 5°;
c) de kosten van het verzamelen en rapporteren van gegevens conform paragraaf 1, 3°;

2° in geval van collectieve uitvoering van de verplichtingen voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid zijn ze, als dat mogelijk is, gedifferentieerd voor afzonderlijke producten of groepen van soortgelijke producten. Daarbij wordt uitgegaan van de gehele levenscyclus, in afstemming met de geldende Europese vereisten en, als die beschikbaar zijn, op basis van geharmoniseerde Europese criteria. Voor de differentiatie kan rekening worden gehouden met:
a) duurzaamheid;
b) repareerbaarheid;
c) herbruikbaarheid en recycleerbaarheid;
d) de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen;

3° ze bedragen niet meer dan de kosten die nodig zijn om de afvalbeheersdiensten op kostenefficiënte wijze te verrichten. Die kosten worden op transparante wijze vastgesteld tussen de betrokken actoren.

De voorwaarde, vermeld in het eerste lid, 1°, is niet van toepassing op regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid die zijn vastgesteld voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, afgedankte voertuigen of afgedankte batterijen en accu's.

Als dat wordt gerechtvaardigd door de noodzaak om een adequaat afvalbeheer en de economische levensvatbaarheid van de regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid te waarborgen, kan er afgeweken worden van de verdeling van financiële verantwoordelijkheid, vermeld in het eerste lid, 1°, a). Die afwijking kan alleen op voorwaarde dat de producenten ten minste 80% van de noodzakelijke kosten dragen en mits de overige kosten worden gedragen door de afvalstoffenproducent of de distributeur van het product waaruit het afval is voortgekomen.".

Art. 13. Aan artikel 25, §2, van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Het eerste lid is niet van toepassing als voldaan is aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

1° de aard, samenstelling en hoeveelheid van het bedrijfsafval van de afvalstoffenproducent zijn vergelijkbaar met de aard, samenstelling en hoeveelheid van huishoudelijke afvalstoffen. De Vlaamse Regering kan hiertoe nadere regels bepalen.

2° het bedrijfsafval van de afvalstoffenproducent wordt samen met huishoudelijk afval in één ronde ingezameld.".

Art. 14. Aan artikel 30, §5, van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Als conform het eerste lid geen scheiding vereist is, wordt het gemengd afval verwerkt in een faciliteit die beschikt over een vergunning om dat mengsel te verwerken conform artikel 11.".

Art. 15. In artikel 33/6, vierde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, wordt tussen de woorden "Voor de andere" en de woorden "constructies met risicobouwjaar" het woord "publieke" ingevoegd.

Art. 16. In artikel 33/9, paragraaf 1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt het woord "geldig" opgeheven;

2° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Bij wooneenheden mag een asbestinventaris als vermeld in artikel 33/10, §1 en een asbestinventarisattest maar betrekking hebben op één wooneenheid.";

3° in het bestaande tweede lid, dat het derde lid wordt, wordt het woord "geldig" opgeheven;

4° aan het bestaande tweede lid, dat het derde lid wordt, wordt de volgende zin toegevoegd:

"Voor de toegankelijke constructies met risicobouwjaar die niet vallen onder het stelsel van gedwongen mede-eigendom, vermeld in artikel 577-3 van het Burgerlijk Wetboek, of onder de toepassing van artikel 577-2 van het Burgerlijk Wetboek, kan de Vlaamse Regering de regels bepalen voor de opmaak van een asbestinventaris voor de gemeenschappelijke delen.";

5° aan het bestaande derde lid, dat het vierde lid wordt, worden de volgende zinnen toegevoegd:

"De Vlaamse Regering kan de verplichting tot het opstellen van een asbestinventaris per wooneenheid, vermeld in het tweede lid, en het opmaken van een afzonderlijke asbestinventaris voor de gemeenschappelijke delen als voor de privatieve delen, vermeld in het derde lid, verder uitwerken. De Vlaamse Regering kan richtlijnen bepalen voor gebouwen en gebouweenheden bij de opmaak van een asbestinventaris".

Art. 17. In artikel 33/10 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3, tweede lid wordt de zin "Het inspectieprotocol asbestinventarisatie kan bepalen welke constructies met risicobouwjaar bijkomend deel moeten uitmaken van de asbestinventaris en kan bepaalde constructies met risicobouwjaar of bepaalde materialen uitsluiten van de asbestinventaris." vervangen door de zin "Het inspectieprotocol asbestinventarisatie kan bepalen

welke constructies met risicobouwjaar bijkomend deel moeten uitmaken van de asbestinventaris, kan bepaalde constructies met risicobouwjaar of bepaalde materialen uitsluiten van de asbestinventaris en kan de modaliteiten bepalen voor het opmaken van een asbestinventaris per gebouw, gebouweenheid, wooneenheid en gemeenschappelijk deel.";

2° in paragraaf 3 wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"De eigenaar van een toegankelijke constructie met risicobouwjaar stelt zijn eigendom open en toegankelijk opdat de asbestdeskundige inventarisatie veilig een volledige asbestinventaris kan opmaken. De Vlaamse regering kan hiervoor nadere regels bepalen.";

3° in paragraaf 4, eerste lid wordt de zin "De asbestdeskundige inventarisatie bewaart deze persoonsgegevens maximaal tot een geldig asbestinventarisattest afgeleverd werd, overeenkomstig artikel 33/11." vervangen door de zin "De asbestdeskundige inventarisatie bewaart de persoonlijke contactgegevens en het rijksregisternummer/identificatienummer van de sociale zekerheid uiterlijk tot een geldig asbestinventarisatieattest is afgeleverd conform artikel 33/11.";

4° in paragraaf 4, vierde lid worden de woorden "De persoonsgegevens opgenomen in de databank" vervangen door de zinsnede "De persoonlijke contactgegevens en het rijksregisternummer/identificatienummer van de sociale zekerheid die in de databank zijn opgenomen,".

Art. 18. In artikel 33/14, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 1, tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

"Voor de toegankelijke constructies met risicobouwjaar die niet vallen onder het stelsel van gedwongen mede-eigendom, vermeld in artikel 577-3 van het Burgerlijk Wetboek, of onder de toepassing van artikel 577-2 van het Burgerlijk Wetboek, kan de Vlaamse Regering de regels bepalen voor de opmaak van een asbestinventaris voor de gemeenschappelijke delen.";

2° aan paragraaf 4 wordt de volgende zin toegevoegd:

"Het asbestinventarisattest kan maar betrekking hebben op één wooneenheid.".

Art. 19. In artikel 33/16, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het derde lid wordt tussen de woorden "legt ook de" en de woorden "kwaliteitseisen vast" de woorden "taken en" ingevoegd;

2° er wordt een vijfde lid toegevoegd dat luidt als volgt:

"Voor de certificering van een asbestdeskundige inventarisatie als vermeld in het eerste lid, en de erkenning van een certificatie-instelling als vermeld in het derde

lid, kan een certificatiereglement opgesteld worden. De Vlaamse regering bepaalt hoe dit certificatiereglement wordt vastgesteld en kan de inhoud ervan bepalen.".

Art. 20. Artikel 36 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 36. Afvalstoffen worden niet langer als afvalstoffen beschouwd als ze een behandeling voor recyclage of andere nuttige toepassing hebben ondergaan en ze voldoen aan al de volgende voorwaarden:
1° de stof of het voorwerp is bestemd om te worden gebruikt voor specifieke doelen;
2° er is een markt voor of vraag naar de stof of het voorwerp;
3° de stof of het voorwerp voldoet aan de technische voorschriften voor de specifieke doelen, vermeld in punt 1°, en aan de voor producten geldende wetgeving en normen;
4° het gebruik van de stof of het voorwerp heeft over het geheel genomen geen ongunstige effecten op het milieu of de menselijke gezondheid.".

Art. 21. In artikel 39 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

"§2. Als er voor een specifiek materiaal geen Europese criteria zijn vastgelegd, kan de Vlaamse Regering specifieke criteria uitwerken die moeten garanderen dat de voorwaarden, vermeld in artikel 36 en 37, zijn vervuld.

De criteria, vermeld in het eerste lid, waarborgen een hoog niveau van bescherming van het milieu en de menselijke gezondheid en bevorderen een behoedzaam en rationeel gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Ze hebben betrekking op:
1° het afvalmateriaal dat als input voor de handeling voor nuttige toepassing mag worden gebruikt;
2° de toegelaten verwerkingsprocessen en -technieken;
3° de kwaliteitscriteria voor materialen die het resultaat zijn van de handeling voor nuttige toepassing overeenkomstig de toepasselijke productnormen, waaronder, als dat nodig is, grenswaarden voor verontreinigende stoffen;
4° de vereisten waaraan beheerssystemen moeten voldoen om aan te tonen dat de criteria zijn nageleefd, met inbegrip van kwaliteitscontrole en interne controle en, in voorkomend geval, accreditatie;
5° de vereiste inzake conformiteitsverklaring.

Bij de evaluatie van de over het geheel genomen ongunstige effecten op het milieu en de menselijke gezondheid, vermeld in artikel 36, 4°, en artikel 37, 4°, wordt rekening gehouden met de doelstellingen, vermeld in artikel 4, §3.".

Art. 22. Aan artikel 40 van hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, worden een paragraaf 2 en een paragraaf 3 toegevoegd, die luiden als volgt:

"§2. Voor materialen waarvoor geen specifieke criteria bestaan en die niet bestemd zijn om te worden ingezet als brandstof, kan de houder een zelfbeoordeling uitvoeren op basis van de voorwaarden, vermeld in artikel 36 of 37. De Vlaamse

Regering kan regels uitwerken waarmee de houder kan verifiëren of een bepaald materiaal niet of niet meer als een afvalstof moet worden beschouwd.

§3. Een natuurlijke of rechtspersoon die voor de eerste keer een materiaal gebruikt dat niet langer een afvalstof is en niet in de handel is gebracht, of een materiaal voor het eerst sinds het niet langer een afvalstof is, in de handel brengt, ziet erop toe dat het materiaal voldoet aan de vereisten in kwestie, vermeld in de wetgeving over de chemische stoffen en producten.

Aan de voorwaarden, vermeld in artikel 36 of 37, is voldaan voordat de wetgeving over de chemische stoffen en producten van toepassing is op het materiaal dat niet of niet meer als een afvalstof moet worden beschouwd.".

Art. 23. In artikel 41, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "van scheepsafval van de zeevaart, met inbegrip van de behandeling en verwerking van het scheepsafval," vervangen door de zinsnede "van afval van schepen van de zeevaart, met inbegrip van de ontvangst en verwerking van dat afval en met uitzondering van passief opgevist afval,".

Art. 24. In artikel 66, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 29 maart 2019, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"De Vlaamse Regering kan de opname in het register, vermeld in artikel 13, afhankelijk stellen van een retributie die de kosten dekt van al de volgende elementen:
1° de administratieve behandeling van de aanvraag;
2° het beheer van het register;
3° de uitoefening van het toezicht op de voorwaarden die aan de registratie gekoppeld zijn.".

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 25. Artikel 16 treedt in werking op dezelfde datum als artikel 33/9, §1 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen.

Art. 26. Artikel 17 treedt in werking op dezelfde datum als artikel 33/10 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen.

Art. 27. Artikel 18 treedt in werking op dezelfde datum als artikel 33/14 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen.

Art. 28. Artikel 19 treedt in werking op dezelfde datum als artikel 33/16 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 68.227/1
van 2 december 2020

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen’

Op 30 oktober 2020 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest 'tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen'.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 19 november 2020. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Chantal BAMPS en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 2 december 2020.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe het decreet van 5 april 1995 'houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid' (DABM) en het decreet van 23 december 2011 'betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen' (Materialendecreet) te wijzigen.

Door de wijziging aan het DABM behoren het uitvoeren van taken in het kader van de bijzondere afvalstoffen, vermeld in de artikelen 22 en 32 van het Materialendecreet, en van toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen bedoeld in titel XVI, evenals het aanduiden van een organisatie voor het overnemen van de taken van de certificatie-instelling asbest, vermeld in het Materialendecreet, voortaan tot het takenpakket van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) (artikel 2 van het voorontwerp).

Met de wijzigingen aan het Materialendecreet wordt de gedeeltelijke omzetting in interne regelgeving beoogd van richtlijn (EU) 2018/851 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 'tot wijziging van richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen' (artikelen 4 tot 11, 4°, 12, 13, en 20 tot 22), van richtlijn (EU) 2019/883 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 'inzake havenontvangstvoorzieningen voor de afvalafgifte van schepen, tot wijziging van Richtlijn 2010/65/EU en tot intrekking van Richtlijn 2000/59/EG' (artikel 23) en van richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 'betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu' (artikel 11, 5°).

Daarnaast worden ook de voorschriften betreffende de bedrijfsafvalstoffen (artikel 13) en het beheer van asbesthoudende materialen gewijzigd (artikelen 15 tot 19). Ten slotte wordt bepaald dat wanneer de Vlaamse Regering beslist om de opname in het register van artikel 13[2] afhankelijk te stellen van een retributie, de kosten worden aangewezen die daarmee worden gedekt (artikel 24).

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Register met 'actoren in de afvalstoffenketen'.

BEVOEGDHEID

3.1. Op grond van artikel 6, § 1, II, eerste lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' (BWHI) is het Vlaamse Gewest, wat het leefmilieu en het waterbeleid betreft, bevoegd voor het afvalstoffenbeleid.

3.2. Niettegenstaande de ontworpen regeling op grond van voornoemde bepaling in beginsel tot de materiële bevoegdheid behoort van het Vlaamse Gewest, verdienen de hiernavolgende artikelen evenwel bijzondere aandacht.

3.2.1. In het ontworpen artikel 17, § 2, eerste lid, 11° en 12°, van het Materialendecreet (artikel 9 van het voorontwerp)[3] wordt bepaald dat de preventieprogramma's minimaal bestaan uit maatregelen met als doelstelling het vaststellen welke producten de belangrijkste bronnen van zwerfafval vormen, namelijk in het natuurlijke en mariene milieu, en het voorkomen en verminderen van zwerfafval van die producten respectievelijk het voorkomen van de productie van zwerfvuil in zee.

Gevraagd op basis van welke bevoegdheid voorschriften worden ontworpen met betrekking tot het mariene milieu en het voorkomen van de productie van zwerfafval in zee, antwoordde de gemachtigde:

> "De Vlaamse overheid is niet bevoegd voor het mariene milieu, maar zij is wel bevoegd voor het nemen van maatregelen tegen zwerfvuil dat via waterwegen en stranden uiteindelijk in het mariene milieu terechtkomt. Zij is ook bevoegd voor het ontvangen van afvalstoffen van schepen zodat wordt voorkomen dat deze afvalstoffen in het mariene milieu terechtkomen. Zo heeft de Vlaamse overheid in navolging van resolutie 866, aangenomen door het Vlaams Parlement op 5 oktober 2016, een Vlaams integraal actieplan marien zwerfvuil opgesteld".

Wat het mariene milieu betreft, dient te worden opgemerkt dat de bescherming ervan behoort tot de bevoegdheid van de federale regelgever. Zoals de ontworpen bepaling is geformuleerd, kan de regeling tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest worden gerekend, in zoverre deze maatregelen betrekking hebben op zwerfafval dat zich op het grondgebied van het Vlaamse Gewest bevindt.

In zoverre in het ontworpen artikel 17, § 2, eerste lid, 12°, van het Materialendecreet het voorkomen van de productie van zwerfvuil in zee wordt beoogd, dient te worden vastgesteld dat, eens voorbij de laagwaterlijn van de Noordzee, het Vlaamse Gewest geen bevoegdheden meer kan uitoefenen en dat bijgevolg de ontworpen bepaling, vermits het een regeling betreft die de decreetgever neemt in het kader van de gewestelijke bevoegdheid betreffende het afvalstoffenbeleid, bevoegdheidsconform dient te worden gelezen en ingevuld.

[3] Artikel 9 van het voorontwerp vormt volgens de concordantietabel de omzetting van artikel 1, 10) van richtlijn (EU) 2018/851.

3.2.2. In het ontworpen artikel 17, § 2, tweede lid, 11°, van het Materialendecreet (artikel 9 van het voorontwerp) wordt bepaald dat een preventieprogramma verder, indien relevant, het nut en de bijdrage aan de afvalpreventie omschrijft van het inzetten van economische instrumenten, zoals de instelling van een door de consument verplicht te betalen vergoeding voor een verpakkingsartikel of -element dat anders gratis ter beschikking zou worden gesteld.

Ook deze ontworpen bepaling zal bevoegdheidsconform dienen te worden ingevuld, waarbij het Vlaamse Gewest binnen de hem op grond van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 3°, BWHI toegekende bevoegdheid de prijzen kan regelen in de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de gewesten behoren.

3.2.3. Voor de in het ontworpen artikel 25, § 2, tweede lid, van het Materialendecreet (artikel 13 van het voorontwerp) uitgewerkte regeling van voorschriften met betrekking tot de afgifte van bedrijfsafvalstoffen, zal bij het concretiseren van deze maatregel, zoals aangegeven in de bij adviesaanvraag gevoegde Nota aan de Vlaamse Regering, rekening dienen te worden gehouden met de bevoegdheidsverdeling en met de verenigbaarheid ervan met de Belgische Economische en Monetaire Unie.

VORMVEREISTEN

4. De ontworpen regeling bevat bepalingen die de verwerking van persoonsgegevens regelen.

Artikel 36, lid 4, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’ (hierna: AVG), gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 van die verordening, voorziet in een verplichting om de toezichthoudende autoriteit, in dit geval de Gegevensbeschermingsautoriteit bedoeld in de wet van 3 december 2017 ‘tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit’, te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel door een regering in verband met verwerking van persoonsgegevens.

Niettegenstaande de gemachtigde op de vraag of het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit werd ingewonnen, bevestigend heeft geantwoord, werd door hem het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie overgemaakt.

In advies 61.267/2/AV van 27 juni 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 3 december 2017,[4] heeft de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving uiteengezet dat noch de AVG,[5] noch de bevoegdheidsverdelende regels eraan in de weg staan dat in eenzelfde lidstaat meerdere toezichthoudende autoriteiten worden opgericht. In dat advies wordt

[4] *Parl.St*. Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 103-132.

[5] Zie immers artikel 51, lid 1, van de AVG.

gesteld dat de gemeenschappen en gewesten autoriteiten kunnen oprichten die toezicht houden op de naleving van de 'specifieke' regels die de deelstaten ter uitvoering van de AVG hebben vastgesteld inzake de verwerking van persoonsgegevens in het kader van activiteiten die onder hun bevoegdheid vallen.[6] Het verlenen van de bevoegdheid aan die autoriteiten om adviezen te geven, teneinde te voldoen aan de verplichting die voortvloeit uit de aangehaalde verordeningsbepalingen, hoort daar ook onder.

Zoals echter eveneens in het voormelde advies is uiteengezet, is het de Gegevensbeschermingsautoriteit die belast is met het toezicht op de naleving van de "algemene" regels inzake de verwerking van persoonsgegevens, met inbegrip van de algemene regels die de federale overheid ter uitvoering van de AVG heeft vastgesteld.[7] Daaronder valt ook de bevoegdheid om, wat die regels betreft, advies te geven teneinde te voldoen aan de voormelde adviesverplichting.

De conclusie is dan ook dat het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit alsnog moet worden ingewonnen vooraleer het voorontwerp doorgang kan vinden.

5. Het voorontwerp is aangemeld bij de Europese Commissie overeenkomstig artikel 5, lid 1, van richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 'betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij' onder het nummer 2020/649/B. De *standstill*-periode bedoeld in artikel 6 van de voormelde richtlijn loopt af op 15 januari 2021.[8]

6. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van deze vormvereisten nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, alsnog aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

7. Artikel 3 van het voorontwerp vervangt artikel 2 van het Materialendecreet dat de richtlijnen vermeldt die deels door het Materialendecreet worden omgezet in interne regelgeving.

In het ontworpen artikel 2 van het Materialendecreet worden voortaan naast richtlijn 2008/98/EG ook richtlijnen (EU) 2019/883 en (EU) 2019/904 vermeld.

---

[6] *Parl.St*. Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 115 (opmerking 7.1).

[7] *Ibid.*, 106-115 (opmerkingen 1 tot 6) en 117 (opmerking 3).

[8] https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/nl/search/?trisaction=search.detail&year=2020&num=649

In de bij de memorie van toelichting gevoegde bijlagen met de concordantietabellen betreffende de omgezette Europese regels, worden de richtlijnen (EU) 2018/851, (EU) 2019/883 en (EU) 2019/904 vermeld. Niettegenstaande richtlijn 2008/98/EG wordt gewijzigd door richtlijn (EU) 2018/851 wordt in het ontworpen artikel 2 van het Materialendecreet evenwel geen melding gemaakt van deze wijzigingsrichtlijn.

Artikel 2.1, tweede lid, van richtlijn (EU) 2018/851 bepaalt dat, wanneer de lidstaten omzettingbepalingen aannemen, in de bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking ervan naar deze richtlijn wordt verwezen, waarbij de methoden voor deze verwijzingen door de lidstaten worden vastgesteld.

Overeenkomstig aanwijzing 148, 4°, van de Vlaamse omzendbrief betreffende de Wetgevingstechniek VR 2019/4[9] moet artikel 3 van het voorontwerp worden aangevuld met de vermelding dat ook richtlijn (EU) 2018/851 gedeeltelijk in de interne regelgeving wordt omgezet.

Artikel 11

8. Het ontworpen artikel 21, § 2/1, van het Materialendecreet bepaalt dat als bepaalde producten of afvalstoffen een relevant aandeel van de zwerfvuilkosten en van de milieudruk ten gevolge van zwerfvuil veroorzaken, die kosten gedragen worden door de producenten. Hierbij wordt aan de Vlaamse Regering de keuze gelaten om een regeling uit te werken voor het dragen van de kosten verbonden aan zwerfvuil.

Volgens de bijgevoegde concordantietabel wordt hiermee artikel 8 van richtlijn (EU) 2019/904, dat het principe verwoordt dat de producenten de zwerfvuilkosten dragen, verruimd omgezet.

Gevraagd of de ontworpen regeling een belasting betreft en of er bijgevolg is voldaan aan het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 170 van de Grondwet, antwoordde de gemachtigde:

> "Met 5° wordt het principe verankerd dat de zwerfvuilkost moet worden gedragen door de verantwoordelijke producent. Dit moet nog verder worden uitgewerkt in een aanvullend wettelijk kader waarin concrete elementen als belastbare basis, tarief, heffingsplichtige… nader worden bepaald. Voorliggende piste is om dit op te nemen in een wettelijk kader dat wordt uitgewerkt in samenwerking met de andere gewesten en of de federale overheid. We stippen hierbij ook aan dat de financiële bijdrage waarvan sprake niet noodzakelijk een heffing, bijdrage of belasting is die door de overheid wordt opgelegd en geïnd. Het kan ook een bijdrage zijn die de producent doorrekent aan de consument en die de producent toelaat om de opgesomde kosten te dekken."

[9] https://overheid.vlaanderen.be/wetgevingstechniek/omzendbrief-betreffende-de-wetgevingstechniek-vr-2019/4#Aanw_147

Uit het antwoord van de gemachtigde kan niet worden afgeleid of de in de ontworpen bepaling bedoelde bijdragen als belastingen dan wel als retributies dienen te worden beschouwd.

Vermits uit de ontworpen bepaling tevens blijkt dat aan de Vlaamse Regering de keuze wordt gelaten om de desbetreffende kostenregeling uit te werken zullen, afhankelijk van deze keuze, de geldende voorschriften dienen te worden nagekomen en zal bijgevolg de ontworpen delegatie dienovereenkomstig dienen te worden afgelijnd.

Indien deze bijdragen bijgevolg zouden worden beschouwd als belastingen, en niet als retributies, dient te worden benadrukt dat uit het in de artikelen 170 en 172 van de Grondwet opgenomen legaliteitsbeginsel in fiscale zaken voortvloeit dat de decreetgever zelf alle essentiële elementen van de in te voeren belasting dient vast te stellen aan de hand waarvan de belastingschuld van de belastingplichtige kan worden bepaald, zoals de omschrijving van de personen die aan de belasting zijn onderworpen, de belastbare materie, de heffingsgrondslag, de aanslagvoet of het tarief en de eventuele vrijstellingen of verminderingen.[10]

In dat geval dient het ontworpen artikel 21, § 2/1, van het Materialendecreet derhalve te worden aangevuld teneinde te voldoen aan het zo-even in herinnering gebrachte legaliteitsbeginsel in fiscale zaken.

Artikel 17

9. In het ontworpen artikel 33/10, § 3, derde lid, van het Materialendecreet wordt bepaald dat de eigenaar van een toegankelijke constructie met risicobouwjaar zijn eigendom open en toegankelijk stelt opdat de asbestdeskundige inventarisatie veilig een volledige asbestinventaris kan opmaken. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd hiervoor nadere regels te bepalen.

Gelet op de onschendbaarheid van de woning, die is gewaarborgd bij artikel 15 van de Grondwet en artikel 8, lid 1, van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, dient het ontworpen artikel 33/10, § 3, derde lid, van het Materialendecreet in beperkende zin te worden gelezen.

De in de ontworpen regeling aan de Vlaamse Regering verleende delegatie om de nadere regels te bepalen met betrekking tot het open en toegankelijk stellen van de woning is bijgevolg te ruim geformuleerd.

[10] Zie bijvoorbeeld Grondwettelijk Hof, nr. 106/2008, 17 juli 2008, B.12.

Vermits het principieel recht op toegang dat wordt verleend, niet het recht inhoudt om – rekening houdend met de concrete omstandigheden – daarvan op onredelijke of disproportionele wijze gebruik te maken, dienen bijgevolg voor de realisatie van de met de delegatie beoogde maatregelen meer waarborgen in die zin in de ontworpen regeling zelf te worden ingeschreven.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Wim GEURTS Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art. 2. Aan artikel 10.3.3, §2, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, worden een punt 20°, 21° en 22° toegevoegd, die luiden als volgt:

"20° het uitvoeren van de taken in het kader van de bijzondere afvalstoffen, vermeld in artikel 22 en 32 van het Materialendecreet;
21° het uitvoeren van de taken in het kader van toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen als vermeld in titel XVI;
22° het aanduiden van een organisatie voor het overnemen van de taken van de certificatie-instelling asbest, vermeld in artikel 33/16 van het Materialendecreet.".

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Art. 3. Artikel 2 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 2. Dit decreet voorziet in de gedeeltelijke omzetting van:
1° richtlijn (EU) 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen;
2° richtlijn (EU) 2018/851 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen;
3° richtlijn (EU) 2019/883 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake havenontvangstvoorzieningen voor de afvalafgifte van schepen, tot wijziging van Richtlijn 2010/65/EU en tot intrekking van Richtlijn 2000/59/EG;
4° richtlijn (EU) 2019/904 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu.".

Art. 4. In artikel 3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 april 2014, 30 juni 2017 en 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt aan punt 1° een punt g) toegevoegd, dat luidt als volgt:

"g) stoffen die bestemd zijn voor gebruik als voedermiddelen als vermeld in artikel 3, lid 2, g), van verordening (EG) nr. 767/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende het in de handel brengen en het gebruik van diervoeders, tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1831/2003 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 79/373/EEG van de Raad, Richtlijn 80/511/EEG van de Commissie, Richtlijnen 82/471/EEG, 83/228/EEG, 93/74/EEG, 93/113/EG en 96/25/EG van de Raad en Beschikking 2004/217/EG van de Commissie, en die geen dierlijke bijproducten bevatten of daaruit bestaan;";

2° in paragraaf 1, 7°, wordt de zinsnede "het nuttig toepassen en het verwijderen van afvalstoffen," vervangen door de zinsnede "het nuttig toepassen, met inbegrip van sortering, en het verwijderen van afvalstoffen,";

3° in paragraaf 1 wordt een punt 9°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"9°/1 bioafval: biologisch afbreekbaar tuin- en plantsoenafval, levensmiddelen- en keukenafval van huishoudens, kantoren, restaurants en andere voedingsdiensten, groothandels, kantines, cateringfaciliteiten en winkels, en vergelijkbare afvalstoffen van de levensmiddelenindustrie;";

4° in paragraaf 1 wordt een punt 19°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"19°/1 levensmiddelenafval: alle levensmiddelen als vermeld in artikel 2 van verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden, die afvalstoffen zijn geworden;";

5° in paragraaf 1 wordt een punt 22°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"22°/1 niet-gevaarlijke afvalstof: een afvalstof die geen gevaarlijke afvalstof is;";

6° in paragraaf 1, 24°, c), worden de woorden "in stoffen en voorwerpen" vervangen door de woorden "in materialen";

7° in paragraaf 1 wordt een punt 25°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"25°/1 regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid: een reeks maatregelen die de Vlaamse Regering conform artikel 21 vaststelt om ervoor te zorgen dat producenten van producten de financiële of financiële en organisatorische verantwoordelijkheid dragen voor het beheer van de afvalfase in de levenscyclus van een product;";

8° in paragraaf 1 wordt een punt 25°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"25°/2 stedelijk afval: gemengd afval en gescheiden ingezameld afval van huishoudens, met inbegrip van papier en karton, glas, metaal, plastic, bioafval, hout, textiel, verpakkingen, afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, afgedankte batterijen en accu's, grofvuil, met inbegrip van matrassen en meubels, en gemengd afval en gescheiden

ingezameld afval uit andere bronnen dan de voormelde bronnen als de aard en samenstelling van dat afval vergelijkbaar zijn met de aard en samenstelling van afval van huishoudens. Stedelijk afval omvat geen afval van productie, landbouw, bosbouw, visserij, septische tanks en het riolerings- en zuiveringsstelsel, met inbegrip van zuiveringsslib, afgedankte voertuigen of bouw- en sloopafval;";

9° aan paragraaf 1 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De definitie, vermeld in het eerste lid, 25°/2, doet geen afbreuk aan de toewijzing van verantwoordelijkheden voor afvalbeheer aan publieke of private actoren.";

10° in paragraaf 2 wordt een punt 4°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"4°/1 gebouweenheid: een in functioneel opzicht zelfstandige eenheid binnen een gebouw;";

11° aan paragraaf 2 wordt een punt 11° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"11° wooneenheid: een gebouweenheid die over de nodige woonvoorzieningen beschikt om autonoom te kunnen functioneren.".

Art. 5. In artikel 4, §2, van hetzelfde decreet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de inleidende zin wordt vervangen door wat volgt:

"De doelstelling van dit decreet is maatregelen vaststellen om een circulaire economie te bevorderen en om materiaalkringlopen tot stand te brengen waarbij:";

2° punt 1° wordt vervangen door wat volgt:

"1° de gezondheid van de mens en het milieu beschermd worden door afvalproductie en de negatieve gevolgen van afvalproductie en -beheer te voorkomen of te verminderen;".

Art. 6. In artikel 6, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 1 maart 2013 en 26 april 2019, wordt tussen de zinsnede "hoeveelheid, aard, oorsprong" en de zinsnede "en, als dat van toepassing is," de zinsnede ", de hoeveelheid materialen die verkregen zijn door voorbereiding voor hergebruik, recycling of andere handelingen van nuttige toepassing" ingevoegd.

Art. 7. Aan artikel 9 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 26 april 2019, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. De inzamelaar van afvalstoffen biedt aan de afvalstoffenproducent een inzamelformule aan die de afvalstoffenproducent stimuleert de afvalstoffen zo aan te bieden dat bij de verwerking van afvalstoffen de doelstellingen, vermeld in artikel 4, §2, en de hiërarchie, vermeld in artikel 4, §3, 1°, maximaal kunnen worden toegepast. De inzamelformule, gericht op de selectieve inzameling, slaat op de wijze waarop de afvalstoffen worden ingezameld, zoals de gebruikte recipiënten, de inzamelfrequentie, de tarieven en de tariferingsformule. De Vlaamse Regering kan daarvoor nadere regels vaststellen.".

Art. 8. Artikel 10 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 10. Met behoud van de toepassing van artikel 21 en overeenkomstig het beginsel 'de vervuiler betaalt' worden de kosten van het afvalstoffenbeheer, met inbegrip van de kosten voor de noodzakelijke infrastructuur en de exploitatie ervan, gedragen door de oorspronkelijke afvalstoffenproducent, de huidige of de vorige houders van afvalstoffen, de producent van het product waaruit het afval is voortgekomen, of de distributeurs of invoerders van een dergelijk product. De Vlaamse Regering kan daarvoor nadere regels vaststellen.".

Art. 9. In artikel 17 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

"§2. De preventieprogramma's bestaan, voor zover van toepassing, minimaal uit maatregelen met de volgende doelstellingen:
1° duurzame productie- en consumptiemodellen bevorderen en ondersteunen;
2° het ontwerp, de fabricage en het gebruik van producten aanmoedigen die voldoen aan één of meer van de volgende voorwaarden:
   a) ze zijn hulpbronnenefficiënt;
   b) ze zijn duurzaam, ook wat betreft levensduur. Er is dus geen geplande veroudering;
   c) ze zijn repareerbaar, zowel naar praktische mogelijkheden als naar betaalbaarheid ten opzichte van de aanschaf van een nieuw toestel;
   d) ze zijn herbruikbaar;
   e) ze zijn opwaardeerbaar;
3° de producten die kritieke grondstoffen bevatten, in kaart brengen om te voorkomen dat die materialen afval worden;
4° producten hergebruiken en systemen invoeren die reparatie- en hergebruikactiviteiten stimuleren, namelijk voor elektrische en elektronische apparatuur, textiel en meubelen, verpakkingen, bouwmaterialen en-producten;
5° in voorkomend geval en met behoud van de toepassing van de intellectuele-eigendomsrechten de beschikbaarheid van losse onderdelen, handleidingen, technische informatie of andere instrumenten, apparatuur of software die de reparatie en het hergebruik van producten mogelijk maken, aanmoedigen, zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit en veiligheid ervan;
6° de afvalproductie verminderen in processen in verband met de industriële productie, de winning van mineralen, de verwerkende industrie en bouw- en sloopwerkzaamheden, rekening houdend met de beste beschikbare technieken;
7° de productie van levensmiddelenafval in de primaire productie, de verwerking en de industrie, in de detailhandel en de overige distributie van levensmiddelen, in restaurants, catering en huishoudens verminderen;
8° voedselschenkingen en andere herverdeling voor menselijke consumptie aanmoedigen, waarbij het menselijke gebruik voorrang heeft op diervoeding en op de herverwerking tot producten die niet voor de voeding bestemd zijn;
9° de vermindering van het gehalte aan gevaarlijke stoffen in materialen en producten bevorderen, onverminderd de geharmoniseerde wettelijke vereisten voor die materialen en producten;
10° de productie verminderen van afvalstoffen die niet geschikt zijn voor de voorbereiding voor hergebruik of recycling;
11° vaststellen welke producten de belangrijkste bronnen van zwerfafval vormen, namelijk in het natuurlijke en mariene milieu, en zwerfafval van die producten voorkomen en verminderen;
12° de productie van zwerfvuil in zee voorkomen;
13° voorlichtingscampagnes ontwikkelen en ondersteunen om de bewustwording over afvalpreventie en zwerfafval te bevorderen.

Een preventieprogramma omschrijft verder, indien relevant, het nut en de bijdrage aan de afvalpreventie van de hierna genoemde niet-limitatieve lijst van instrumenten en maatregelen, zoals:

1° planningsmaatregelen invoeren of andere economische instrumenten toepassen die een efficiënt gebruik van grondstoffen bevorderen;
2° onderzoek en ontwikkeling bevorderen met het oog op schonere technologieën en producten die minder verspilling veroorzaken, en de resultaten van onderzoek en ontwikkeling op dat gebied verspreiden en toepassen;
3° relevante en doeltreffende indicatoren ontwikkelen voor de milieudruk als gevolg van de productie van afvalstoffen. Die indicatoren helpen bij de preventie van afvalproductie op alle niveaus, van productvergelijkingen op communautair niveau tot acties die plaatselijke instanties ondernemen;
4° ecologische ontwerpen en de systematische integratie van milieuaspecten in het ontwerp van een product bevorderen om de milieuprestaties van het product gedurende de hele levenscyclus ervan te verbeteren;
5° informatie over afvalpreventietechnieken verstrekken om de toepassing van de beste beschikbare technieken door het bedrijfsleven te vergemakkelijken;
6° het personeel van de bevoegde instanties opleiden om afvalpreventie-eisen in vergunningen op te nemen;
7° afvalpreventiemaatregelen in installaties opnemen;
8° bewustmakingscampagnes voeren of financiële, besluitvormings- of andere steun aan bedrijven verlenen;
9° vrijwillige overeenkomsten, consumenten- of producentenpanels of sectoraal overleg gebruiken om ervoor te zorgen dat de betrokken bedrijven of industriële sectoren eigen afvalpreventieplannen of -doelstellingen vaststellen of maatregelen nemen om verspilling die door producten of verpakkingen veroorzaakt is, een halt toe te roepen;
10° geloofwaardige milieumanagementsystemen bevorderen, bijvoorbeeld EMAS en ISO 14001;
11° economische instrumenten inzetten, zoals de beloning van "schoon" aankoopgedrag of de instelling van een door de consument verplicht te betalen vergoeding voor een verpakkingsartikel of -element dat anders gratis ter beschikking zou worden gesteld;
12° bewustmakingscampagnes voeren en informatie verstrekken voor het brede publiek of specifieke categorieën van consumenten;
13° geloofwaardige milieukeurmerken bevorderen;
14° overeenkomsten met het bedrijfsleven of met de distributie sluiten over de beschikbaarheid van afvalpreventie-informatie en van producten met een minder groot milieueffect;
15° in het kader van aankopen door publieke organisaties en bedrijven: milieu-, recyclage- en afvalpreventiecriteria integreren in aanbestedingen en contracten;
16° hergebruik of herstelling bevorderen van afgedankte producten of componenten ervan die daarvoor in aanmerking komen, namelijk via educatieve, economische, logistieke of andere maatregelen, zoals het ondersteunen of opzetten van erkende herstellings- en kringloopcentra en -netwerken, in het bijzonder in dichtbevolkte gebieden;
17° de vervanging van producten bevorderen door alternatieven die een aantoonbare lagere ecologische voetafdruk hebben.

De Vlaamse Regering stelt een specifiek programma vast voor de preventie van levensmiddelenafval en bepaalt wie dit coördineert, opvolgt en welke overheidsinstanties daar buiten de OVAM bij worden betrokken.

Art. 10. In artikel 18, §6, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 2° en 3° worden vervangen door wat volgt:

"2° bestaande grote verwijderingsinstallaties en installaties voor nuttige toepassing inclusief speciale regelingen voor afgewerkte olie, gevaarlijke afvalstoffen, afvalstoffen die aanzienlijke hoeveelheden kritieke grondstoffen bevatten, of afvalstromen waarvoor specifieke Uniewetgeving bestaat;

3° een beoordeling van de noodzaak om bestaande afvalinstallaties te sluiten, van de behoefte aan extra afvalinstallatie-infrastructuur conform paragraaf 2, en van de investeringen en andere financiële middelen die nodig zijn, namelijk voor de lokale autoriteiten, om te voorzien in die behoeften. Die beoordeling wordt opgenomen in de relevante uitvoeringsplannen of andere strategische documenten die gelden;";

2° er worden een punt 3°/1 en een punt 3°/2 ingevoegd, die luiden als volgt:

"3°/1 informatie over de maatregelen om de hoeveelheid afvalstoffen te beperken die naar stortplaatsen gaan;

3°/2 een beoordeling van:

a) de bestaande regelingen voor afvalinzameling, inclusief voor de materialen en gebieden die door gescheiden inzameling worden bestreken, en van de maatregelen om de werking ervan te verbeteren;

b) de behoefte aan nieuwe inzamelingsregelingen;";

3° punt 6° wordt vervangen door wat volgt:

"6° passende kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren en doelstellingen, met name voor:

a) de hoeveelheid geproduceerd afval en de verwerking ervan;

b) stedelijk afval dat wordt verwijderd of energieterugwinning ondergaat;";

4° er worden een punt 7° en een punt 8° toegevoegd, die luiden als volgt:

"7° maatregelen ter bestrijding en voorkoming van alle vormen van zwerfafvalproductie en voor het opruimen van alle soorten zwerfafval;

8° maatregelen en doelstellingen voor preventie, hergebruik, recyclage en ander beheer van stedelijk afval, waaronder verpakkingsafval, en zwerfvuil.".

Art. 11. In artikel 21 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid, wordt punt 4° vervangen door wat volgt:

"4° conform artikel 10 de financiële verantwoordelijkheid toewijzen voor het beheer van de afvalstoffen die voortkomen uit producten die ze op de markt gebracht hebben;";

2° in paragraaf 1 wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Als de maatregelen, vermeld in het eerste lid, bestaan uit het opzetten van regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, zijn de vereisten, vermeld in artikel 21/1, van toepassing. De Vlaamse Regering kan besluiten dat producenten die uit eigen beweging financiële of financiële en

organisatorische verantwoordelijkheden voor het beheer van de afvalfase in de levenscyclus van een product op zich nemen, sommige of alle vereisten, vermeld in artikel 21/1, moeten toepassen.";

3° in paragraaf 1 wordt in het bestaande derde lid, dat het vierde lid wordt, de zin "Dergelijke maatregelen kunnen onder meer aanmoedigen tot het ontwikkelen, vervaardigen en in de handel brengen van producten die geschikt zijn voor meervoudig gebruik, die technisch duurzaam zijn en die, zodra ze afval zijn geworden, geschikt zijn voor een passende en veilige recyclage, voor andere nuttige toepassing en voor milieuverantwoorde verwijdering." vervangen door de zin "Dergelijke maatregelen kunnen onder meer het ontwikkelen, vervaardigen en in de handel brengen aanmoedigen van producten en componenten van producten die:
   a) geschikt zijn voor meervoudig gebruik;
   b) gerecycleerde materialen bevatten;
   c) technisch duurzaam en gemakkelijk te repareren zijn, zowel naar praktische mogelijkheden als naar betaalbaarheid ten opzichte van de aanschaf van een nieuw toestel;
   d) zodra ze afval zijn geworden, geschikt zijn voor de voorbereiding voor hergebruik en functionele hoogwaardige recycling om een juiste toepassing van de afvalstoffenhiërarchie mogelijk te maken.";

4° aan paragraaf 1 wordt een vijfde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Bij de maatregelen, vermeld in het eerste lid, wordt rekening gehouden met de effecten van producten gedurende hun volledige levenscyclus, met de afvalhiërarchie en, in voorkomend geval, met het potentieel voor meervoudige recyclage, andere nuttige toepassingen en milieuverantwoorde verwijdering.";

5° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§2/1. Als bepaalde producten of afvalstoffen een relevant aandeel van de zwerfvuilkosten en van de milieudruk ten gevolge van zwerfvuil veroorzaken, worden die kosten gedragen door de producenten. De Vlaamse Regering wijst de producten of afvalstoffen aan die een relevant aandeel van de totale zwerfvuilkosten en milieudruk uitmaken en kan nadere regels vaststellen om hun aandeel in de zwerfvuilkosten te bepalen. De zwerfvuilkosten omvatten de kosten voor:
   1° bewustmakingsmaatregelen;
   2° het inzamelen van afval van die producten, dat in openbare inzamelsystemen wordt afgedankt, inclusief de kosten voor de infrastructuur en de exploitatie ervan en voor het daaropvolgende vervoer en de verwerking van dat afval;
   3° het opruimen van het zwerfafval van de voormelde producten, en voor het daaropvolgende vervoer en de verwerking van dat zwerfafval;
   4° het verzamelen en rapporteren van gegevens over de hoeveelheden die op de markt gebracht zijn;
   5° andere algemene kosten van het beleid tegen zwerfvuil.

De te dekken zwerfvuilkosten bedragen niet meer dan de kosten die noodzakelijk zijn om de diensten, vermeld in het eerste lid, op een kostenefficiënte manier aan te bieden, en kunnen door de Vlaamse Regering voor de betrokken actoren op transparante wijze worden vastgelegd. De kosten voor het opruimen, vervoeren en verwerken van zwerfafval blijven beperkt tot kosten voor werkzaamheden door of namens overheidsinstanties. De berekeningsmethode wordt zodanig ontwikkeld dat de kosten voor het opruimen, vervoeren en verwerken van zwerfafval proportioneel kunnen worden vastgesteld. Om de administratieve kosten zo laag mogelijk te houden, kan de Vlaamse Regering

voor het opruimen, vervoeren en verwerken van zwerfafval een financiële bijdrage bepalen door passende meerjarige vaste bedragen vast te stellen.”.

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 december 2019, wordt een artikel 21/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 21/1. §1. Als de Vlaamse Regering conform artikel 21, §1, eerste lid, regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid vaststelt, zorgt ze ervoor dat:

1° een duidelijke omschrijving wordt gegeven van de taken en verantwoordelijkheden van alle betrokken actoren, waaronder:
   a) de producenten die producten op het grondgebied op de markt brengen;
   b) de organisaties die namens hen verplichtingen op grond van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid nakomen;
   c) de private of publieke inzamelaars en afvalverwerkers;
   d) de lokale besturen;
   e) de exploitanten van installaties voor hergebruik en voorbereiding voor hergebruik en de ondernemingen van de sociale economie, als dat van toepassing is;

2° doelstellingen voor afvalbeheer worden vastgesteld, in overeenstemming met de afvalhiërarchie, om ten minste de kwantitatieve doelstellingen te behalen die relevant zijn voor de regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en andere kwantitatieve en/of kwalitatieve doelstellingen die relevant worden geacht voor de regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid;

3° een rapportagesysteem wordt opgezet om gegevens te verzamelen over:
   a) de producten die producenten op het grondgebied op de markt brengen;
   b) de inzameling en verwerking van afval dat afkomstig is van die producten, met vermelding van de materiaalstromen als dat van toepassing is;
   c) andere gegevens dan de gegevens, vermeld in punt a) en b), die relevant zijn voor de toepassing van punt 2°;

4° een gelijke behandeling en non-discriminatie van producenten worden gewaarborgd, ongeacht hun oorsprong of grootte, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen en producenten van kleine hoeveelheden producten;

5° de nodige maatregelen worden genomen om de houders van afvalstoffen te informeren over afvalpreventie, hergebruik en voorbereiding voor hergebruik, terugname- en inzamelingssystemen en het voorkomen van zwerfvuil;

6° de nodige maatregelen worden genomen om de houders van afvalstoffen aan te sporen om hun afval af te leveren bij de bestaande systemen voor gescheiden inzameling.

§2. Als de Vlaamse Regering conform artikel 21, §1, eerste lid, regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid vaststelt, neemt ze de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat de financiële bijdragen die de producent betaalt om zijn verplichtingen voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid na te komen, aan de volgende voorwaarden voldoen:

1° ze dekken minstens de volgende kosten voor de producten die de producent op de markt brengt:
   a) de kosten van de gescheiden inzameling van afval en vervolgens het vervoer en de verwerking ervan, met inbegrip van de verwerking die nodig is om te voldoen aan de doelstellingen, rekening houdend met de inkomsten uit het gebruik en de verkoop van secundaire grondstoffen van hun producten en niet-opgeëist statiegeld;
   b) de kosten van het verstrekken van passende informatie aan afvalstoffenhouders conform paragraaf 1, 5°;
   c) de kosten van het verzamelen en rapporteren van gegevens conform paragraaf 1, 3°;

2° in geval van collectieve uitvoering van de verplichtingen voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid zijn ze, als dat mogelijk is, gedifferentieerd voor afzonderlijke producten of groepen van soortgelijke producten. Daarbij wordt uitgegaan van de gehele levenscyclus, in afstemming met de geldende Europese vereisten en, als die beschikbaar zijn, op basis van geharmoniseerde Europese criteria. Voor de differentiatie kan rekening worden gehouden met:
   a) duurzaamheid;
   b) repareerbaarheid;
   c) herbruikbaarheid en recycleerbaarheid;
   d) de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen;
3° ze bedragen niet meer dan de kosten die nodig zijn om de afvalbeheersdiensten op kostenefficiënte wijze te verrichten. Die kosten worden op transparante wijze vastgesteld tussen de betrokken actoren.

De voorwaarde, vermeld in het eerste lid, 1°, is niet van toepassing op regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid die zijn vastgesteld voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur, afgedankte voertuigen of afgedankte batterijen en accu's.

Als dat wordt gerechtvaardigd door de noodzaak om een adequaat afvalbeheer en de economische levensvatbaarheid van de regeling voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid te waarborgen, kan er afgeweken worden van de verdeling van financiële verantwoordelijkheid, vermeld in het eerste lid, 1°, a). Die afwijking kan alleen op voorwaarde dat de producenten ten minste 80% van de noodzakelijke kosten dragen en mits de overige kosten worden gedragen door de afvalstoffenproducent of de distributeur van het product waaruit het afval is voortgekomen.".

Art. 13. Aan artikel 25, §2, van hetzelfde decreet, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Het eerste lid is niet van toepassing als voldaan is aan de volgende cumulatieve voorwaarden:
1° de aard, samenstelling en hoeveelheid van het bedrijfsafval van de afvalstoffenproducent zijn vergelijkbaar met de aard, samenstelling en hoeveelheid van huishoudelijke afvalstoffen. De Vlaamse Regering kan hiertoe nadere regels bepalen.
2° het bedrijfsafval van de afvalstoffenproducent wordt samen met huishoudelijk afval in één ronde ingezameld.".

Art. 14. Aan artikel 30, §5, van hetzelfde decreet, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Als conform het eerste lid geen scheiding vereist is, wordt het gemengd afval verwerkt in een faciliteit die beschikt over een vergunning om dat mengsel te verwerken conform artikel 11.".

Art. 15. In artikel 33/6, vierde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, wordt tussen de woorden "Voor de andere" en de woorden "constructies met risicobouwjaar" het woord "publieke" ingevoegd.

Art. 16. In artikel 33/9, paragraaf 1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt het woord "geldig" opgeheven;

2° tussen het eerste en het tweede lid wordt een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Bij wooneenheden mag een asbestinventaris als vermeld in artikel 33/10, §1, en een asbestinventarisattest maar betrekking hebben op één wooneenheid.";

3° in het bestaande tweede lid, dat het derde lid wordt, wordt het woord "geldig" opgeheven;

4° aan het bestaande tweede lid, dat het derde lid wordt, wordt de volgende zin toegevoegd:

"Voor de toegankelijke constructies met risicobouwjaar die niet vallen onder het stelsel van gedwongen mede-eigendom, vermeld in artikel 577-3 van het Burgerlijk Wetboek, of onder de toepassing van artikel 577-2 van het Burgerlijk Wetboek, kan de Vlaamse Regering de regels bepalen voor de opmaak van een asbestinventaris voor de gemeenschappelijke delen.";

5° aan het bestaande derde lid, dat het vierde lid wordt, worden de volgende zinnen toegevoegd:

"De Vlaamse Regering kan de verplichting tot het opstellen van een asbestinventaris per wooneenheid, vermeld in het tweede lid, en het opmaken van een afzonderlijke asbestinventaris voor de gemeenschappelijke delen als voor de privatieve delen, vermeld in het derde lid, verder uitwerken. De Vlaamse Regering kan richtlijnen bepalen voor gebouwen en gebouweenheden bij de opmaak van een asbestinventaris.".

Art. 17. In artikel 33/10 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 3, tweede lid, wordt de zin "Het inspectieprotocol asbestinventarisatie kan bepalen welke constructies met risicobouwjaar bijkomend deel moeten uitmaken van de asbestinventaris en kan bepaalde constructies met risicobouwjaar of bepaalde materialen uitsluiten van de asbestinventaris." vervangen door de zin "Het inspectieprotocol asbestinventarisatie kan bepalen welke constructies met risicobouwjaar bijkomend deel moeten uitmaken van de asbestinventaris, kan bepaalde constructies met risicobouwjaar of bepaalde materialen uitsluiten van de asbestinventaris en kan de modaliteiten bepalen voor het opmaken van een asbestinventaris per gebouw, gebouweenheid, wooneenheid en gemeenschappelijk deel.";

2° in paragraaf 3 wordt tussen het tweede en het derde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"De eigenaar van een toegankelijke constructie met risicobouwjaar stelt zijn eigendom open en toegankelijk opdat de asbestdeskundige inventarisatie veilig een volledige asbestinventaris kan opmaken. Dit recht van toegang moet uitgeoefend worden op een redelijke en proportionele wijze. De Vlaamse Regering kan hiervoor nadere regels bepalen.";

3° in paragraaf 4, eerste lid, wordt de zin "De asbestdeskundige inventarisatie bewaart deze persoonsgegevens maximaal tot een geldig asbestinventarisattest afgeleverd werd, overeenkomstig artikel 33/11." vervangen door de zin "De asbestdeskundige inventarisatie bewaart de persoonlijke contactgegevens en het rijksregisternummer/identificatienummer van de sociale zekerheid uiterlijk tot een geldig asbestinventarisatieattest is afgeleverd conform artikel 33/11.";

4° in paragraaf 4, vierde lid, worden de woorden "De persoonsgegevens opgenomen in de databank" vervangen door de zinsnede "De persoonlijke contactgegevens en het rijksregisternummer/identificatienummer van de sociale zekerheid die in de databank zijn opgenomen,".

Art. 18. In artikel 33/14 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 1, tweede lid, wordt de volgende zin toegevoegd:

"Voor de toegankelijke constructies met risicobouwjaar die niet vallen onder het stelsel van gedwongen mede-eigendom, vermeld in artikel 577-3 van het Burgerlijk Wetboek, of onder de toepassing van artikel 577-2 van het Burgerlijk Wetboek, kan de Vlaamse Regering de regels bepalen voor de opmaak van een asbestinventaris voor de gemeenschappelijke delen.";

2° aan paragraaf 4 wordt de volgende zin toegevoegd:

"Het asbestinventarisattest kan maar betrekking hebben op één wooneenheid.".

Art. 19. In artikel 33/16, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het derde lid wordt tussen de woorden "legt ook de" en de woorden "kwaliteitseisen vast" de woorden "taken en" ingevoegd;

2° er wordt een vijfde lid toegevoegd dat luidt als volgt:

"Voor de certificering van een asbestdeskundige inventarisatie als vermeld in het eerste en het tweede lid, en de erkenning van een certificatie-instelling als vermeld in het derde lid, kan een certificatiereglement opgesteld worden. De Vlaamse Regering kan bepalen hoe dit certificatiereglement wordt vastgesteld en kan de inhoud ervan bepalen.".

Art. 20. Artikel 36 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 36. Afvalstoffen worden niet langer als afvalstoffen beschouwd als ze een behandeling voor recyclage of andere nuttige toepassing hebben ondergaan en ze voldoen aan al de volgende voorwaarden:
1° de stof of het voorwerp is bestemd om te worden gebruikt voor specifieke doelen;
2° er is een markt voor of vraag naar de stof of het voorwerp;
3° de stof of het voorwerp voldoet aan de technische voorschriften voor de specifieke doelen, vermeld in punt 1°, en aan de voor producten geldende wetgeving en normen;
4° het gebruik van de stof of het voorwerp heeft over het geheel genomen geen ongunstige effecten op het milieu of de menselijke gezondheid.".

Art. 21. In artikel 39 van hetzelfde decreet wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

"§2. Als er voor een specifiek materiaal geen Europese criteria zijn vastgelegd, kan de Vlaamse Regering specifieke criteria uitwerken die moeten garanderen dat de voorwaarden, vermeld in artikel 36 en 37, zijn vervuld.

De criteria, vermeld in het eerste lid, waarborgen een hoog niveau van bescherming van het milieu en de menselijke gezondheid en bevorderen een behoedzaam en rationeel gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Ze hebben betrekking op:
1° het afvalmateriaal dat als input voor de handeling voor nuttige toepassing mag worden gebruikt;
2° de toegelaten verwerkingsprocessen en -technieken;
3° de kwaliteitscriteria voor materialen die het resultaat zijn van de handeling voor nuttige toepassing overeenkomstig de toepasselijke productnormen, waaronder, als dat nodig is, grenswaarden voor verontreinigende stoffen;
4° de vereisten waaraan beheerssystemen moeten voldoen om aan te tonen dat de criteria zijn nageleefd, met inbegrip van kwaliteitscontrole en interne controle en, in voorkomend geval, accreditatie;
5° de vereiste inzake conformiteitsverklaring.

Bij de evaluatie van de over het geheel genomen ongunstige effecten op het milieu en de menselijke gezondheid, vermeld in artikel 36, 4°, en artikel 37, 4°, wordt rekening gehouden met de doelstellingen, vermeld in artikel 4, §3.".

Art. 22. Aan artikel 40 van hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, worden een paragraaf 2 en een paragraaf 3 toegevoegd, die luiden als volgt:

"§2. Voor materialen waarvoor geen specifieke criteria bestaan en die niet bestemd zijn om te worden ingezet als brandstof, kan de houder een zelfbeoordeling uitvoeren op basis van de voorwaarden, vermeld in artikel 36 of 37. De Vlaamse Regering kan regels uitwerken waarmee de houder kan verifiëren of een bepaald materiaal niet of niet meer als een afvalstof moet worden beschouwd.

§3. Een natuurlijke of rechtspersoon die voor de eerste keer een materiaal gebruikt dat niet langer een afvalstof is en niet in de handel is gebracht, of een materiaal voor het eerst sinds het niet langer een afvalstof is, in de handel brengt, ziet erop toe dat het materiaal voldoet aan de vereisten in kwestie, vermeld in de wetgeving over de chemische stoffen en producten.

Aan de voorwaarden, vermeld in artikel 36 of 37, is voldaan voordat de wetgeving over de chemische stoffen en producten van toepassing is op het materiaal dat niet of niet meer als een afvalstof moet worden beschouwd.".

Art. 23. In artikel 41, eerste lid, van hetzelfde decreet, wordt de zinsnede "van scheepsafval van de zeevaart, met inbegrip van de behandeling en verwerking van het scheepsafval," vervangen door de zinsnede "van afval van schepen van de zeevaart, met inbegrip van de ontvangst en verwerking van dat afval en met uitzondering van passief opgevist afval,".

Art. 24. In artikel 66, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 29 maart 2019, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"De Vlaamse Regering kan de opname in het register, vermeld in artikel 13, afhankelijk stellen van een retributie die de kosten dekt van al de volgende elementen:
1° de administratieve behandeling van de aanvraag;
2° het beheer van het register;
3° de uitoefening van het toezicht op de voorwaarden die aan de registratie gekoppeld zijn.".

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Art. 25. Artikel 16 treedt in werking op dezelfde datum als artikel 33/9, §1, van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen.

Art. 26. Artikel 17 treedt in werking op dezelfde datum als artikel 33/10 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen.

Art. 27. Artikel 18 treedt in werking op dezelfde datum als artikel 33/14 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen.

Art. 28. Artikel 19 treedt in werking op dezelfde datum als artikel 33/16 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen.

Brussel, 18 december 2020.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR